

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Czarnkowsko-Trzcianeckim na lata 2014-2023

Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki
ul. Rybaki 3, 64-700 Czarnków
www.czarnkowsko-trzcianecki.pl

**OPRACOWANIE POWSTAŁO W RAMACH PRAC DORADCZYCH
FUNDACJI „PARTNERZY DLA SAMORZĄDU”**

MAJ 2014

Spis treści

Część I. Raport o sytuacji społecznej Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego

1. Wstęp.....	4
2. Podstawowe informacje o powiecie. Położenie geograficzne.	6
3. Uwarunkowania historyczne	8
4. Demografia	9
5. Rynek pracy i bezrobocie	16
6. Bezpieczeństwo publiczne	22
7. Edukacja.....	30
8. Kultura	34
9. Zdrowie	36
10. Polityka społeczna	38
11. Trzeci sektor w powiecie	45
12. Podsumowanie	49

Część II. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Czarnkowsko-Trzcianeckim na lata 2014-2013

1. Wstęp.....	51
2. Metodologia prac nad Strategią	53
3. Raport z badania ankietowego	55
4. Uwarunkowania realizacji Strategii – zestawienie problemów i zagrożeń	81
5. Misja oraz cele strategiczne i operacyjne.....	85
6. Zestawienie projektów i działań	90
7. Zbieżność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z dokumentami strategicznymi na poziomie kraju i regionu	112
8. Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	116
9. Spis rysunków	120
10. Spis tabel.....	121

CZĘŚĆ I

Raport o sytuacji społecznej Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego

1. Wstęp

Niniejszy raport jest elementem prac tworzących Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego na najbliższe lata. Poza nim podstawą Strategii są badania ankietowe, wywiady, analiza danych wtórnych i inne działania, które pozwolą na diagnozę sytuacji i przedstawienie silnych i słabych stron powiatu oraz potencjalnych szans i zagrożeń (analiza SWOT), związanych z jego sytuacją społeczną. Dzięki temu możliwe będzie określenie misji powiatu, dotyczącej rozwoju społecznego oraz celów i projektów do realizacji w najbliższych latach.

W ramach tworzenia Raportu wyodrębniono najważniejsze obszary, które wymagają opisu tak, aby móc uzyskać maksymalnie kompletny obraz tego aspektu funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego, jakim jest jego społeczny wymiar.

Za obszary kluczowe dla stanu i rozwoju sytuacji społecznej w powiecie uznano: demografię, bezrobocie i sytuację na rynku pracy, bezpieczeństwo publiczne, edukację, kulturę, zdrowie oraz politykę społeczną, zwłaszcza w jej aspekcie pomocniczym. Wybór obszarów podyktowany był przede wszystkim ich związkiem z tą jednostką samorządu terytorialnego, jakim jest powiat oraz z obowiązkami, jakie na powiecie leżą, i z jego kompetencjami. W przypadku demografii związek jest nieco mniej ścisły niż przy np. zdrowiu, czy polityce społecznej, lecz zagadnienie to z oczywistych względów musi być obecne w tego typu badaniu.

Raport skupia się na opisie sytuacji panującej na proponowanych obszarach, ewentualna ocena dokonywana będzie wyłącznie w sytuacjach tego wymagających.

Raport rozpoczyna krótki szkic, opisujący podstawowe kwestie związane z powiatem czarnkowsko-trzcianeckim, głównie jego geograficzny aspekt, następnie przedstawione zostaną zagadnienia historyczne i geopolityczne (dualny charakter powiatu), aby przejść do właściwej analizy w następującej kolejności: demografia, rynek pracy i bezrobocie, bezpieczeństwo publiczne, edukacja, kultura, zdrowie i polityka społeczna. Ostatnie zagadnienie w dużej mierze sprowadza się do działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Ponadto opisany zostanie Trzeci Sektor powiatu, a więc funkcjonujące na jego terytorium organizacje pozarządowe, ponieważ mają one niewątpliwie wpływ na współkreowanie sytuacji społecznej. Raport zwieńczony zostanie krótkim podsumowaniem wynikającym z ogólnej analizy.

Prace nad niniejszym Raportem były realizowane na podstawie umowy, zawartej między Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Trzciance a Fundacją „Partnerzy dla Samorządu” z Poznania.

Koordynatorami prac nad Raportem ze strony Fundacji byli: Jacek Prusak i Radosław Szarleja.

Koordynatorem prac z ramienia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzciance była pani Lidia Grabarz – Dyrektor Centrum.

2. Podstawowe informacje o powiecie. Położenie geograficzne.

Powierzchnia powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego wynosi 1.806 kilometrów kwadratowych. Położony jest w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego, zajmując 6,1% jego całkowitej powierzchni; jest to drugi największy powiat województwa. Ludność powiatu w 2012 roku wynosiła ponad 88 tysięcy osób (9 miejsce w województwie), mieszkających w ośmiu gminach:

- miejskiej: Czarnków
- miejsko-wiejskich: Krzyż Wielkopolski, Trzcianka, Wieleń
- wiejskich: Czarnków, Drawsko, Lubasz, Połajewo.

Rysunek 1. Mapa powiatu

Źródło: www.czarnkowsko-trzcianecki.pl

Siedzibą władz Powiatu jest Czarnków, a jego instytucje umieszczone są również w największym mieście regionu - Trzciance, powiat ma więc charakter dualny.

Powiat czarnkowsko-trzcianecki graniczy z następującymi jednostkami:

- Położonymi w województwie wielkopolskim powiatami:
 - pilskim - od północy
 - chodzieskim i obornickim - od wschodu
 - szamotulskim i międzychodzkiem - od południa
- Położonym w województwie zachodniopomorskim powiatem waleckim - od północy
- Położonym w województwie lubuskim powiatem strzelecko-drezdeneckim - od zachodu.

W powiecie leży, przebiegająca na rzece Noteć, granica dwóch krain: Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej oraz Pojezierza Pomorskiego. Ponad połowę powierzchni powiatu zajmują lasy, jest to zdecydowanie powyżej przeciętnej wojewódzkiej (ponad 25%) oraz krajowej (około 30%). Blisko 45% powierzchni powiatu podlega prawnej ochronie w postaci rezerwatów przyrody, obszarów chronionego krajobrazu, czy Drawieńskiego Parku Narodowego. W powiecie jest 167 pomników przyrody.

Na terenie powiatu występuje stosunkowo dużo jezior, aczkolwiek nie stanowią one dużej części terytorium: jeziorność, czyli stosunek powierzchni jezior do ogólnej powierzchni obszaru, wynosi około 1%. W ostatnich latach obserwuje się wyraźne procesy zmierzające do ochrony wód, głównie poprzez wykorzystanie funduszy strukturalnych, np. do budowy oczyszczalni ścieków albo w programach, jak np. „Ochrona wód rzeki Noteci”. Pełniące funkcje turystyczno-rekreacyjne jeziora mają II/III klasę czystości.

3. Uwarunkowania historyczne

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie powiatu sięgają kilku wieków przed Jezusem. Limioseleion (miejsce, gdzie leży dzisiejszy Lubasz) został umieszczony na mapie Ptolemeusza w 150 roku przed naszą erą jako miejsce postoju korzystających z bursztynowego szlaku. Założki najstarszych miast powstawały, jako warownie, w pierwszych wiekach drugiego tysiąclecia naszej ery (gród we Wieleniu i Czarnkowie).

Korzystne położenie geograficzne, dobrze rozbudowana infrastruktura drogowa i ogólne warunki panujące w regionie sprawiły, że stał się on miejscem koegzystowania przedstawicieli różnych narodowości - Polaków, Żydów, Holendrów, Niemców.

Na terenie powiatu znajduje się ponad 120 zabytków: miejskie rynki, ratusz w Czarnkowie, kompleksy pałacowe, czy też zabytki kościelne. Można również znaleźć zabytki archeologiczne, jak np. kurhany, czy śluza Noteci oraz jej dolina, na które znajdują się ślady działalności człowieka z czasów neolitu, brązu, żelaza, czy kultury łużyckiej. Dolina Noteci jest miejscem rozlicznych badań archeologicznych.

Historycznie uwarunkowany jest dualny charakter powiatu: kształtujący Europy po pierwszej wojnie światowej traktat wersalski nie włączył Trzcianki i okolic do Rzeczypospolitej, pozostawiając ją w granicach Niemiec. Tym samym rozwinęły się dwa silne ośrodki regionalne, co zaowocowało koniecznością podkreślenia ich rangi przy reformie administracyjnej z 1999 roku, wprowadzającej powiaty.

Czarnków, pojawiający się w kronice Galla Anonima (XII wiek), prawa miejskie uzyskał w 1397 roku. Jego centralna zabudowa objęta jest ochroną ze względu na wartość historyczną i kulturową takich miejsc, jak czternastowieczny rynek, kościół z XVI, czy ratusz z XIX wieku. W Czarnkowie mieszka ponad 11 tysięcy osób; miasto systematycznie powiększa się: od 1997 roku włączono do niego obszar około 75 hektarów.

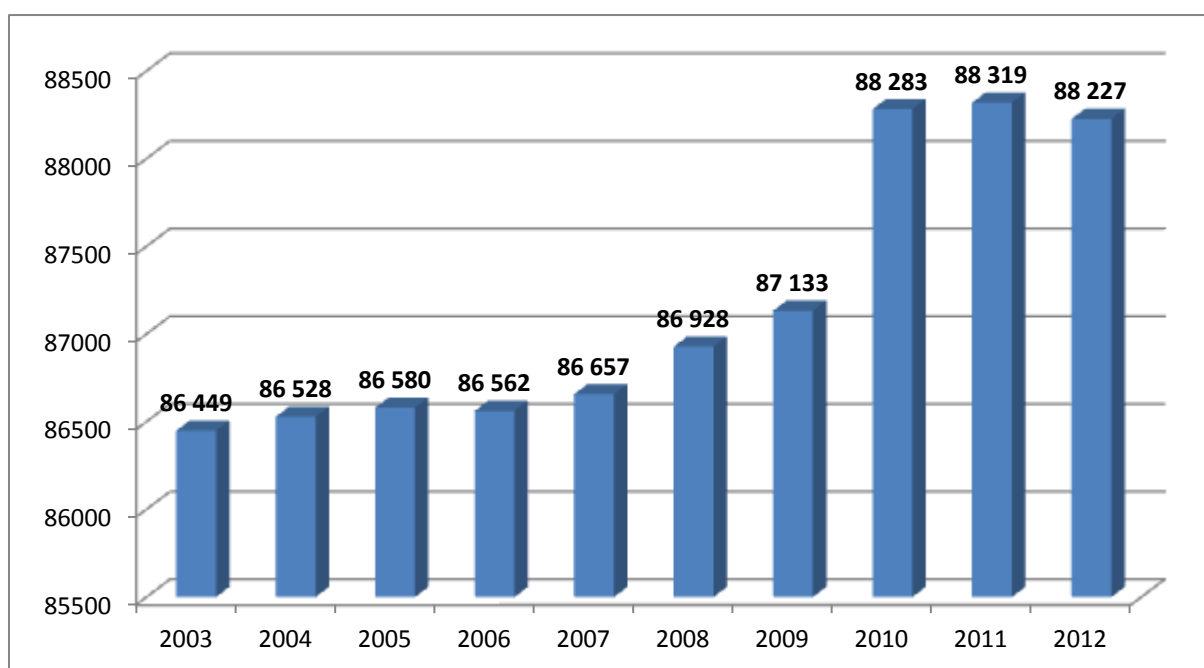
Drugim centrum powiatu jest Trzcianka, lokowana w 1731 roku. Miasto posiada nieregularną strukturę, będącą efektem licznych modyfikacji i przyłączeń wsi. Trzcianka liczy ponad 16 tysięcy mieszkańców, w granicach miasta znajdują się trzy jeziora oraz rzeka, nosząca tę samą nazwę co miasto. Po pierwszej wojnie światowej Trzcianka była stolicą niemieckiego Powiatu Noteckiego (*Netzekreis*).

4. Demografia

Powiat czarnkowsko-trzcianecki jest zamieszkały przez ponad 88 tysięcy osób, jest to około 2,5% populacji całego województwa wielkopolskiego. Liczba mieszkańców pozostaje na względnie stabilnym poziomie i w 2012 roku nie zmieniła się istotnie w stosunku do roku poprzedniego. Gęstość zaludnienia należy do najniższych w województwie i wynosi 49 osób na kilometr kwadratowy (dla całej Wielkopolski współczynnik ten wynosi 116 os./km²), co ma swoją przyczynę w położeniu geograficznym (duże zalesienie).

Na przestrzeni ostatnich lat liczba ludności kształtowała się następująco:

Rysunek 2. Liczba ludności powiatu

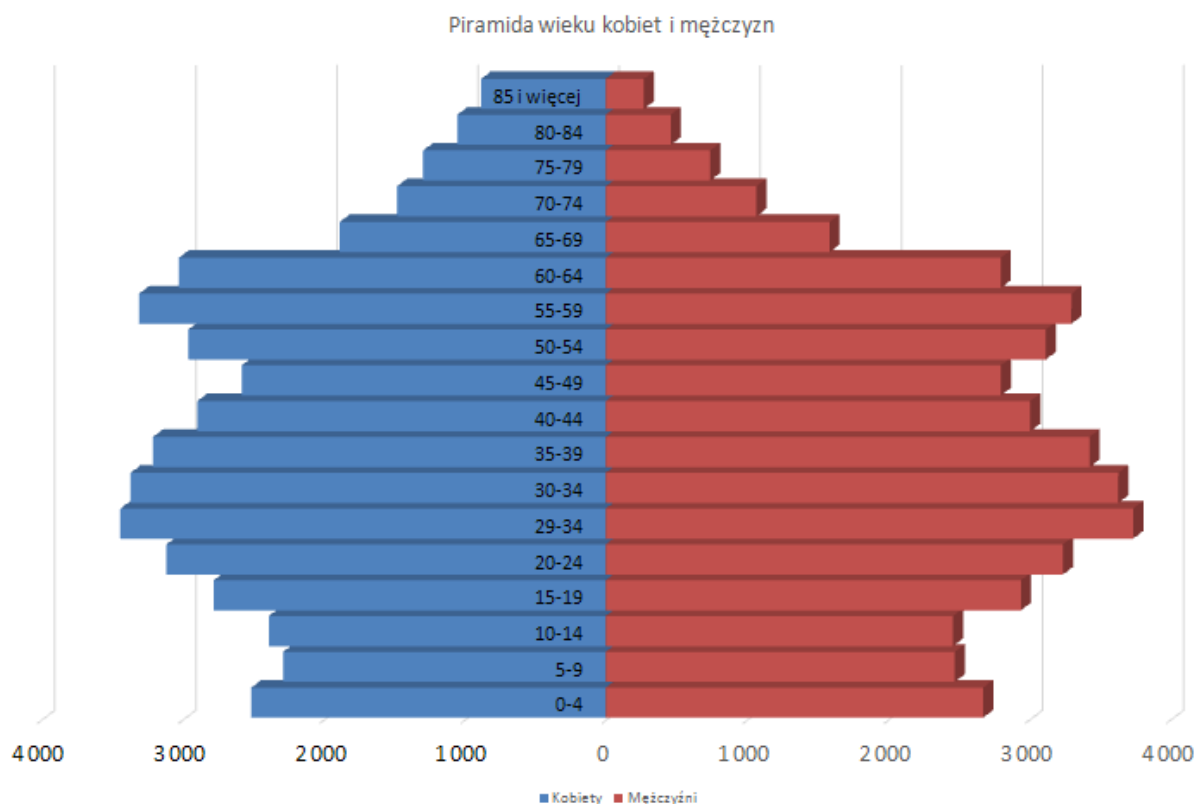

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Dane zebrane z ostatniej dekady pokazują, że liczba mieszkańców powiatu wyraźnie rosła, aby ustabilizować się na poziomie obecnym. Wzrost liczby mieszkańców w czasie niekorzystnych prognoz demograficznych należy uznać za tendencję pozytywną. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania kraju nie przewiduje, aby powiatowi groziła depopulacja w kontekście najbliższych dekad.

Struktura ludności ze względu na płeć i wiek przedstawia się następująco:

Rysunek 3. Ludność wg płci i wieku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Współczynnik feminizacji za rok 2012 wyniósł w powiecie niewiele ponad 102 (ogólnopolska wartość to 106), co oznacza względną równowagę między liczebnością reprezentantów i reprezentantek płci.

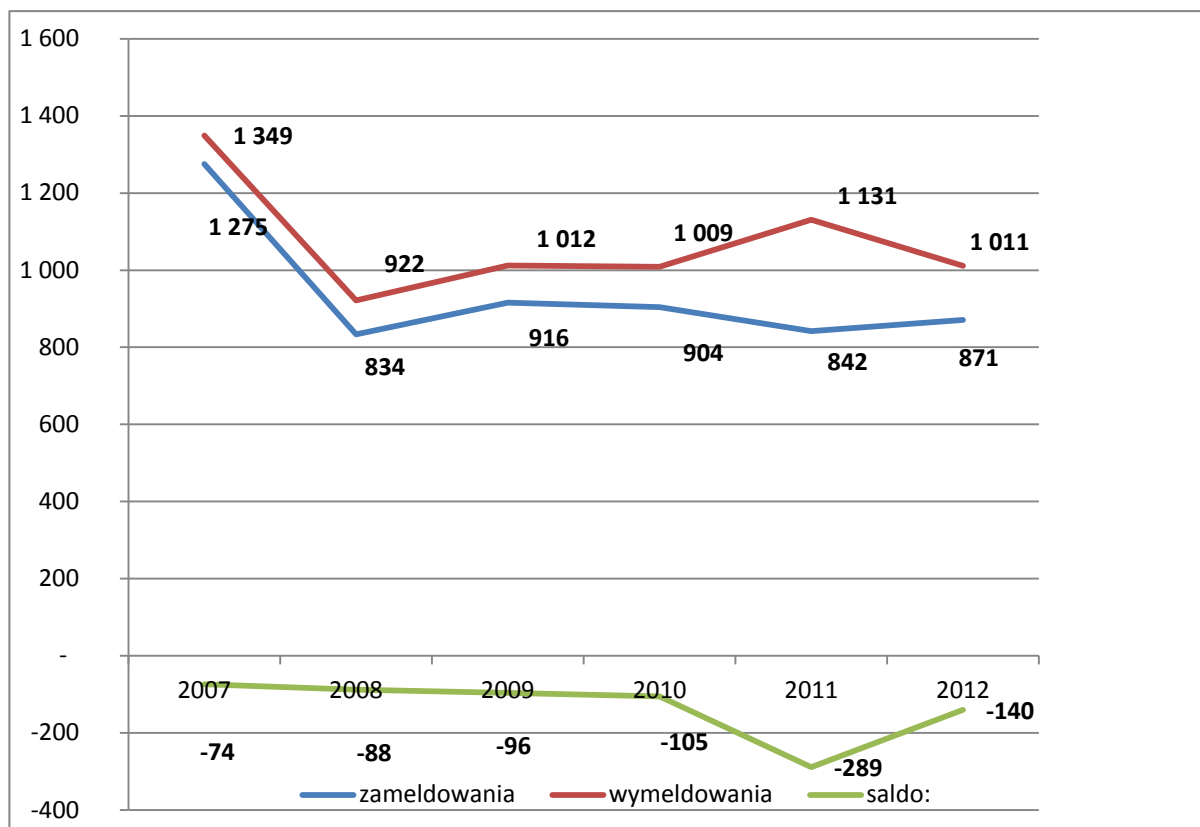
Struktura według płci i wieku jest generalnie zbieżna z ogólnopolską, gdzie wyraźne różnice między liczebnością kobiet i mężczyzn widoczne są mniej więcej na granicy wieku emerytalnego (60-64 lata): tak jak w grupie wiekowej 50-59 w 2012 roku nie odnotowano istotnych różnic, tak w kolejnym przedziale liczba kobiet jest większa o około 300 i systematycznie rośnie:

- 70-74 lat: 400
- 75-79 lat: 500
- 80-84 lat: 600.

Oczekiwana dalsza długość trwania życia w skali kraju wyniosła w 2012 roku: dla mężczyzn - 72,7, a dla kobiet 81. Wartość ta rośnie dla obu płci, w ostatnich latach dla mężczyzn znacznie szybciej, co może być pocieszające dla tej grupy, aczkolwiek dysproporcja jest wciąż wyraźna, również w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim.

Saldo migracji jest różnicą pomiędzy napływem a odpływem ludności na danym obszarze w ciągu roku (Saldo migracji jest dodatnie w sytuacji, kiedy jest więcej ludności napływowej i ujemne, gdy więcej jest osób opuszczających dane terytorium). Zjawisko migracji w ostatnich latach przedstawia się następująco:

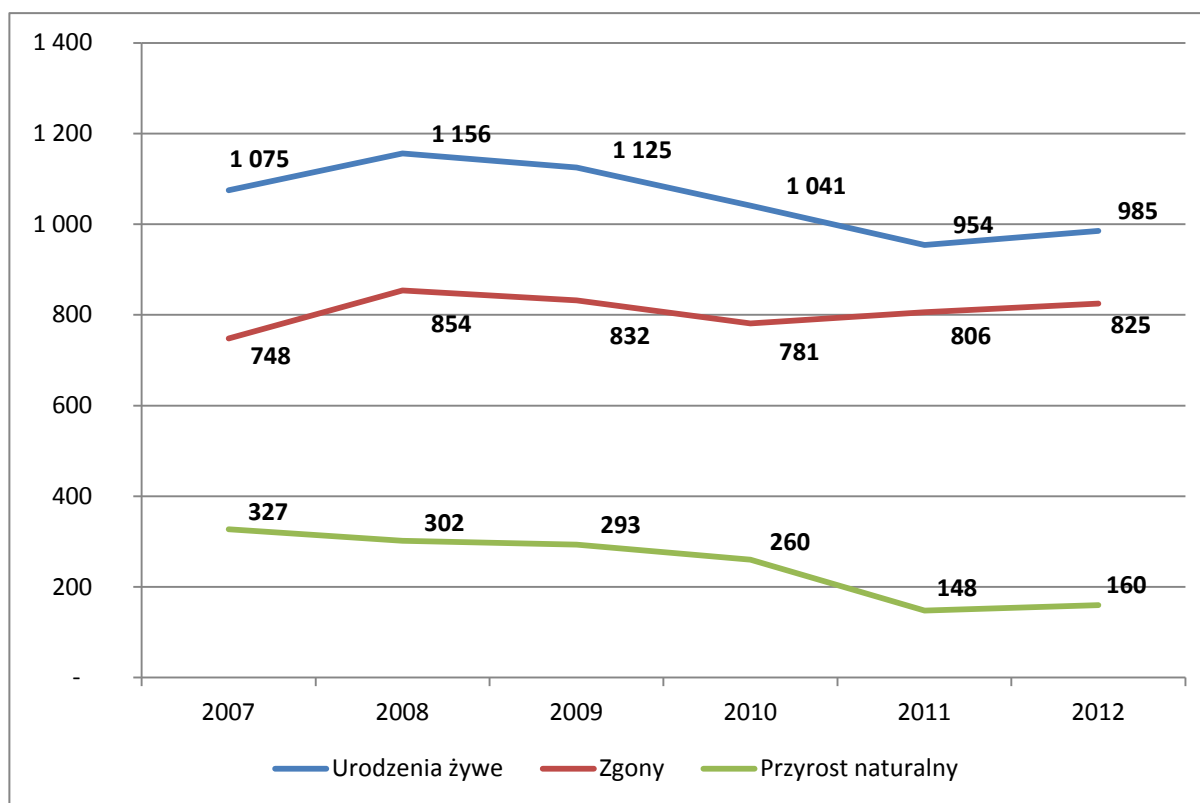
Rysunek 4. Migracje

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres obrazuje ostatnich sześć lat, aczkolwiek należy podkreślić że tendencja ujemnego salda migracji utrzymuje się przez więcej niż dziesięć ostatnich lat. Pozytywnym symptomem jest wyraźny wzrost salda w roku 2012 w stosunku do wyjątkowo niekorzystnego pod tym względem roku 2011. Niekorzystna wartość tego wskaźnika kompensowana jest między innymi przez przyrost naturalny (co ma swoje rezultaty między innymi w utrzymującej się na stałym poziomie ogólnej liczbie ludności powiatu).

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów. Kwestię przyrostu naturalnego przedstawia kolejny rysunek:

Rysunek 5. Przyrost naturalny

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Przyrost naturalny jest w powiecie dodatni, lecz przewaga liczby urodzeń nad liczbą zgonów systematycznie się zmniejsza. Wiąże się to ściśle z ogólnopolskimi i międzynarodowymi procesami demograficznymi, które stanowią nowe wyzwanie dla zachodnio- i środkowoeuropejskich kreatorów polityk publicznych.

Kolejne kryterium, czyli ekonomiczne grupy wieku, stanowi wstęp do analizy lokalnego rynku pracy. Według definicji Głównego Urzędu Statystycznego wiek przedprodukcyjny to taki, w którym ludność nie osiągnęła zdolności do pracy, czyli 0-17 lat. Wiek produkcyjny jest to wiek zdolności do pracy:

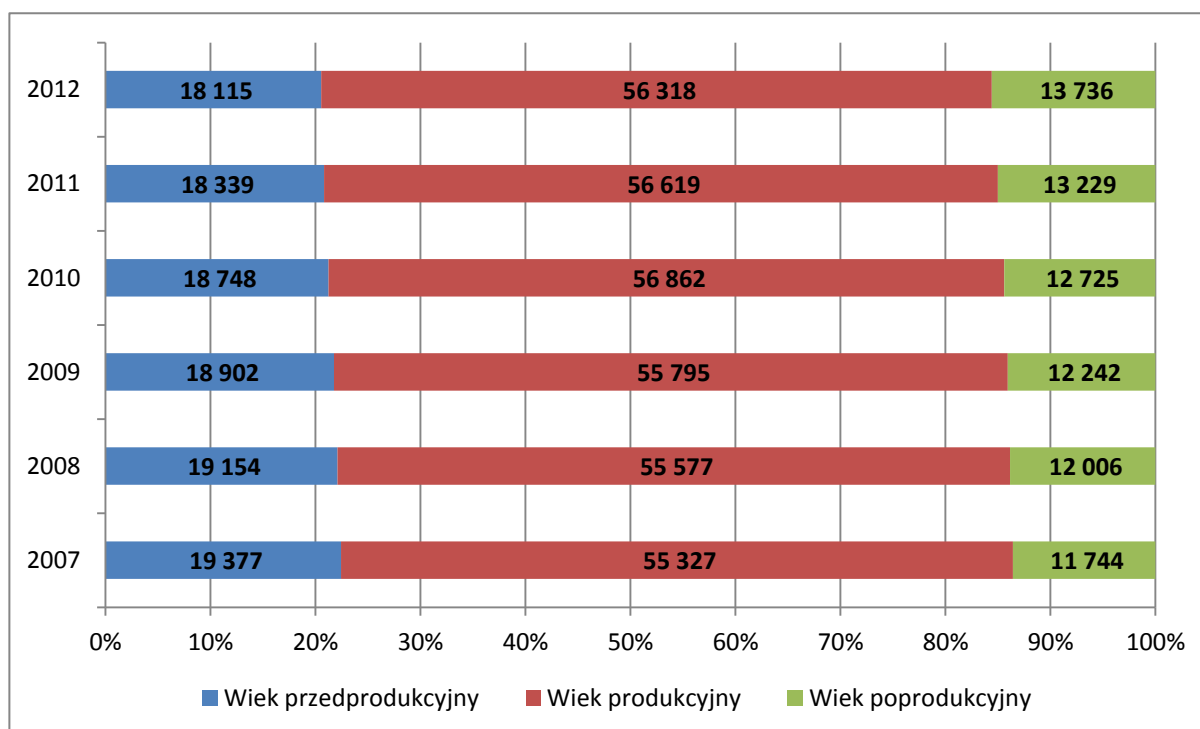
- dla kobiet: 18-59 lat
- dla mężczyzn: 18-64 lata.

Osoby będące w wieku poprodukcyjnym przekroczyły granicę wieku, po której zazwyczaj kończy się pracę zawodową. Granica wynosi:

- dla kobiet: 60 lat
- dla mężczyzn: 65 lat.

W przeciągu pięciu lat 2008-2012, liczba ludności w podziale wedle tego kryterium kształtowała się następująco:

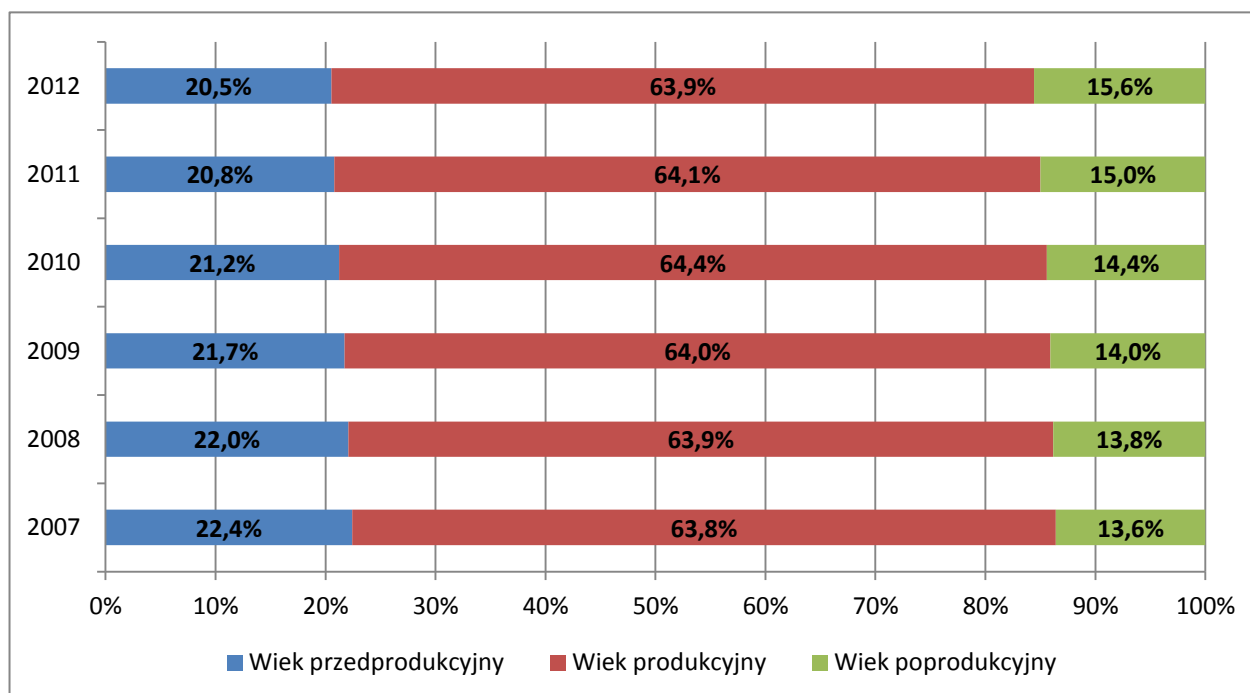
Rysunek 6. Liczba ludności wg ekonomicznych grup wieku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Procentowy udział poszczególnych grup obrazuje kolejny rysunek:

Rysunek 7. Struktura ludności ze względu na ekonomiczne grupy wieku

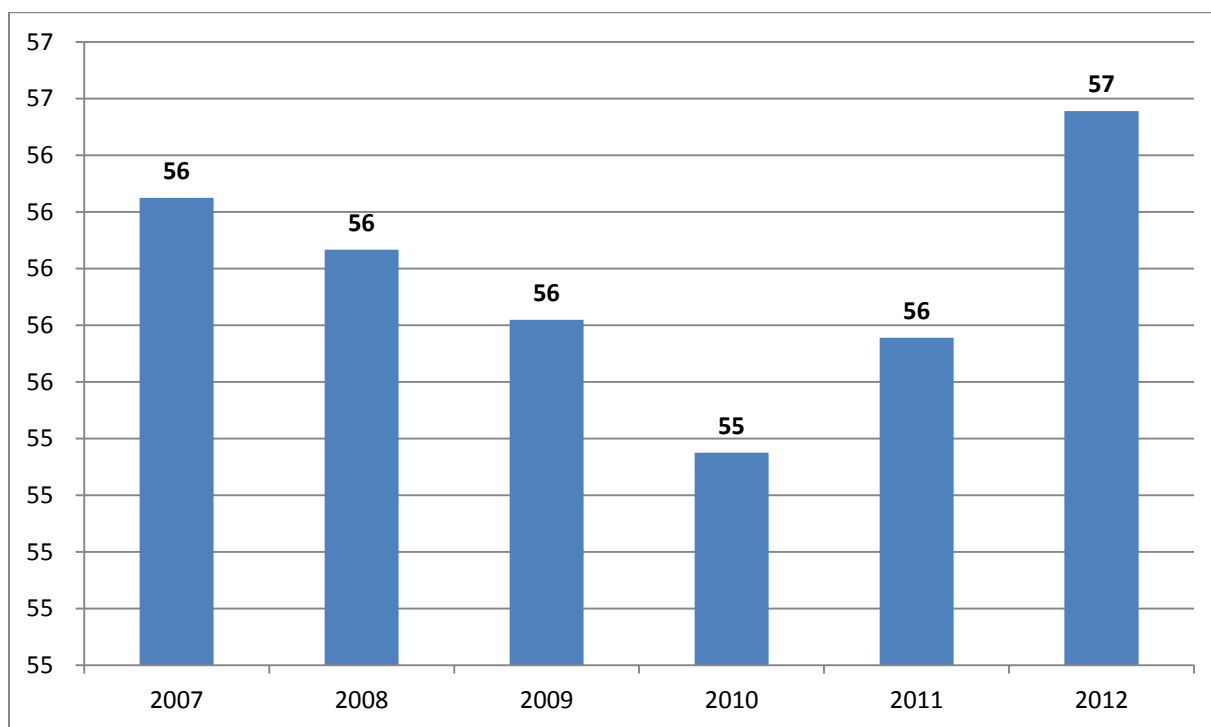
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Struktura ludności ze względu na badane kryterium jest na przestrzeni ostatnich lat stabilna, aczkolwiek odnotować należy pewien wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym kosztem udziału grupy przedprodukcyjnej. Jest to symptomem wspomnianych zmian demograficznych, tym bardziej widocznych na Rysunku nr 6: w ciągu sześciu lat liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się w powiecie o blisko 2.000, a liczebność grupy przedprodukcyjnej spadła o ponad 1.200.

Z ekonomicznymi grupami wieku wiąże się współczynnik obciążenia demograficznego, czyli (idąc za definicją Głównego Urzędu Statystycznego) stosunek liczby osób w wieku, gdy są one nieaktywne lub bierne zawodowo do liczby osób będących w wieku produkcyjnym. Dane przedstawione przez GUS w raporcie „Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2012 roku” pokazują, że w 2012 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało w powiecie 57 osób w wieku nieprodukcyjnym (czyli przed- i poprodukcyjnym). Dla porównania: w 2000 roku były to 64 osoby, a dziesięć lat wcześniej - 72.

Wartości współczynnika obciążenia demograficznego w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim w ostatnich latach przedstawione są na Rysunku nr 8:

Rysunek 8. Współczynnik obciążenia demograficznego

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wartość współczynnika w powiecie jest zbieżna z ogólnopolskimi wynikami oraz tendencjami - od trzech lat systematycznie rośnie, by w 2012 roku osiągnąć dokładnie 56,56, czyli tylko 0,44 mniej od wartości ogólnokrajowej.

Przytaczany raport Głównego Urzędu Statystycznego podkreśla doniosłość systematycznego wzrostu osób starszych w populacji, co w połączeniu z niekorzystnymi trendami związanymi z urodzeniami, tworzy najpoważniejsze wyzwanie przed państwem na wszystkich jego

szczeblach. Sytuacja w powiecie nie odbiega istotnie od tych tendencji, aczkolwiek jak na razie wyróżnia się lekko na plus. Niski poziom urodzeń w połączeniu z coraz większą liczbą seniorów i ich udziałem w ogólnej strukturze ludności powodować będą spadek udziału przedstawicieli grupy w wieku produkcyjnym, co będzie miało istotny i zwiększający się wpływ na sytuację regionów w najistotniejszych obszarach.

5. Rynek pracy i bezrobocie

Rynek pracy jest miejscem, w którym spotykają się poszukujący pracy oraz oferujący pracę, którzy tworzą miejsca pracy i zgłaszają zapotrzebowanie na siłę roboczą. Poszukujący stanowią stronę podażową rynku pracy, natomiast pracodawcy są tu stroną popytową.

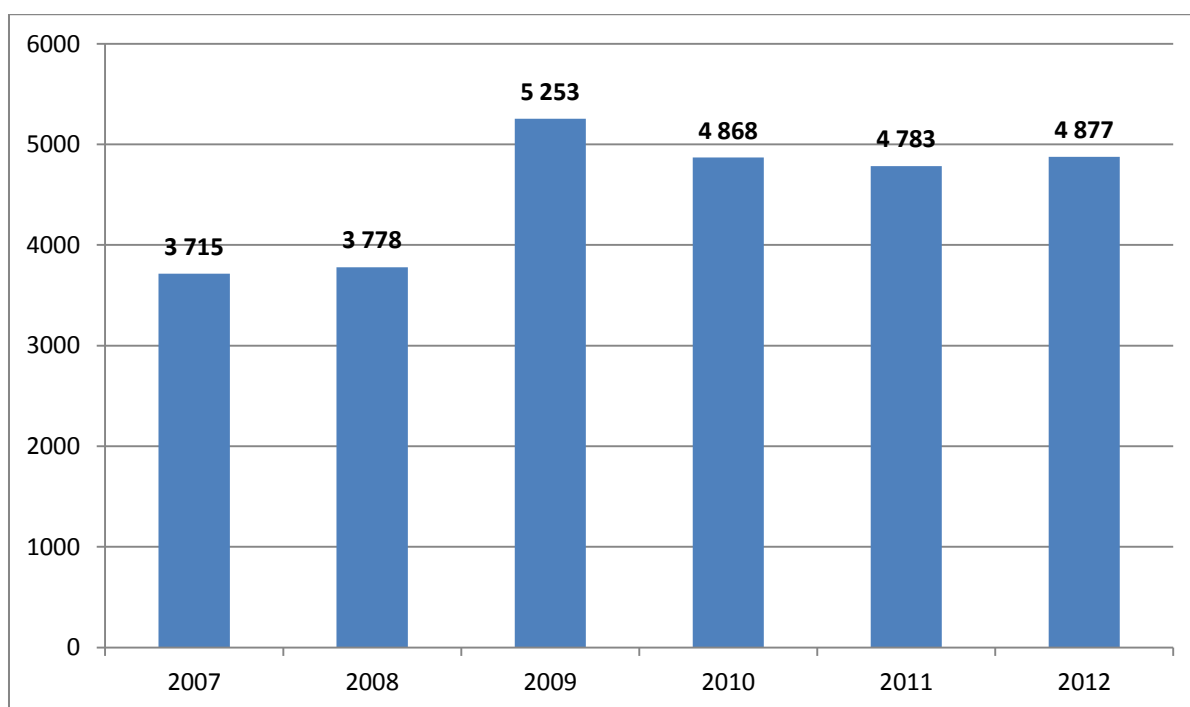
Bezrobocie

Urzędy Pracy definiują bezrobocie w myśl Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zgodnie z nią, aby być bezrobotnym, należy spełnić szereg warunków, są to m.in.:

- Pełnoletność
- Figurowanie w ewidencji Urzędu Pracy
- Brak prawa do emerytury
- Brak statusu ucznia/studenta
- Brak zatrudnienia
- Gotowość do podjęcia zatrudnienia.

Liczbę zarejestrowanych w ostatnich latach w powiecie bezrobotnych obrazuje rysunek:

Rysunek 9. Liczba bezrobotnych

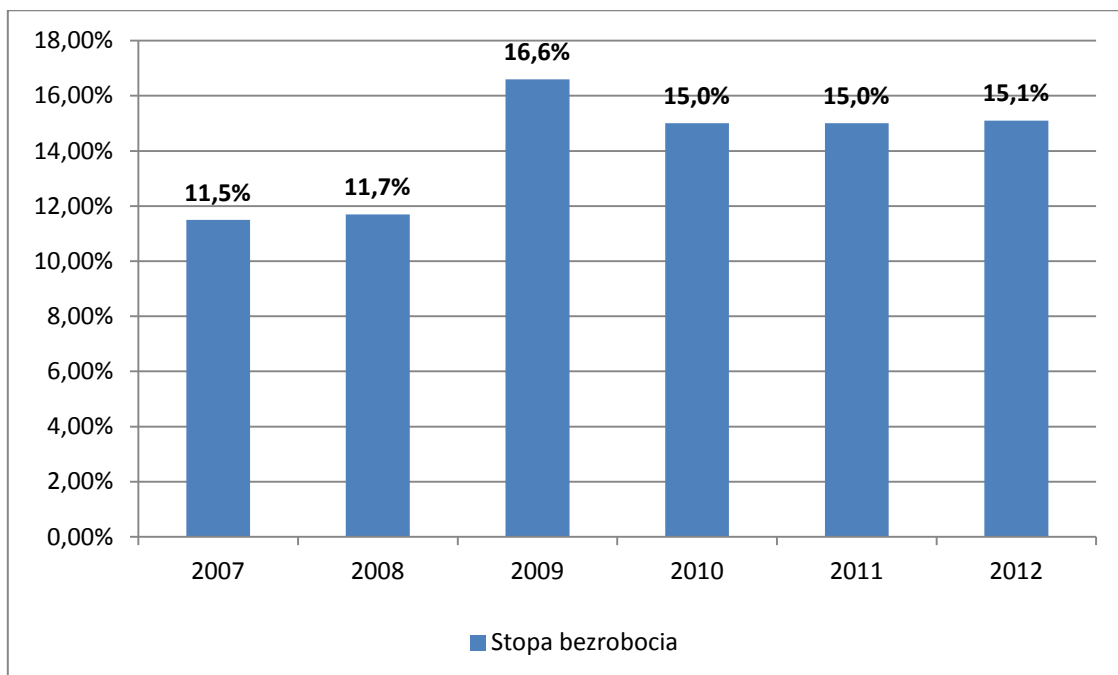

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres pokazuje, że w 2009 roku zanotowano wyraźny wzrost liczby osób bezrobotnych, która, po lekkim spadku w 2010 roku, utrzymuje się na mniej więcej tym samym poziomie.

Stopa bezrobocia jest to stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby osób aktywnych ekonomicznie. Stopę bezrobocia w powiecie obrazuje kolejny wykres:

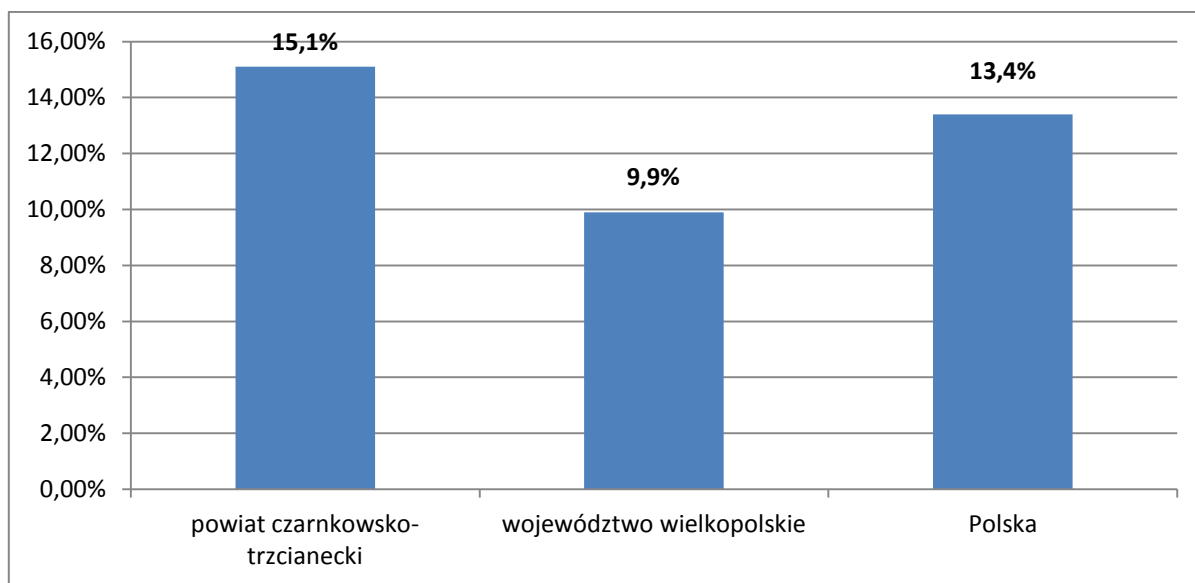
Rysunek 10. Stopa bezrobocia

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wahania stopy bezrobocia oddają procesy związane z liczbą osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Po wyjątkowo krytycznym roku 2009, w którym stopa bezrobocia przekroczyła 16% (oraz 5.000 osób), sytuacja uległa lekkiemu poprawieniu, lecz nadal jest zdecydowanie powyżej stopy tzw. bezrobocia naturalnego. Zmiany w tej dziedzinie są zbliżone do ogólnopolskich oraz wojewódzkich tendencji, lecz ich rozmiar przewyższa przeciętną krajową, a zwłaszcza regionalną:

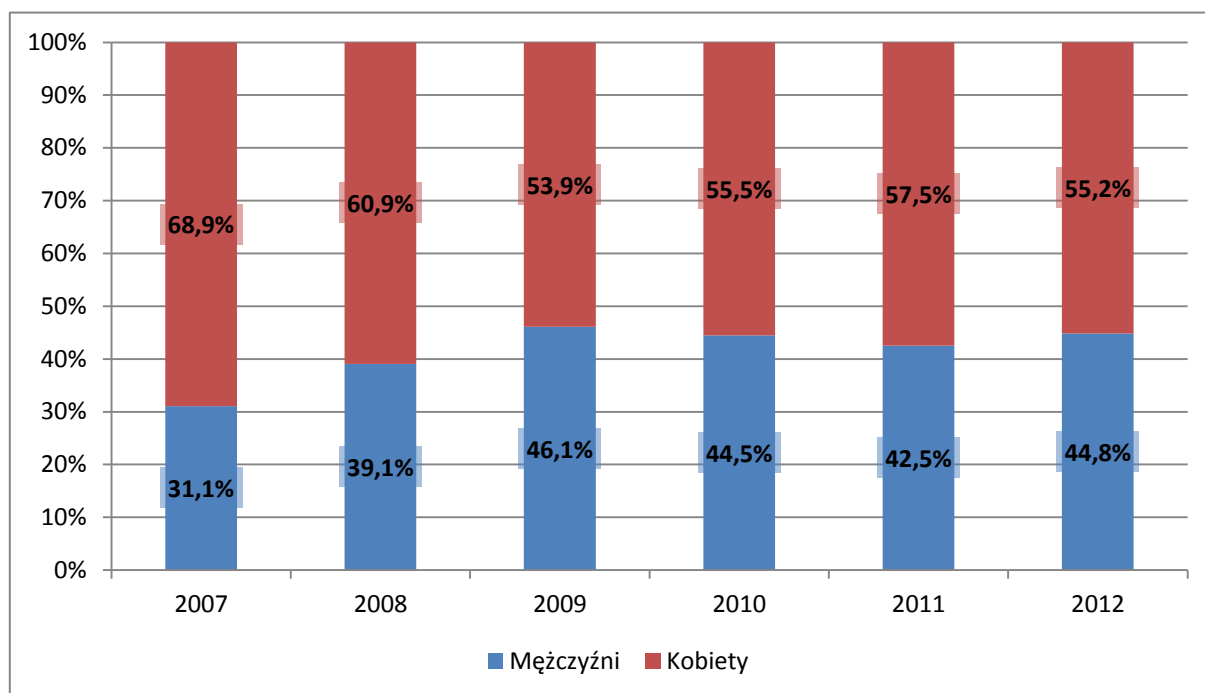
Rysunek 11. Stopa bezrobocia w 2012 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Kolejnym aspektem, który wymaga analizy jest struktura bezrobocia ze względu na płeć:

Rysunek 12. Bezrobotni z podziałem na płeć

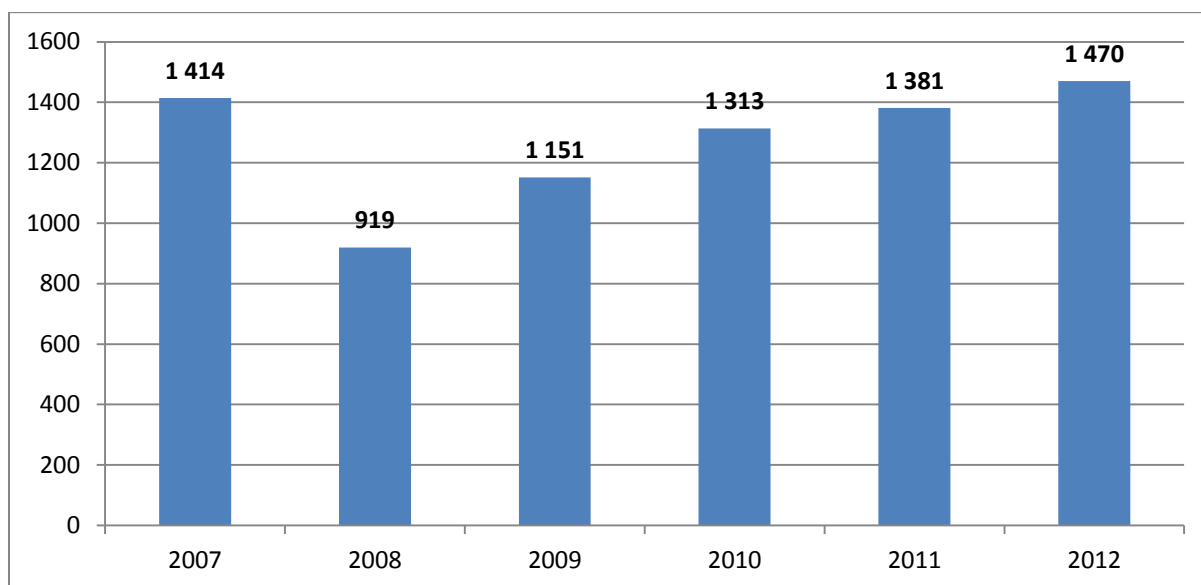
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Każdy z przedstawionych okresów cechuje się wyraźną dysproporcją między udziałem kobiet i mężczyzn w ogólnej strukturze odsetka osób bezrobotnych. Wynika to przede wszystkim z charakteru oferty - większą jej część stanowią zawody tradycyjnie wykonywane przez

mężczyzn, jednak owa dysproporcja zdecydowanie zmalała w ciągu ostatnich lat: w 2007 roku różnica wynosiła blisko 38, podczas gdy w roku 2012 niewiele ponad 10 punktów procentowych.

Bezrobocie, zwłaszcza powyżej naturalnej stopy, jest zdecydowanie niekorzystnym zjawiskiem, niosącym szereg negatywnych skutków. Jego wyjątkowo niepożądaną odmianą jest tzw. bezrobocie długotrwałe, czyli dotyczące tych bezrobotnych, którzy pozostają w tym stanie przez okres dłuższy niż rok. Kwestię tę obrazuje rysunek:

Rysunek 13. Bezrobocie długotrwałe

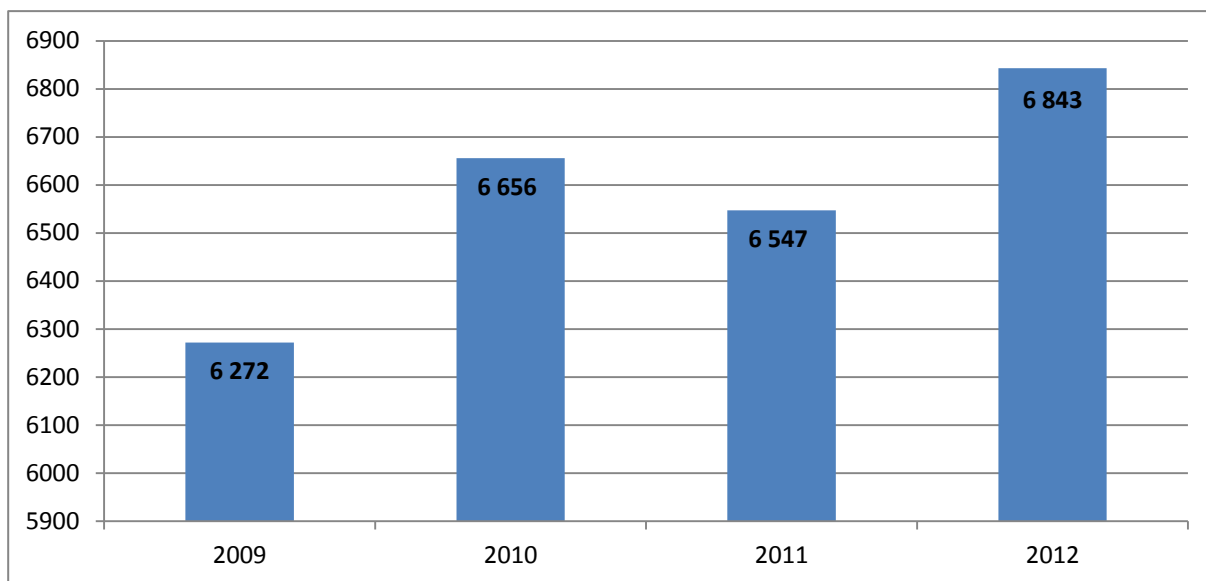
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Zwraca uwagę niepokojący trend, jakim jest wzrost liczby osób pozostających na długotrwałym bezrobociu. Po korzystnych wartościach roku 2008, powrócił on do poziomu z połowy poprzedniego dziesięciolecia.

Rynek pracy

Ostatnie dwie dekady przyniosły w Polsce szereg istotnych zmian, jedną z najważniejszych jest zmiana relacji między sektorem przemysłowym a usługowym: obecnie większy udział w gospodarce ma właśnie sektor usług, co również widoczne jest w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim, lecz sektor przemysłowy nadal pozostaje tu silny. Na terenie powiatu funkcjonuje szereg przedsiębiorstw, których liczba w ostatnich latach rośnie:

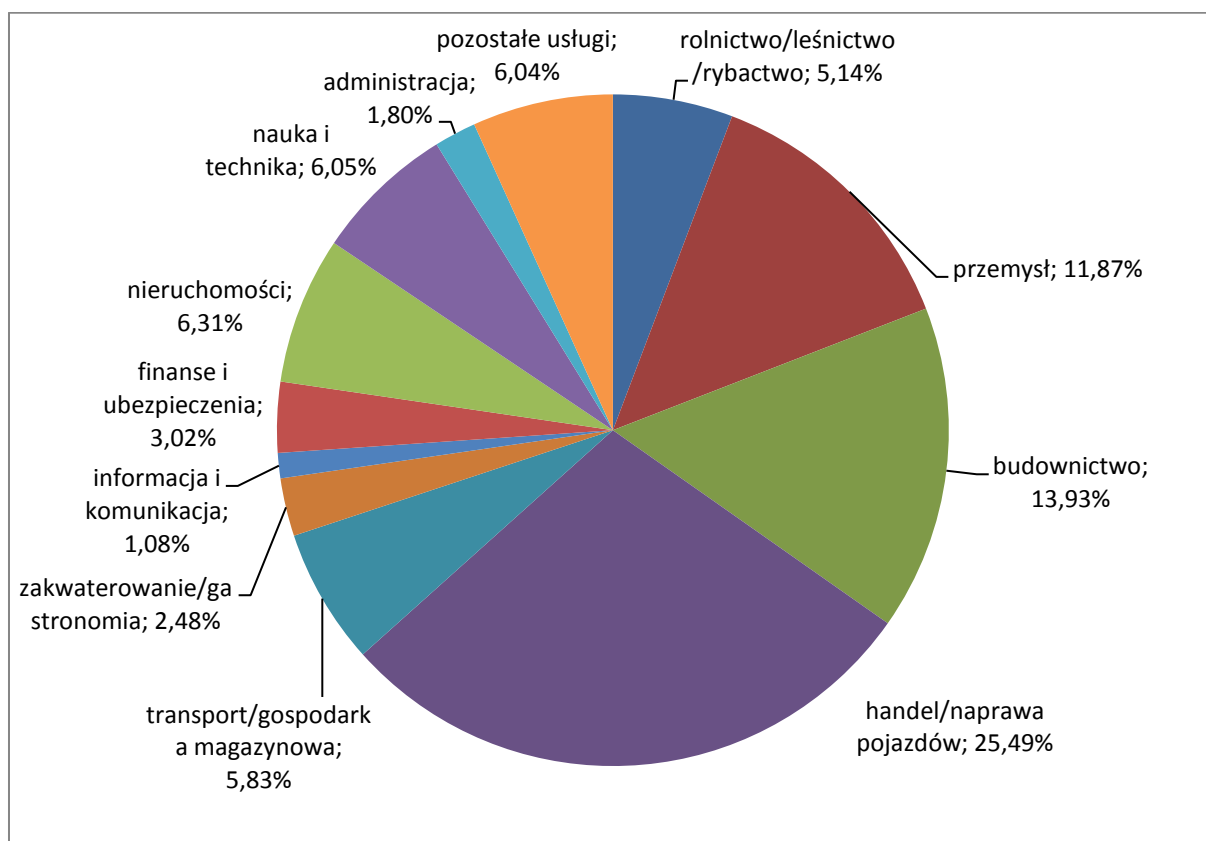
Rysunek 14. Podmioty gospodarki narodowej

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W 2012 roku udział poszczególnych branż w rynku przedstawiał się następująco (ze względu na liczbę podmiotów):

Rysunek 15. Branże

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

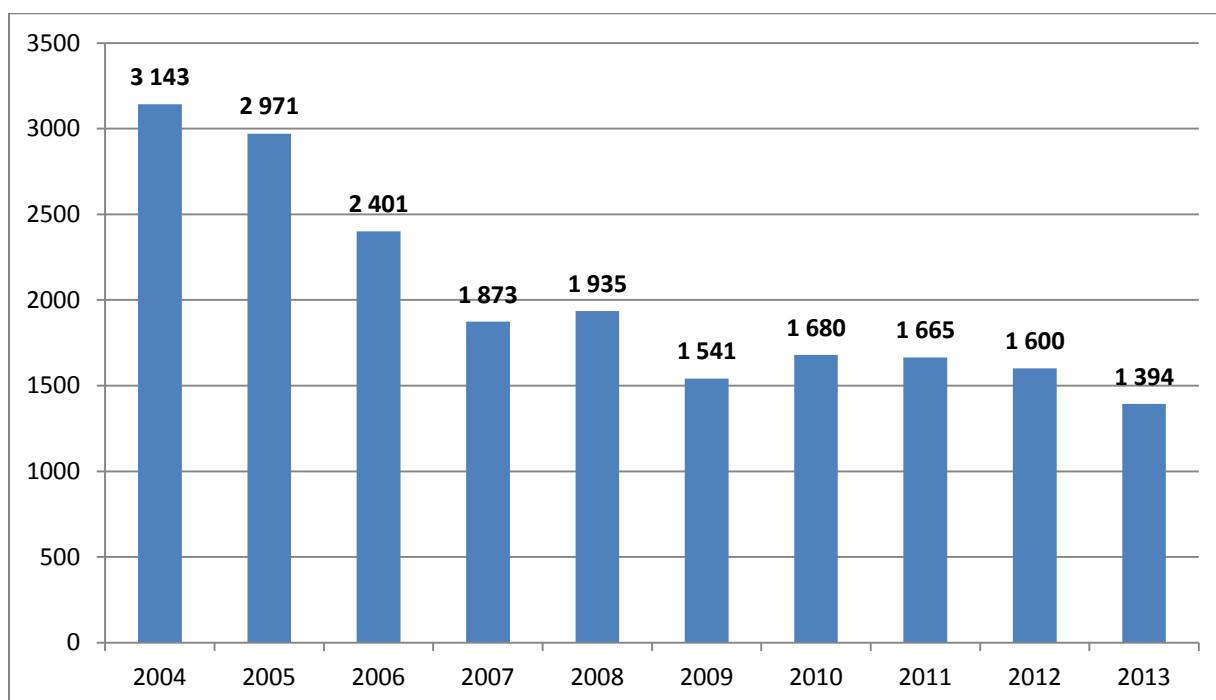
Rośnie liczba przedsiębiorstw o charakterze rolniczym i pokrewnym: z 304 w 2009 do 352 w 2012 roku, podobny trend występuje w przemyśle i budownictwie. Spadki notuje się w obszarze handlu, transportu i działalności finansowej, przy czym pierwszy z tych segmentów (handel i naprawa pojazdów) posiada wciąż wyraźnie największy udział w ogólnej strukturze.

Jeśli chodzi o własność, to w 2012 roku w powiecie funkcjonowało 309 podmiotów publicznych i 6.534 będących elementami sektora prywatnego. Spośród tych ostatnich największy udział wniosły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 5.244 podmioty. Rok 2012 przyniósł 788 nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej przy 488 wyrejestrowanych, relację należy zatem interpretować pozytywnie.

6. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to proces chroniący zdrowie i życie, a także mienie obywateli i mienie publiczne oraz suwerenność państwa przed zjawiskami godzącymi w nie oraz w ogólnie przyjęte normy. Podstawową instytucją bezpieczeństwa publicznego w powiecie są Komenda Powiatowa Policji oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej. Niniejszy rozdział, w oparciu o dane Komendy Powiatowej Policji w Czarnkowie oraz położonej w tym samym mieście Komendy Straży Pożarnej, przedstawi stan bezpieczeństwa publicznego w powiecie.

Rysunek 16. Przestępczość ogółem (liczba przestępstw)

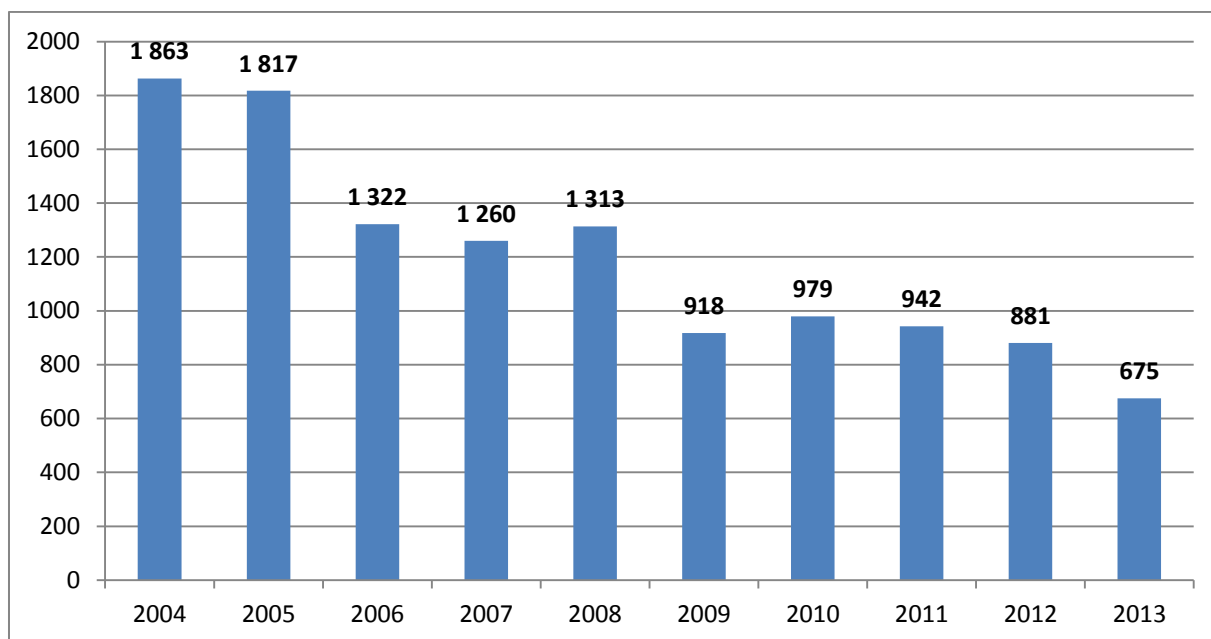

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Czarnkowie

Pozytywnie należy odczytywać wyraźny spadek liczby przestępstw w powiecie na przestrzeni ostatniej dekady (oczywiście przy względnej stabilności pozostałych czynników wpływających na tę statystykę).

Ostatnie lata przyniosły również wyraźny spadek odnotowanych przestępstw kryminalnych, co obrazuje rysunek:

Rysunek 17. Przestępstwa kryminalne (liczba)

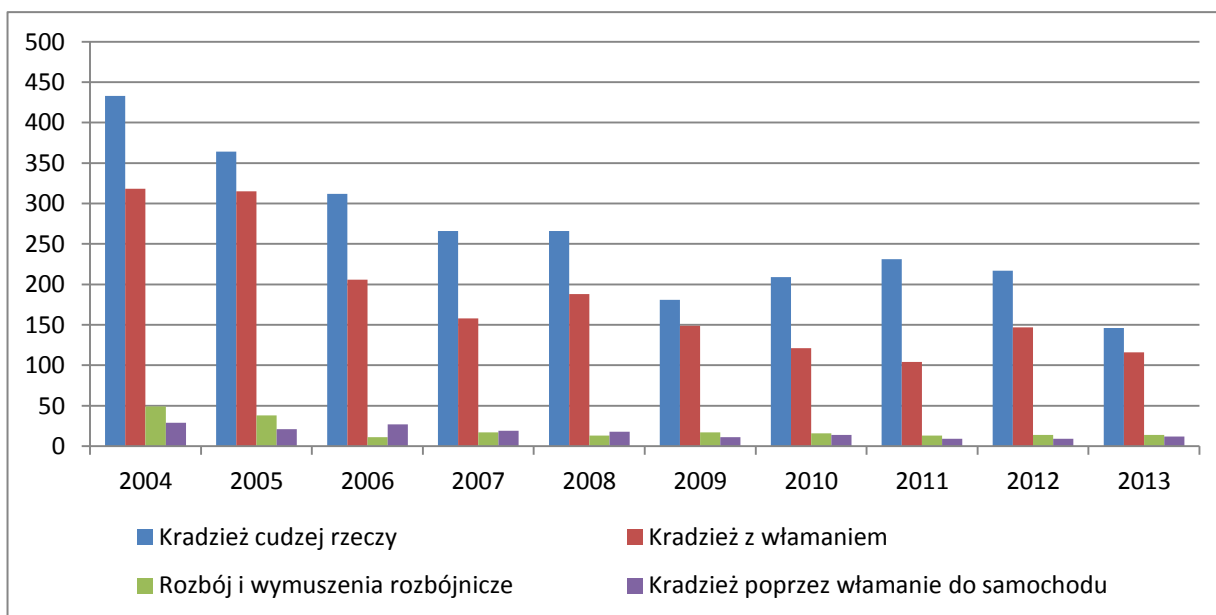

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Czarnkowie

Niewątpliwym sukcesem jest obserwowany w kontekście dziesięciolecia spadek liczby odnotowanych przestępstw kryminalnych: ponad 1.800 w roku 2004 wobec 675 w roku ubiegłym.

Kolejny rysunek przedstawia statystyki dotyczące najpowszechniejszych kategorii przestępstw:

Rysunek 18. Przestępstwa (liczba)

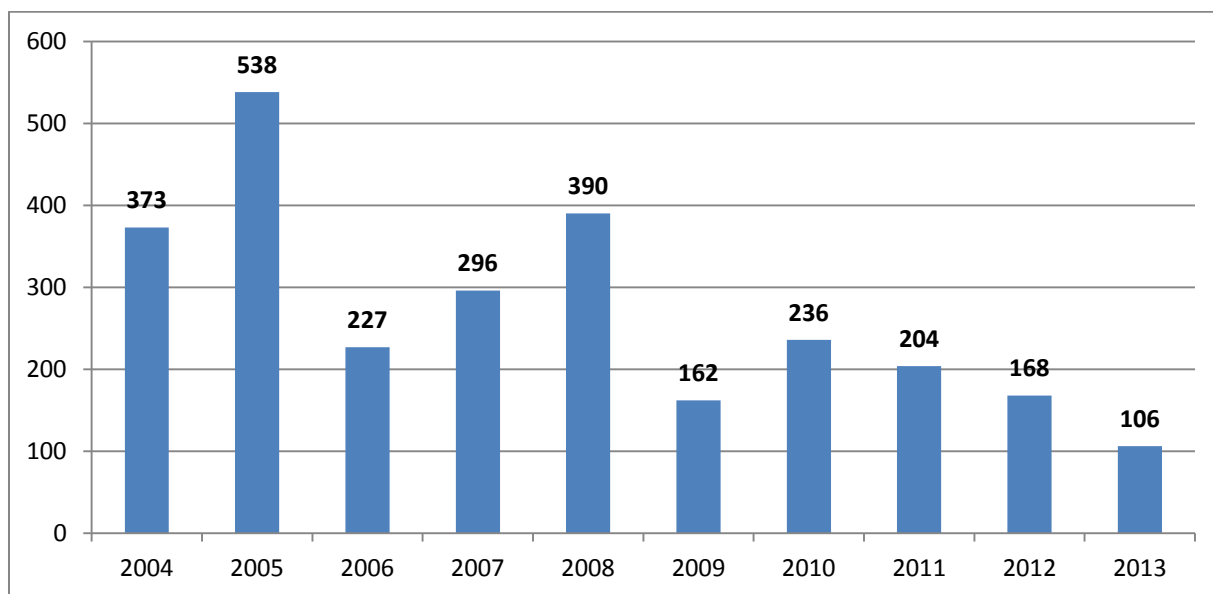

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Czarnkowie

Tendencja spadkowa tyczy się każdej z czterech przedstawionych kategorii. Największy spadek ma miejsce w przypadku przestępstwa najbardziej pospolitego, czyli kradzieży cudzej rzeczy; maleje również liczba odnotowanych włamań oraz rozbojów.

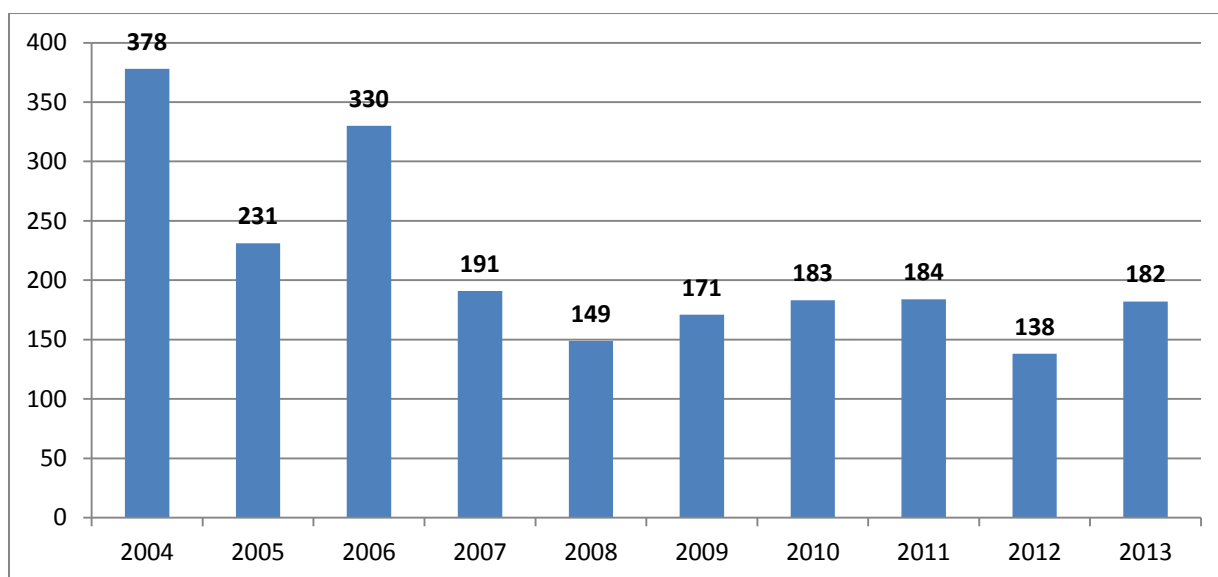
Większe wahania dotyczą tych przestępstw, które wiążą się z rozwojem cywilizacyjnym: narkotykowych i gospodarczych. Sytuację na tych obszarach, z ostatniego dziesięciolecia, przedstawiają kolejne rysunki:

Rysunek 19. Przestępstwa narkotykowe (liczba)

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Czarnkowie

Rysunek 20. Przestępstwa gospodarcze (liczba)

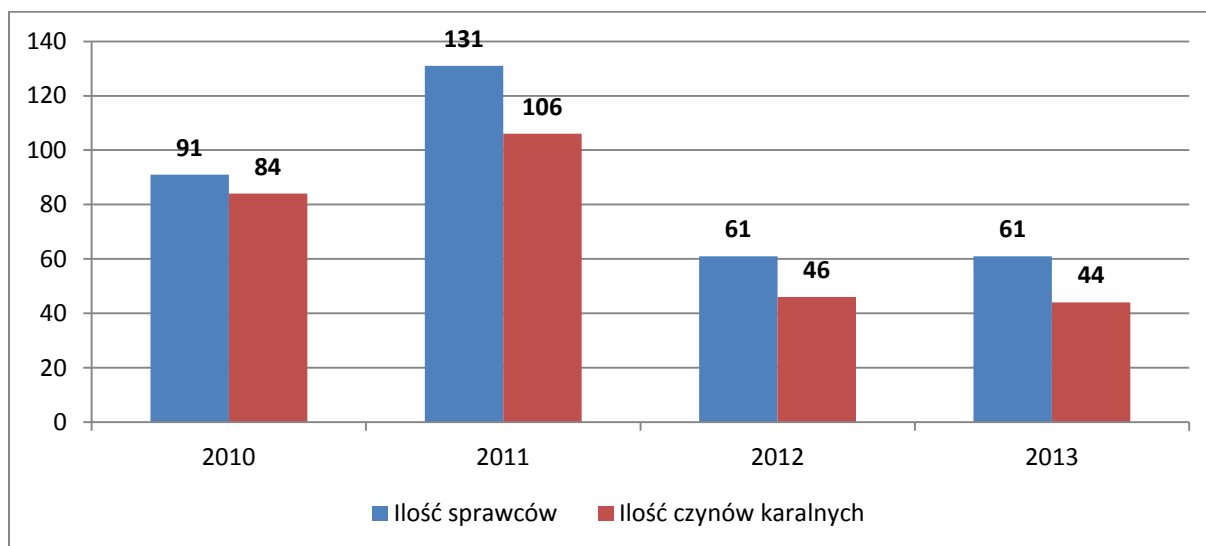

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Czarnkowie

Tendencja spadkowa jest tu mniejsza również dlatego, że z każdym rokiem zwiększają się możliwości naruszenia prawa, zmienia się również samo prawo. Dynamika, jaką cechują się te dwa obszary w dużej mierze tłumaczy fakt, że zwalczanie aberracji cechuje się tu nieco mniejszą skutecznością niż ma to miejsce w przypadku klasycznych występów.

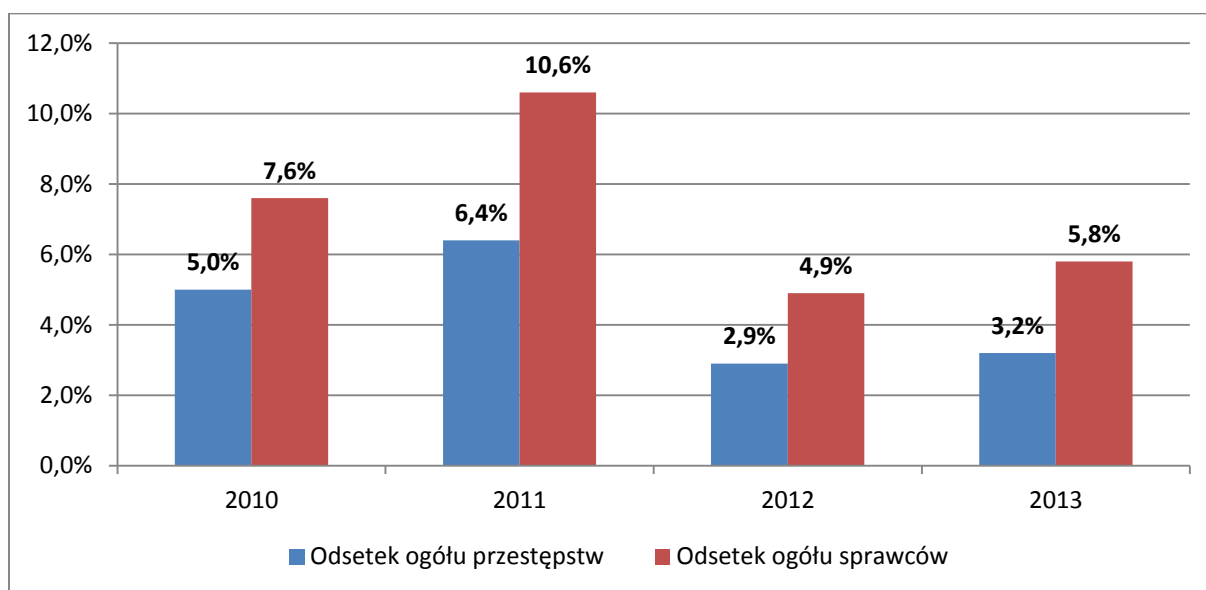
Szczególnie istotną dla pomyślnego rozwoju powiatu jest sytuacja młodzieży. Przestępczość nieletnich jest w powiecie stosunkowo niewielka:

Rysunek 21. Przestępczość nieletnich (liczba)

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Czarnkowie

Rysunek 22. Przestępczość nieletnich (odsetek)

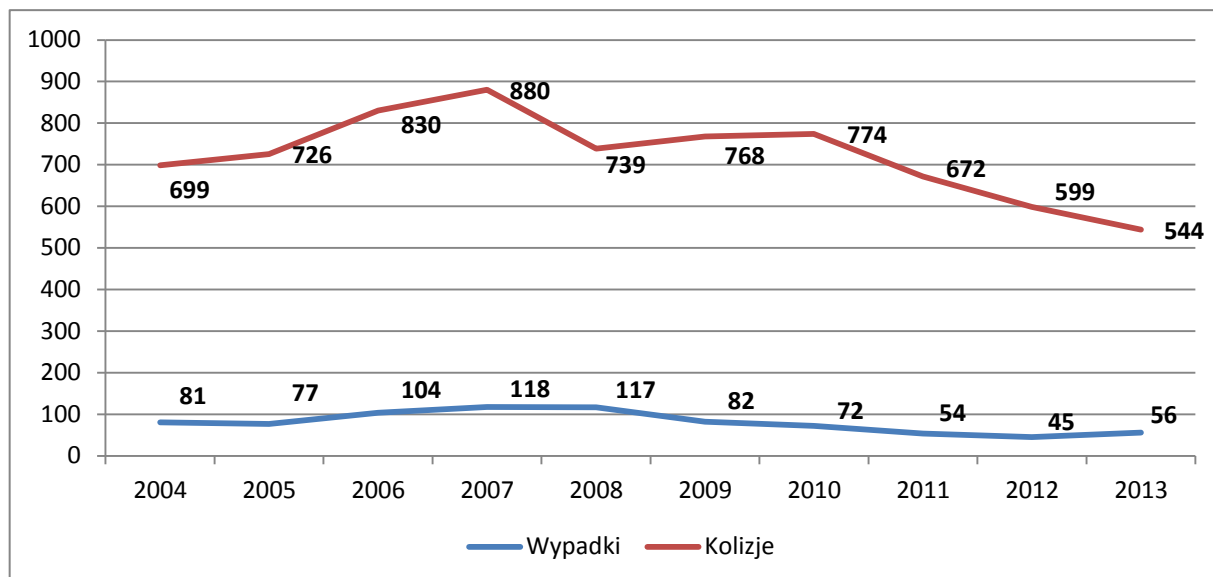

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Czarnkowie

Przestępczość nieletnich jest w powiecie relatywnie niska: tylko w 2011 roku stanowili oni niewiele więcej niż 1/10 ogółu sprawców. Obecnie zarówno odsetek ogółu przestępstw oraz ogółu sprawców oscyluje na poziomie 5.

Komenda Policji w ciągu ostatnich lat notowała następującą liczbę zdarzeń drogowych:

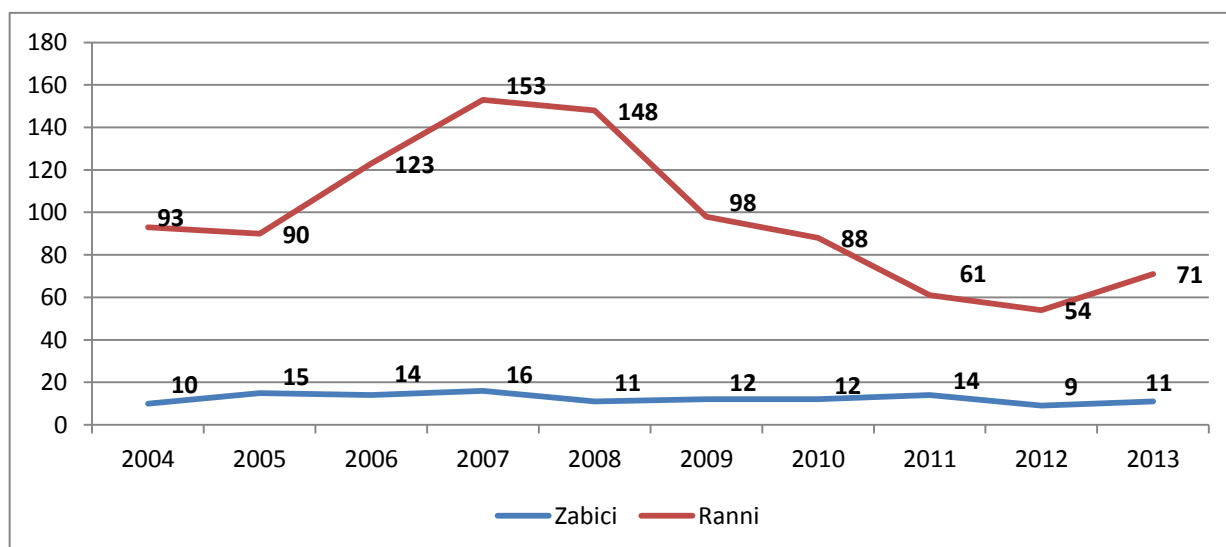
Rysunek 23. Wypadki i kolizje drogowe (liczba)

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Czarnkowie

Kwestię poszkodowanych w wypadkach i kolizjach przedstawia Rysunek 24:

Rysunek 24. Zabici i ranni (liczba)

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Czarnkowie

Komenda Powiatowa Policji w Czarnkowie podejmuje szereg działań prewencyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży; wzięwszy pod uwagę ostatnich kilkanaście miesięcy, są to między innymi (za stroną www Komendy):

- Pierwszy dzień wiosny - przeprowadzenie szeregu działań, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz porządku w miejscach publicznych: kontrola okolic szkół oraz innych miejsc, które zwykle gromadzą młodzież. Główne cele to ujawnianie nieletnich zagrożonych demoralizacją i narkomanią, a także ochrona nieletnich przed osobami, wpływającymi demoralizująco na ich zachowanie.
- Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem - w roku 2014 odbył się w dniach od 24 lutego do 1 marca. Celem akcji jest zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby i prawa osób pokrzywdzonych przestęstwem. W akcji bierze udział wiele podmiotów: Ministerstwo Sprawiedliwości, Prokuratura Generalna, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Komenda Główna Policji i inne instytucje państwowe. Akcja ma charakter interdyscyplinarny - obok policjantów, porad udzielają: pracownicy socjalni, prawnicy, radcy prawni, prokuratorzy, kuratorzy. Zainteresowani mają ponadto możliwość konsultacji psychologicznej.
- Wspólne działania ze Strażą Leśną i Łowiecką - cykliczne wspólne działania, mające na celu wyeliminowanie nielegalnych procederów z lasów. Policjanci wraz ze strażnikami przeprowadzili patrole w kompleksach leśnych, głównie w celu przeciwdziałaniu wycinie i kradzieży drewna na opał, a także w związku z zimowym wzrostem kłusownictwa.
- Kontrola zbiorników wodnych - przeprowadzona w ramach akcji „Bezpieczne ferie” kontrola pobliskich jezior pod kątem osób wędkujących pod lodem lub korzystających w tych miejscach z zabaw na lodzie. Zamarznęte zbiorniki są dużym zagrożeniem, zwłaszcza pod koniec zimy. Poza kontrolami i pouczeniami policjanci rozwiesili plakaty informujące o metodach postępowania w przypadku załamania się lodu.
- Konkurs plastyczny dotyczący używek, przeprowadzony wspólnie z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarnkowie. Skierowany do uczniów klas IV-VI Szkoły Podstawowej oraz I-III Gimnazjum, a także podopiecznych Świetlicy Socjoterapeutycznej, konkurs odbył się po raz trzeci. Jego celem jest ukazanie zgubnych środków konsumpcji używek i środków odurzających i uświadomienie młodzieży o negatywnych konsekwencjach, związanych z tego typu aktywnościami. Nagrody wręczał Burmistrz Czarnkowa oraz Zastępca Komendanta Powiatowego Policji; z wyłonionych prac utworzono kalendarz.
- Kontrole obiektów sakralnych - powiatowi policjanci dokonują cyklicznych kontroli miejsc kultu. Głównym celem kontroli jest sprawdzenie stanu zabezpieczenia budynków przed przestępczością (włamania, kradzieże). Akcja dokonywana jest razem z przedstawicielami Straży Pożarnej, dzięki czemu kontrole są bardziej kompleksowe: obok systemów antywłamaniowych sprawdzane są instalacje przeciwpożarowe. Konsultacje z przedstawicielami parafii doprowadziły do

wypracowania wspólnych wniosków, których realizacja ma przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa budynków i wiernych.

- Bezpieczny wypoczynek - przed rozpoczęciem letnich wakacji policjanci odwiedzają szkoły i przedszkola z terenu powiatu. W czasie spotkań z dziećmi przedstawiane są informacje o bezpiecznym korzystaniu z letnich atrakcji: w lesie, nad wodą, na placu zabaw. Ponadto pogadanki dotyczą podstawowych informacji o ruchu pieszym, kontaktach z obcymi oraz z napotkanym psem.
- Ogólnopolska Noc Profilaktyki - skupiająca się na profilaktyce uzależnieniowej akcja skierowana do młodzieży. Obejmuje konkurs na hasło, happening oraz projekcję filmów profilaktycznych i międzypokoleniową dyskusję.
- Rajd rowerowy - organizowany przez Starostwo Powiatowe i Komendę Policji przy udziale przedstawicieli Sanepidu rajd służy aktywizacji młodzieży oraz propagowanie zdrowego trybu życia. Po zakończeniu rajdu uczniowie Szkoły Podstawowej wysłuchali prelekcji na temat bezpiecznego spędzania wolnego czasu oraz otrzymali odbalski.

Policjanci regularnie odwiedzają szkoły - podstawowe, gimnazja oraz ponadgimnazjalne, udzielając wykładów i pogadanek na najistotniejsze tematy, jak np. bezpieczne korzystanie z Internetu, ruch drogowy, uzależnienia, czy prawa osób nieletnich.

Internetowa strona Komendy prowadzi regularnie aktualizowany dział porad prewencyjnych, który przestrzega zarówno potencjalne ofiary (zabezpieczenia domów, działek, korzystanie z Internetu), jak i potencjalnych sprawców przestępstw (wypalanie traw, bezpieczne korzystanie z fajerwerków).

Kolejną powiatową instytucją bezpieczeństwa publicznego jest **Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Czarnkowie**. Informacja sprawozdawcza publikowana przez Komendę podaje podstawowe zagrożenia, związane z terytorium powiatu:

- Pożarowe, wynikające z zalesienia, zabudowy oraz przemysłu
- Substancje toksyczne w zakładach, transporcie kolejowym, drogowym i wodnym
- Zagrożenia powodziowe i wodne
- Zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi w obiektach kategorii ZL
- Zagrożenia wynikające z działalności rolniczej
- Zagrożenia infrastrukturalne, naturalne i inne.

W 2013 roku jednostki przeciwpożarowe interweniowały 1.110 razy, o ponad 10% rzadziej niż w roku poprzednim. Charakter interwencji wynikał z następujących przyczyn:

- Pożary - 24,3%

- Tzw. miejscowe zagrożenia (czyli zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego bądź naturalnych zjawisk przyrodniczych, które nie są pożarem ani klęską żywiołową oraz stanowią zagrożenie życia, zdrowia, mienia lub środowiska) - 72,4%
- Fałszywe alarmy - 3,3%.

Najczęściej interweniowano w największych skupiskach ludności (Trzciance, Czarnkowie, Wieleniu, Krzyżu). Główną przyczyną pożarów w powiecie jest nieostrożność osób dorosłych. Jeśli chodzi o miejscowe zdarzenia, to najczęściej interweniowano w związku z nietypowymi zachowaniami zwierząt oraz w związku z niezachowaniem zasad bezpieczeństwa w ruchu środków transportu.

Ważną częścią powiatowego systemu bezpieczeństwa publicznego są **jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej**. W 2013 roku w interwencjach brało udział blisko 8 tysięcy strażaków, z czego prawie połowa to ochotnicy.

Państwowa Straż Pożarna prowadzi systematyczną działalność kontrolną: w budynkach użyteczności publicznej, szkołach, miejscach zamieszkania zbiorowego, zakładach pracy, kościołach. W 2013 roku przeprowadzono 135 kontroli, w wyniku których ujawniono ponad 250 nieprawidłowości. Komenda stara się współtworzyć lokalną społeczność poprzez udział w różnych wydarzeniach, jak np. Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej, pokaz sprzętu strażackiego, obecność na festynach i zawodach sportowo-pożarniczych OSP.

W sprawozdaniu wymieniane są najważniejsze zadania na kolejny rok. Są to między innymi:

- Prowadzenie polityki, związanej z przyjętą Strategią Rozwoju Ratownictwa i Ochrony Przeciwpożarowej dla Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego na lata 2011-2020
- Współpraca z Oddziałem Powiatowym ZOSP RP w Czarnkowie
- Pozyskanie środków na zakup sprzętu i wymianę taboru
- Podnoszenie kwalifikacji funkcjonariuszy
- Zwiększenie ilości szkoleń dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych
- Dalszy wzrost działań prewencyjnych, związanych z poprawą bezpieczeństwa przeciwpożarowego na terenie powiatu
- Wdrażanie programów prewencji społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży
- Prace remontowe i doposażenie Komendy.

7. Edukacja

Ustawa o systemie oświaty nakłada na powiat obowiązek prowadzenia następujących placówek:

- szkoły podstawowe specjalne
- gimnazja specjalne
- szkoły ponadgimnazjalne (w tym z oddziałami integracyjnymi)
- szkoły sportowe i szkoły mistrzostwa sportowego
- placówki oświatowo wychowawcze, w tym szkolne schroniska młodzieżowe
- placówki kształcenia ustawicznego i praktycznego
- ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego
- placówki artystyczne (ogniska)
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze, ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania
- placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania

W minionym roku szkolnym funkcjonowało 14 placówek publicznych, prowadzonych przez powiat:

1. Liceum Ogólnokształcące im. Janka z Czarnkowa w Czarnkowie
2. Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Trzciance
3. Liceum Ogólnokształcące im. majora H. Sucharskiego w Krzyżu Wlkp.
4. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Józefa Nojego w Czarnkowie
5. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Henryka Sienkiewicza w Trzciance
6. Zespół Szkół Technicznych w Trzciance
7. Zespół Szkół im. Powstańców Wielkopolskich 1918-1919 w Krzyżu Wlkp.
8. Zespół Szkół Specjalnych im. Kornela Makuszyńskiego w Gębicach
9. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Czarnkowie
10. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Trzciance

11. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krzyżu Wlkp.
12. Młodzieżowy Dom Kultury w Trzciance
13. Centrum Edukacji Zawodowej w Czarnkowie
14. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Białej.

Organizacją szkół i placówek zajmuje się Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego, który uwarunkowania powiatowej oświaty przedstawia w corocznych raportach oświatowych.

Raport za rok szkolny 2012/2013, opublikowany w październiku ubiegłego roku, podaje, że liczba placówek nie zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego, natomiast liceum profilowane w ramach ZSP w Trzciance działało ostatni rok z powodu reformy oświatowej, która wygasza funkcjonowanie tego typu placówek.

W roku 2012/2013 zespoły szkół prowadzone przez Powiat kształciły w ramach:

- jednego liceum profilowanego
- czterech techników
- dwóch techników uzupełniających dla dorosłych
- trzech szkół policealnych
- czterech zasadniczych szkół zawodowych
- trzech uzupełniających liceów ogólnokształcących
- trzech liceów ogólnokształcących dla dorosłych.

Poza edukacją ogólnokształcącą, ponadgimnazjalna oferta obejmuje około 20 zawodów technicznych (budownictwo, ekonomia, żywienie, handel, informatyka, logistyka, mechatronika, mechanika, bezpieczeństwo i higiena pracy, prace biurowe, administracja, ochrona środowiska, hotelarstwo, rolnictwo, mechanika pojazdów samochodowych, architektura krajobrazu, geodezja, elektronika) i ponad 30 zawodów w szkołach zasadniczych zawodowych, gdzie łączy się naukę ogólną w szkołach z teoretyczną w Ośrodku Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego oraz praktyczną nauką zawodu u prywatnych przedsiębiorców.

Szkoły starają się współpracować z lokalnymi pracodawcami, Powiatowym Urzędem Pracy oraz uczelniami wyższymi - Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Politechniką Poznańską, Wyższą Szkołą Biznesu w Pile i innymi. W ramach projektu „Czas zawodowców”, realizowanego przez Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. J. Nojego w Czarnkowie we współpracy z Politechniką Poznańską, wyposażono pracownie i laboratoria szkolne w specjalistyczny sprzęt.

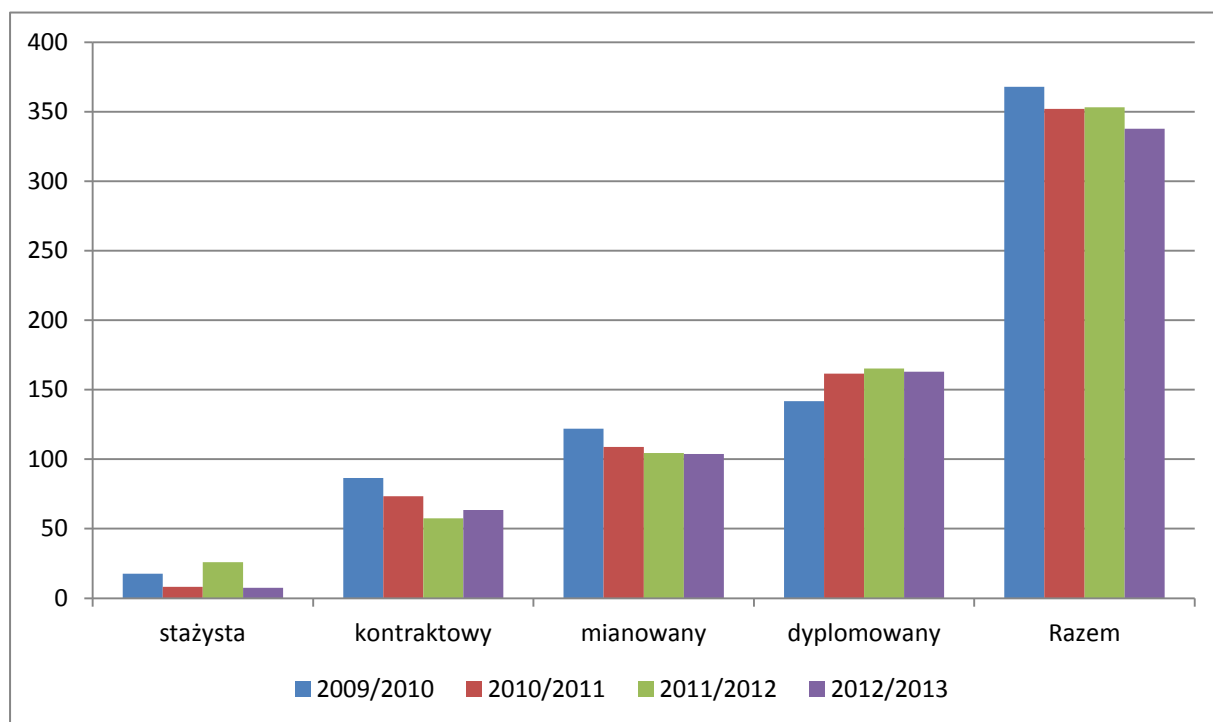
W placówkach prowadzonych przez powiat w roku szkolnym 2012/2013 uczyło się łącznie 3.668 osób. Nie jest to liczba istotnie różna od tej zanotowanej rok wcześniej, lecz tendencja spadkowa jest zauważalna w długim okresie. Powodowane jest to kwestiami demograficznymi - przede wszystkim spadającą liczbą urodzeń oraz migracjami do większych

ośrodków (Poznań, Piła, Gorzów Wielkopolski). Optymalizacja obszaru oświaty jest wyzwaniem, które stoi przed Starostwem Powiatowym.

Powiat dotuje dwie szkoły niepubliczne: Edukacja Lubasz Sp. z o.o. oraz Prywatny Zespół Szkół w Czarnkowie oraz niepubliczny Zespół Placówek Specjalnych w Gębicach.

Liczbę etatów nauczycielskich w powiatowych placówkach obrazuje rysunek:

Rysunek 25. Etaty nauczycielskie w szkołach ponadgimnazjalnych

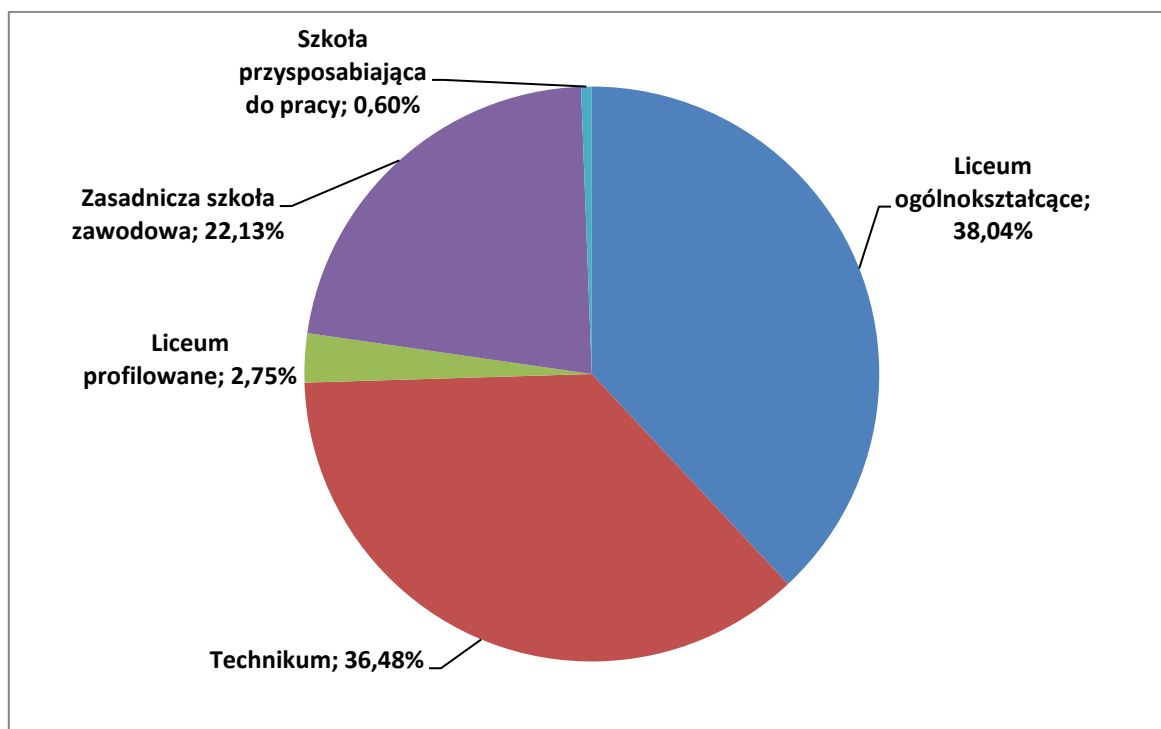
Źródło: Raport oświatowy

Spadek liczby etatów jest skorelowany ze spadkiem liczby uczniów, aczkolwiek nie należy go bezpośrednio przekładać na drastyczne zmiany w liczbie pracujących nauczycieli: w roku szkolnym 2012/2013 liczba etatów zmniejszyła się o 15,45 w stosunku do roku poprzedniego, natomiast zwolniono 3 nauczycieli mianowanych i 3 dyplomowanych. Spadek liczby etatów w większej mierze ma związek z mniejszą liczbą ponadwymiarowych godzin i ogólną optymalizacją tego obszaru.

Powiatowe szkoły ukończyło w roku szkolnym 2012/2013 836 osób (absolwenci szkół młodzieżowych):

- Liceum ogólnokształcące - 318 osób
- Technikum - 305 osób
- Liceum profilowane - 23 osoby
- Zasadnicza szkoła zawodowa - 185 osób
- Szkoła przysposabiająca do pracy - 5 osób

Rysunek 26. Absolwenci według szkół

Źródło: Raport oświatowy

Na kontynuowanie edukacji na szczeblach wyższych zdecydowało się 484 absolwentów, czyli blisko 60% ogółu. Wśród tej grupy najliczniejszą stanowili maturzyści, kończący licea ogólnokształcące - 286 osób. Spośród absolwentów techników na ten krok zdecydowało się niewiele ponad 35% (108 osób). 2/3 tych absolwentów, którzy kontynuują edukację, zdecydowało się na tryb dzienny (dokładnie - 63,2%), natomiast 178 osób, czyli ponad 36% wybrało szkoły zaoczne/wieczorowe.

8. Kultura

Na terenie powiatu funkcjonują następujące, publiczne instytucje kultury:

- Miejskie Centrum Kultury w Czarnkowie
- Trzcianecki Dom Kultury w Trzciance
- Miejsko- Gminny Ośrodek Kultury w Krzyżu Wielkopolskim
- Miejsko- Gminny Ośrodek Kultury w Wieleniu
- Gminny Ośrodek Kultury w Połajewie
- Gminny Ośrodek Kultury w Lubasz
- Muzeum Ziemi Nadnoteckiej w Trzciance
- Muzeum Ziemi Czarnkowskiej w Czarnkowie
- Młodzieżowy Dom Kultury w Trzciance.

Ustawa o bibliotekach nałożyła na powiaty obowiązek prowadzenia biblioteki. Korzystając z narzędzi, które owa ustawa zaoferowała, Zarząd Powiatu na mocy porozumienia z Zarządem Gminy Trzcianka powierzył to zadanie Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Trzcianka, która jednocześnie stała się biblioteką powiatową. Taka instytucja posiada wiele zadań obowiązkowych, są to m.in.

- Pomoc i pośrednictwo w doborze i zakupie zbiorów bibliotecznych przez biblioteki samorządowe
- Pomoc w opracowywaniu zbiorów dla bibliotek publicznych w powiecie
- Doradztwo w zakresie inwentaryzacji zbiorów w bibliotekach publicznych powiatu
- Organizowanie skoordynowanego systemu zaopatrzenia i obiegu na terenie powiatu zbiorów przeznaczonych dla specjalnych kategorii użytkowników, zwłaszcza niepełnosprawnych i osób z utrudnionym dostępem do biblioteki
- Zapewnienie dostępu do literatury naukowej i popularnonaukowej, materiałów edukacyjnych i zbiorów multimedialnych na terenie powiatu
- Pośrednictwo w zakresie wypożyczeń międzybibliotecznych dla mieszkańców powiatu
- Opracowywanie i publikowanie bibliografii regionalnej o zasięgu powiatowym
- Organizacja systemu usług informacyjnych dla mieszkańców powiatu
- Tworzenie i udostępnianie bibliotekom publicznym na terenie powiatu własnych komputerowych baz danych: katalogowych, bibliograficznych, faktograficznych
- Doradztwo w zakresie doboru, zakupu i wdrażania sprzętu i oprogramowania komputerowego
- Prowadzenie rocznej sprawozdawczości statystycznej bibliotek publicznych w powiecie

- Pomoc i poradnictwo w zakresie organizacji bibliotek, sieci bibliotecznych oraz usług bibliotecznych
- Organizacja imprez kulturalnych i programów edukacyjnych o charakterze ponad lokalnym
- Pomoc bibliotekom samorządowym w realizowaniu lokalnych programów kulturalno-oświatowych
- Organizowanie przepływu informacji o normach, przepisach i innych elementach warsztatu bibliotecznego w obrębie powiatowej sieci bibliotecznej
- Instruktaż i pomoc metodyczna bibliotekom publicznym na terenie powiatu
- Organizacja szkoleń i doskonalenia zawodowego dla pracowników merytorycznych bibliotek publicznych w powiecie
- Organizacja przysposobienia bibliotecznego dla nowo zatrudnionych bibliotekarzy
- Pośrednictwo w naborze kandydatów na szkolenia specjalistyczne, kursy i seminaria organizowane przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną a także inne instytucje i organizacje
- Współpraca z innymi bibliotekami oraz instytucjami i organizacjami społeczno-kulturalnymi na terenie powiatu
- Promocja bibliotek, zbiorów, usług i imprez bibliotecznych
- Realizacja innych zadań uzgodnionych z samorządem powiatowym i Wojewódzką Biblioteką Publiczną.

Biblioteki powiatowe posiadają również zadania fakultatywne, jak np. organizacja wymiany zbiorów zbędnych czy kształtowanie powiatowej sieci komputerowej.

W powiecie funkcjonuje 27 bibliotek, w których zarejestrowanych jest blisko 14 tysięcy czytelników. Na koniec 2012 roku liczba wypożyczeń wyniosła prawie 500 tysięcy. Biblioteki łącznie zanotowały 199 tysięcy odwiedzin. Powiatowa biblioteka współpracuje między innymi z Instytutem Książki, Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego i szeregiem innych instytucji - publicznymi, pozarządowymi i prywatnymi.

Odpowiedni wydział Starostwa Powiatowego przygotowuje co roku Powiatowy Kalendarz Imprez Kulturalnych, Sportowych i Turystycznych. W roku 2014 przewidziano takie wydarzenia, jak: happening związany z Powstaniem Wielkopolskim, powiatowe Święto Muzyki, Przegląd Widowisk Świątecznych, Konkurs Ortograficzny, Olimpiada Wiedzy Konsumenckiej, Turniej Poezji Mówionej i Śpiewanej, Forum Teatrów Szkolnych, Konkurs Recytatorski i wiele innych.

Obecnie trwają prace nad kolejnym, obligatoryjnym Powiatowym Programem Opieki nad Zabytkami.

9. Zdrowie

Jednostkami organizacyjnymi Starostwa Powiatowego są dwa Zespoły Opieki Zdrowotnej:

- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Czarnkowie
- Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II w Trzciance.

Czarnkowski ZOZ dysponuje dziewięcioma oddziałami; są to:

- 1) Izba Przyjęć
- 2) Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii
- 3) Oddział Chirurgii Ogólnej z Pododdziałem Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej
- 4) Oddział Ginekologiczno-Położniczy
- 5) Oddział Neonatologiczny
- 6) Oddział Chorób Wewnętrznych
- 7) Oddział Pediatriczny
- 8) Blok Operacyjny
- 9) Zespół Ratownictwa Medycznego.

Szpital w Trzciance wyodrębnia następujące oddziały:

- 1) Oddział Internistyczno-Kardiologiczny
- 2) Oddział Położniczo-Ginekologiczno-Noworodkowy
- 3) Oddział Chirurgiczny z Pododdziałem Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej
- 4) Oddział Dziecięcy
- 5) Oddział Rehabilitacji
- 6) Oddział Intensywnej Terapii i Anestezjologii
- 7) Blok Operacyjny.

W powiecie liczba łóżek w szpitalach ogólnych w 2012 roku wynosiła 311 i od kilku lat utrzymuje się, z niewielkimi wahaniami, na podobnym poziomie. Biorąc pod uwagę proces starzenia się społeczeństwa należy oczekiwać potrzeby wzrostu miejsc w placówkach medycznych. Jeśli chodzi o liczbę porad w ramach podstawowej opieki medycznej, to również jest ona stabilna w dłuższej perspektywie i wynosi niespełna 400 tysięcy. W 2012 roku liczba lekarskich porad w ramach opieki ambulatoryjnej wyniosła blisko 490 tysięcy.

Jeżeli chodzi o ratownictwo medyczne, to jest ono na terenie Powiatu zorganizowane w następujący sposób:

1) Oddział Ratownictwa Medycznego w Trzciance

Świadczenia ratownictwa medycznego realizowane są przez zespoły wyjazdowe:

- w Trzciance (ul. Sikorskiego 9, 64-980 Trzcianka) - zespół wyjazdowy podstawowy ("P") bez lekarza
- w Krzyżu Wlkp., (ul. Wojska Polskiego 63, 64-761 Krzyż Wlkp.) - zespół podstawowy ("P") bez lekarza
- w Wieleniu, (ul. Szkolna 4, 64-731 Wieleni) - zespół podstawowy ("P") bez lekarza.

2) Szpitalny Oddział Ratunkowy w Trzciance

3) Zespół Ratownictwa Medycznego w Czarnkowie – zespół „S” z lekarzem (gdyż w Czarnkowie nie ma Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, jedynie Izba Przyjęć).

Zespoły Ratownictwa Medycznego dysponowane są przez Zintegrowane Stanowisko Dyspozytorskie, mieszczące się w Czarnkowie, w zależności od miejsca wezwania karetki lub czasu dojazdu.

Mieszkańcy powiatu mają do dyspozycji 20 aptek oraz 6 punktów aptecznych. Rośnie liczba wykwalifikowanych farmaceutów: w 2012 roku było ich 30, rok wcześniej 28, a w 2009 roku 26.

10. Polityka społeczna

W najogólniejszym rozumieniu polityka społeczna jest działalnością podejmowaną przez państwo w celu upowszechnienia dobrobytu. Podstawową instytucją polityki społecznej na terenie powiatu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. PCPR jest instytucją, która realizuje socjalny, a więc opiekuńczy obszar polityki społecznej państwa.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku nakłada na Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie następujące zadania:

Zadania własne Powiatu, realizowane przez PCPR:

1. Opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.
2. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa.
3. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym.
4. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie.
5. Pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu.
6. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze.
7. Pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się.
8. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym lub umieszczanie w nich skierowanych osób.

9. Prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
10. Prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej.
11. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach.
12. Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu.
13. Doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu.
14. Podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.
15. Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego.
16. Sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej.

Zadania Powiatu z zakresu administracji rządowej, realizowane przez PCPR:

1. Pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.
2. Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (realizowane przez Starostwo Powiatowe).
3. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Zadania PCPR wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

1. Opracowywanie i realizacja zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
 - a) rehabilitacji społecznej
 - b) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych
2. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności.
3. Opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa.
4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób.
5. Dofinansowanie:
 - a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

- b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych
- c) zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów
- d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

6. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Ze względu na dostęp do danych, raport posiłkować się będzie tymi, które pochodzą z 2013, bądź 2012 roku.

Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Trzciance za 2012 rok przedstawia strukturę wydatków instytucji:

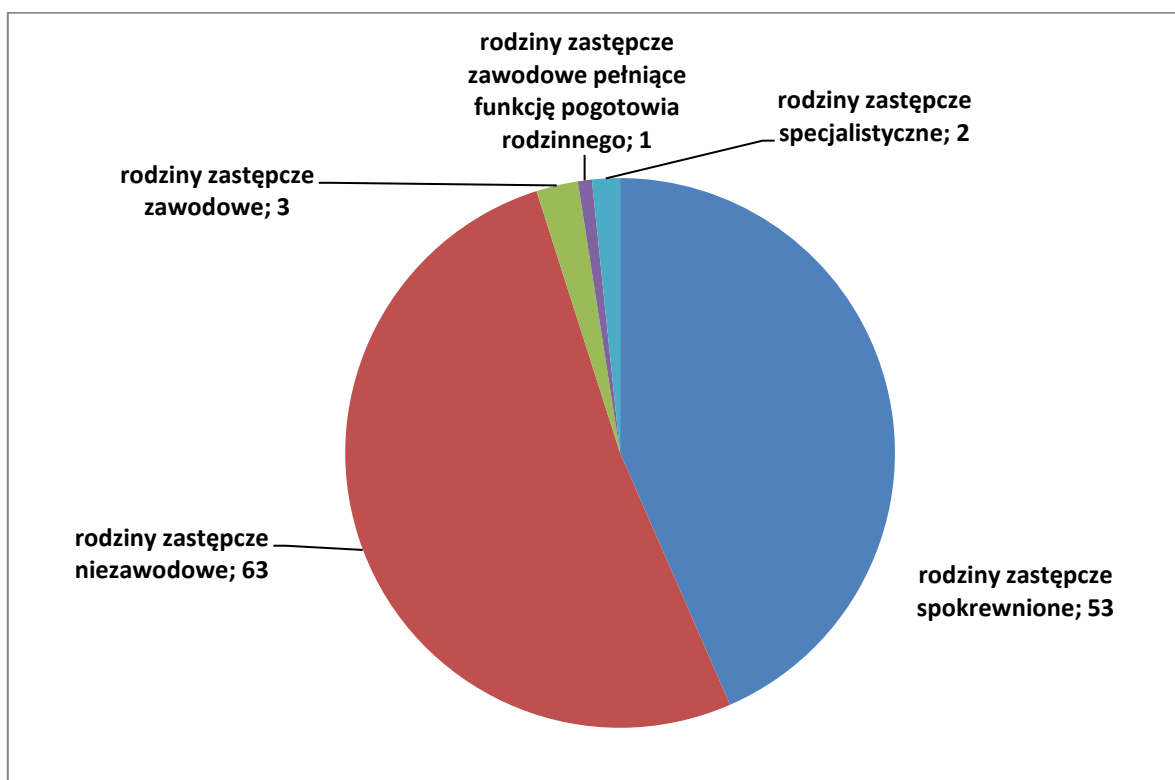
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze - 71.422,59 zł
- Rodziny zastępcze - 2.386,85 zł
- Działalność bieżąca - 675.646,91
- Środki pozabudżetowe związane z obsługą środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) - 54.944,23 zł
- Środki pozabudżetowe związane z obsługą Programu „Wyrównywanie Różnic Między Regionami II” realizowanego ze środków PFRON - 270,55 zł
- Środki pozabudżetowe związane z obsługą Pilotażowego Programu „Aktywny Samorząd” realizowanego ze środków PFRON - 6.334,62
- Realizacja projektu „Integracja społeczna i zawodowa na terenie powiatu czarnkowsko- trzcianeckiego” realizowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - 1.119.614,56 zł.

Ponadto PCPR dysponował pozabudżetowymi środkami z PFRON:

- Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych - 2.317.978 zł
- Program „Wyrównywanie Różnic Między Regionami II” - 10.892,15 zł
- Pilotażowy Program „Aktywny Samorząd” - 181.679 zł.

Na koniec 2013 roku w powiecie funkcjonowały 122 rodziny zastępcze, w tym:

Rysunek 27. Rodziny zastępcze w 2013 roku

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Trzciance

W powiecie nie funkcjonują rodzinne domy dziecka.

Należy podkreślić, że w roku 2012 powiat obsługiwał 144 rodziny zastępcze, zanotowano więc tu istotną różnicę:

- Liczba rodzin spokrewnionych spadła z 67 do 53
- Liczba rodzin zastępczych niezawodowych spadła z 71 do 63.

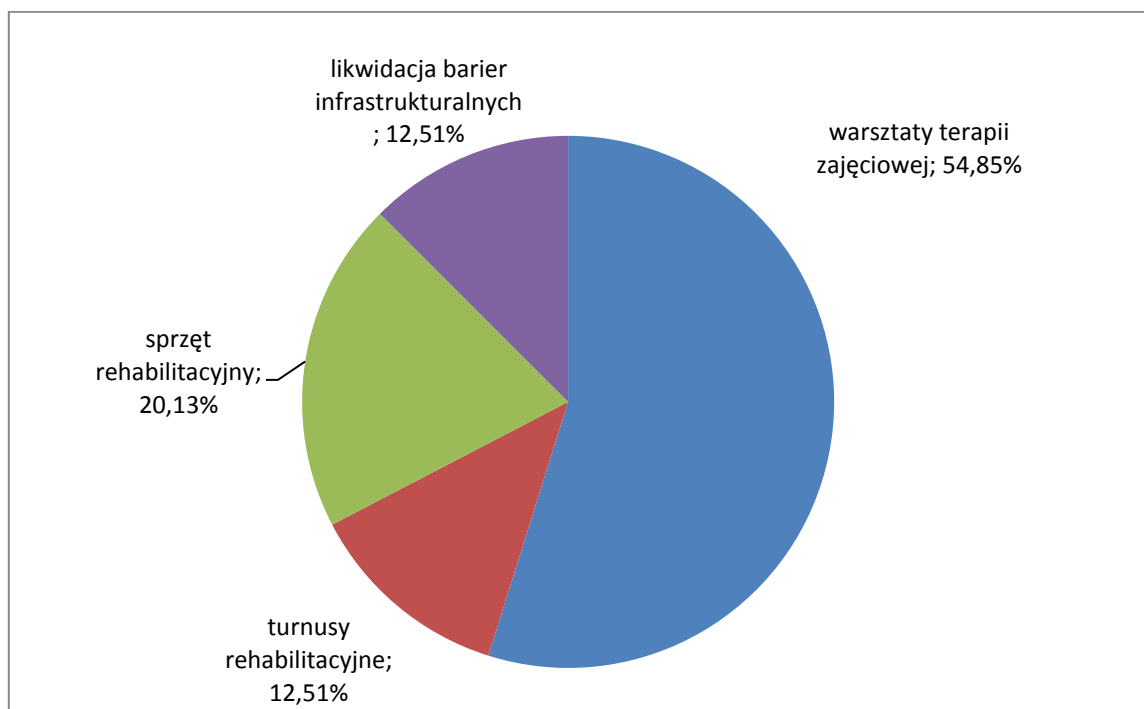
Zmniejszyła się również, w stosunku do roku 2012, liczba dzieci przebywająca w rodzinach zastępczych: z 212 do 201 w roku minionym.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powiat ma obowiązek pokrycia kosztów utrzymania dziecka, które na podstawie postanowienia sądu trafia do rodziny zastępczej, funkcjonującej na terenie innego powiatu. Na mocy stosownych porozumień powiat czarnkowsko-trzcianecki przekazał w 2012 roku dotację w wysokości niespełna 420 tysięcy złotych, natomiast otrzymał ponad 630 tysięcy złotych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci, umieszczonych w rodzinach zastępczych na swoim terenie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje również zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, które wynikają z zapisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Środki na te działania pochodzą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z budżetu Powiatu. W 2012 roku na

zadania realizowane przez PCPR przeznaczono ponad 2 miliony złotych. Struktura wydatków przedstawia się następująco:

Rysunek 28. Rehabilitacja społeczna – struktura wydatków

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Trzciance

Na terenie powiatu w 2013 roku działały 3 **warsztaty terapii zajęciowej** dla 80 osób niepełnosprawnych:

- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Trzciance (25 miejsc)
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wieleniu (20 miejsc)
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gębicach (35 miejsc).

W 2013 r. wartość nakładów poniesionych na WTZ wyniosła 1.315.200 zł, z tego 131.520 zł stanowiły środki powiatu, a 1.183.680 zł - środki PFRON. Wydatki te nie uległy zmianie w porównaniu do 2012 r.

Kolejnym istotnym obszarem polityki społecznej, który leży w gestii powiatu jest prowadzenie **domów pomocy społecznej** o zasięgu ponadgminnym. W 2012 roku powiat czarnkowsko-trzcianecki prowadził trzy placówki tego typu:

- Oferujący 100 miejsc Dom Pomocy Społecznej w Trzciance dla osób przewlekłe psychicznie chorych (kobiet)

- Oferujący 55 miejsc Dom Pomocy Społecznej w Gębicach dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (mężczyzn)
- Oferujący 60 miejsc Dom Pomocy Społecznej w Wieleniu dla osób przewlekle psychicznie chorych (mężczyzn).

Ponadto w powiecie funkcjonuje Zespół Domów Pomocy Społecznej, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi w Wieleniu, który oferuje:

- 74 miejsca w Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku
- 100 miejsc w Domu Pomocy Społecznej dla przewlekle somatycznie chorych
- 80 miejsc w Domu Pomocy Społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
- 100 miejsc w Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych fizycznie.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS wynosi około 3.200 złotych (w niepublicznym ZDPS kwota wynosi niecałe 3.000 złotych). Do wnoszenia opłat zobowiązani są:

- Mieszkańcy (nie więcej niż 70% dochodu)
- Małżonkowie, zstępni przed wstępnymi
- Gmina, z której pochodzi mieszkaniiec (kwota stanowi różnicę między średnim kosztem utrzymania a opłatami ponoszonymi przez mieszkańców/małżonków).

W przypadku mieszkańców skierowanych do DPS przed 1 stycznia 2004 roku, a więc przed przeniesieniem obowiązku utrzymania mieszkańca na gminę, z której pochodzi, mają oni prawo do dotacji celowej od wojewody.

Zadaniem własnym powiatu jest prowadzenie jednostek, które zapewniają potrzebującym dzieciom pieczę zastępczą. W 2012 roku powiat kierował dwiema instytucjami, są to:

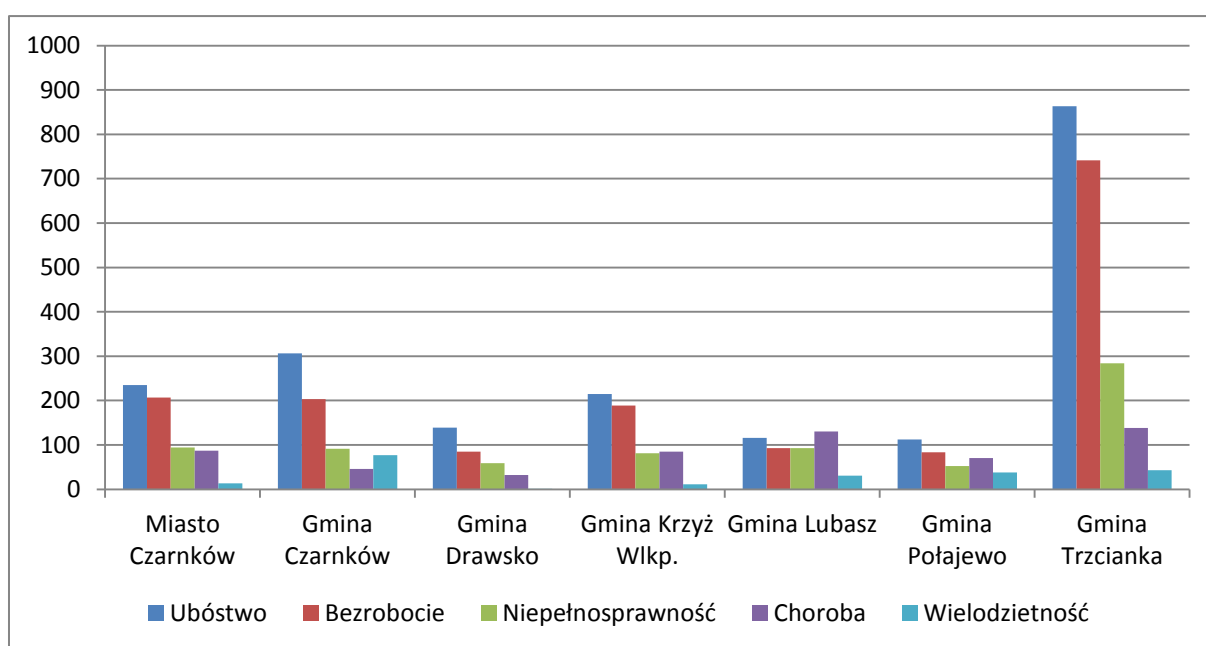
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom” w Trzciance, która oferowała 14 miejsc
- Ośrodek Dziecka i Rodziny w Krzyżu Wlkp., oferujący 25 miejsc - zamknięty na koniec 2012 roku.

Ośrodek Dziecka i Rodziny w Krzyżu Wlkp. nie posiadał wymaganego zezwolenia na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, w związku z tym Rada Powiatu wyraziła zgodę na rozpoczęcie działań, zmierzających do jego likwidacji. Równocześnie ogłoszono konkurs ofert na prowadzenie całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej dla 14 dzieci. Zarząd Powiatu wybrał ofertę Stowarzyszenia na Rzecz Dziecka i Rodziny „Słoneczny Dom”, mieszczącego się w Krzyżu Wlkp. Pod koniec 2012 roku podpisana została umowa na realizację zadania publicznego, jakim jest prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Na koniec 2012 roku w placówkach przebywało czterdzieścioro wychowanków, w tym 13 pochodzących z innych powiatów.

W powiecie występują typowe ryzyka społeczne (rozumiane jako społecznie doniosłe zdarzenia niepożądane): ubóstwo, bezrobocie, choroby. Te aspekty mogą zostać zbadane za pomocą danych udostępnianych przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, które specjalizują się w pomocy społecznej dla osób, które są w trudnej sytuacji życiowej. Statystyki za 2013 rok pokazują, że w gminach mieszczących się w granicach powiatu, powody ubiegania się o pomoc społeczną są podobne: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz potrzeba ochrony macierzyństwa, zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych. Kwestię tę obrazuje rysunek:

Rysunek 29. Przyczyny ubiegania się o pomoc społeczną

Źródło: Dane Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej

Wykres nie niesie informacji o tym, które gminy borykają się z największymi problemami społecznymi, różnice ilościowe wynikają z liczby mieszkańców poszczególnych jednostek. Widać wyraźnie, że najpoważniejszym ryzykiem społecznym jest w każdej z gmin, a więc również w powiecie, ubóstwo oraz bezrobocie, które w dużej mierze kształtuje ten pierwszy powód ubiegania się o pomoc społeczną. Nie należy zapominać o jeszcze niewidocznych w lokalnych statystykach nowych zagrożeniach i ryzykach społecznych, takich jak wykluczenie cyfrowe, czy choroby cywilizacyjne.

11. Trzeci sektor w powiecie

Starostwo Powiatowe publikuje co roku program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. W Programie na rok 2014 podkreśla się, że współpraca przebiega dobrze, co pozwala na coraz częstsze powierzanie zadań powiatu podmiotom nie należącym do sektora finansów publicznych.

Celem głównym Programu jest budowanie i umacnianie partnerstwa między powiatami a organizacjami, natomiast w celach szczegółowych wymienia się między innymi:

- Aktywizację społeczną mieszkańców powiatu w celu zwiększenia ich wpływu na lokalną politykę społeczną
- Poprawę jakości życia obywateli
- Umacnianie świadomości społecznej
- Wzmocnienie pozycji organizacji pozarządowych i zapewnienie im równych szans z innymi podmiotami w realizacji zadań publicznych.

Program określa zasady współpracy, która powinna być „pomocnicza, partnerska, zachowująca suwerenność stron, efektywna, konkurencyjnie uczciwa oraz jawna”. Podkreśla się, że Program kierowany jest do tych organizacji, które działają na terenie powiatu lub na rzecz jego mieszkańców, np.:

- Stowarzyszenia i terenowe jednostki organizacyjne stowarzyszeń
- Kluby sportowe
- Fundacje i terenowe jednostki organizacyjne fundacji
- Samorządy zawodowe
- Organizacje studenckie i młodzieżowe
- Związki wyznaniowe, jeżeli ich cele obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego
- Stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego
- Spółdzielnie socjalne.

W 2014 roku przyjęto priorytetowe obszary:

- 1) wsparcie osób niepełnosprawnych i starszych
- 2) ochrona i promocja zdrowia
- 3) upowszechnianie i wspieranie sportu i kultury fizycznej
- 4) turystyka
- 5) bezpieczeństwo i porządek publiczny

- 6) edukacja ekologiczna
- 7) nauka, edukacja, oświata i wychowanie
- 8) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

Na realizację zadań publicznych objętym Programem Współpracy przeznaczono w bieżącym roku 107 tysięcy złotych.

Na terenie powiatu działa ponad 120 organizacji pozarządowych, najwięcej w miastach stołecznych - Czarnkowie i Trzciance. Działają na wielu obszarach: hobbystycznym, zawodowym, zdrowotnym, społecznym i wielu innych. Jeśli chodzi o stowarzyszenia ściśle związane z polityką społeczną i jej dziedzinami, to są to między innymi:

W Trzciance:

- Polski Czerwony Krzyż - obszary działania: pomoc humanitarna i socjalna, nauka pierwszej pomocy, prowadzenie zabezpieczeń medycznych masowych imprez, honorowe krwiodawstwo, edukacja
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - obszary działania: pomoc społeczna i socjalna, kultura, integracja
- Stowarzyszenie „Hospicjum Trzcianka” - obszary działania: pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans, ochrona i promocja zdrowia
- Stowarzyszenie Oświatowe Wspomagające Rozwój Dzieci i Młodzieży - obszary działań: nauka, kultura, ekologia
- Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Psychiczenie Chorych i Niepełnosprawnych Intelktualnie „Empatia”- obszary działania: przewyżczanie trudnych sytuacji życiowych, pomoc społeczna, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, ochrona praw, przeciwdziałanie bezrobociu
- Trzcianecki Stowarzyszenie Wspierania Trzeźwości „Przebudzenie” - obszary działania: przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, ochrona i promocja zdrowia, pomoc społeczna
- Związek Inwalidów Wojennych RP - obszary działania: ochrona praw inwalidów wojennych, wojskowych i ich rodzin, reprezentacja prawna, ochrona zdrowotnych i bytowych warunków życia członków Związku, opieka socjalna, społeczna oraz rehabilitacja
- Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego „Razem” - obszary działania: pomoc społeczna.

W Czarnkowie:

- Stowarzyszenie Ankar - obszary działania: pomoc samotnym matkom i osobom niepełnosprawnym, pomoc społeczna, ochrona i promocja zdrowia, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, wspieranie wspólnot i społeczności lokalnych
- Polski Komitet Pomocy Społecznej - obszary działania: pomoc społeczna i organizacyjna osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej, działalność charytatywna

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - obszary działania: pomoc społeczna i socjalna, kultura, integracja
- Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół „Żyjmy Godnie” - obszary działania: pomoc społeczna, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych
- Polski Związek Niewidomych - edukacja, rehabilitacja, usługi prawne, kontakty z władzami państwowymi i innymi organizacjami.

W Krzyżu Wielkopolskim:

- Polski Komitet Pomocy Społecznej - obszary działania: pomoc społeczna i organizacyjna osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej, działalność charytatywna
- Krzyskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół - obszary działania: pomoc społeczna, ochrona zdrowia, ochrona praw, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, ochrona praw, przeciwdziałanie bezrobociu, nauka, wspieranie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych
- Stowarzyszenie na Rzecz Dziecka i Rodziny „Słoneczny Dom” - obszary działania: rodzina, rodzicielstwo, prawa dziecka, pomoc społeczna i charytatywna.

W Lubaszu:

- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Serce Dziecka” - obszary działania: pomoc dzieciom niepełnosprawnym, edukacja i rehabilitacja
- Stowarzyszenie Amazonek Osób Chorych Na Raka, Niepełnosprawnych i Ich Rodzin - obszary działania: pomoc osobom chorym na raka w integracji ze środowiskiem, ochrona i promocja zdrowia, rozwijanie postaw nastawionych na aktywne pomaganie, pozyskiwanie środków z funduszy pomocowych, współpraca z administracją rządową i samorządową oraz z placówkami świadczącymi usługi zdrowotne, opiekuńcze i edukacyjne.

W Drawsku:

- Stowarzyszenie Rodziców Dzieci i Osób Niepełnosprawnych - obszary działania: sytuacja osób niepełnosprawnych, pomoc społeczna rodzinom i osobom, organizacja imprez okolicznościowych i charytatywnych
- Stowarzyszenie „Miejmy Serce” - obszary działania: zorientowana na gminę Drawsko pomoc osobom samotnym, wielodzietnym i w trudnej sytuacji życiowej, zbiórki żywności i odzieży, pomoc niematerialna (prawna).

W Połajewie:

- Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych - obszary działania: pomoc społeczna, ochrona i promocja zdrowia, organizacja imprez dla dzieci i spotkań dla rodziców, dofinansowywanie specjalistycznego leczenia, poradnictwo prawne, medyczne i pedagogiczne, rehabilitacja.

W Wieleniu:

- Wieleńskie Stowarzyszenie Wspierania Trzeźwości „Ku Słońcu” - obszary działania: ochrona i promocja zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom, krzewienie trzeźwego stylu życia, wspieranie rodzin zagrożonych patologią, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, działalność kulturalna, oświatowa i turystyczno- rekreacyjna.

Ponadto w powiecie działa pięć fundacji. Trzy z nich zlokalizowane są w Trzciance; są to:

- Fundacja „Marchewkowe Pole” - zajmuje się promocją zdrowego trybu życia, kulturą, wolontariatem, pomocą osobom przewlekle chorym i niesamodzielnym, organizacją wypoczynku i innymi dziedzinami związanymi z pomocą społeczną
- Fundacja „Daj Szansę - schroniska dla zwierząt” - prowadzi schronisko dla zwierząt w Trzciance, działa w ramach ochrony zwierząt, ekologii i dziedzictwa przyrodniczego.
- Nadnotecka Fundacja Artystyczna Rychlik - zajmuje się działalnością artystyczną i edukacyjną.

W Czarnkowie działa Fundacja „Gębiczyn”, która wspiera dzieci i młodzież wiejską w zdobywaniu wiedzy, zwłaszcza tych uczniów, którzy pochodzą z obszarów popegeerowskich i zagrożonych ubóstwem.

W położnym nieopodal Trzcianki Stobnie funkcjonuje Fundacja Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym i Terapii Uzależnień „Cegiełka Nadziei”, która skupia się na dwóch obszarach: pomocy osobom dotkniętym uzależnieniami oraz osobom niepełnosprawnym oraz bliskim tych osób.

Powyżej przedstawiono organizacje pozarządowe, bezpośrednio związane z polityką społeczną, jednak trzeba podkreślić, że te działające w powiecie obejmują swoim zakresem rozmaite dziedziny i nawet najwężej wyspecjalizowany NGO jest wartością dodaną każdej społeczności lokalnej i w mniej lub bardziej bezpośredni sposób, lecz zawsze wpływa na sytuację społeczną na danym terytorium.

12. Podsumowanie

Podstawowym obszarem kształtującym sytuację społeczną zbiorowości jest demografia. Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki jest pod tym względem w relatywnie dobrej sytuacji: liczba ludności od kilku ostatnich lat jest stabilna i po szybkim wzroście ustabilizowała się na obecnym poziomie. Najsilniejsze procesy demograficzne, charakterystyczne dla naszego kręgu cywilizacyjnego: starzenie się społeczeństwa oraz niska liczba urodzeń (będąca również jedną z przyczyn pierwszego z tych dwóch zjawisk) są zauważalne również tu.

Wskaźniki rynku pracy osiągały na przestrzeni minionych lat niekorzystne wartości. Miało to niewątpliwie związek z kryzysem gospodarczym. Statystyki pokazują, że tendencje te słabną: odsetek bezrobotnych maleje przy jednoczesnym wzroście liczby przedsiębiorców.

Instytucje powiatu, związane z bezpieczeństwem publicznym, a więc Komenda Policji oraz Państwowej Straży Pożarnej, działają skutecznie - przestępczość w powiecie jest stosunkowo niska, również nieletnich. Komenda stara się prowadzić działalność dydaktyczną, nie tylko wśród młodzieży. Straż Pożarna interweniuje głównie z powodu ludzkich błędów, należy jednak pamiętać, że specyficzne położenie geograficzne zwiększa ryzyko wystąpienia niepożądanych zdarzeń.

Jeśli chodzi o pomoc społeczną, to należy pamiętać, że jest to taka dziedzina funkcjonowania Państwa, w której popyt zazwyczaj przewyższa podaż, nawet w najbardziej rozwiniętych państwach. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest instytucją wyspecjalizowaną i swoje zadania, zarówno własne jak i zlecone, wykonuje skutecznie. Dość mocno zakorzenione są tradycyjne zagrożenia społeczne - ubóstwo i bezrobocie, oba ze sobą powiązane. Organizacje pozarządowe działające w powiecie coraz lepiej współpracują z samorządami, co znajduje swoje odzwierciedlenie w treści Programu Współpracy, który mógł wejść na wyższy poziom zaawansowania.

CZĘŚĆ II

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Czarnkowsko-Trzcianeckim na lata 2014-2023

1. Wstęp

W myśl zapisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Art. 19.), do zadań własnych powiatu należy:

1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Szczególna waga problematyki społecznej wynika z tego, że odpowiednio zaprojektowana i wdrożona polityka społeczna stanowi inwestycję, która przynosi korzyści wszystkim obywatelom i całemu społeczeństwu. Działania zmierzające do integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju, a także sprzyjają zwiększaniu aktywności społecznej we wszystkich obszarach, m.in. na rynku pracy. W myśl założeń Europejskiego Modelu Społecznego Unii Europejskiej i Rady Europy:

- państwo odpowiada za poziom i jakość życia wszystkich obywateli, wyrażające się m.in. w aktywnym przeciwdziałaniu rosnącemu ubóstwu i nadmiernemu rozwarstwieniu społecznemu
- polityka społeczna powinna bazować na prawach społecznych i socjalnych, których katalog zawiera Zrewidowana Europejska Karta Społeczna - podstawowy dla Europejskiego Modelu Społecznego dokument Rady Europy, jak i Karta Podstawowych Praw Unii Europejskiej włączona w całości do projektu Traktatu Konstytucyjnego
- polityka społeczna powinna się cechować wielosektorowością i wielopoziomowością; ważną rolę do odegrania mają tutaj sektory obywatelski i rynkowy oraz władze regionalne i lokalne przy aktywnej postawie państwa realizującego interes wspólny i chroniącego najbardziej podatnych na wykluczenie społeczne
- mocne i trwałe więzi rodzinnych i społecznych zostają uznane za jeden z istotnych czynników zapobiegających powstawaniu problemów społecznych i gospodarczych
- w planowaniu polityki społecznej powinny być uwzględniane trendy demograficzne, a szczególnie takie zjawiska, jak zmieniająca się struktura wiekowa społeczeństwa, zmiany wzorów życia rodzinnego oraz migracje.

Narzędziem realizacji zadania zaspokajania zbiorowych potrzeb społecznych wspólnoty samorządowej jest polityka społeczna, która powinna być dostosowana do potrzeb i uwarunkowań lokalnej społeczności. Działania w ramach polityki społecznej powinny umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Polityka społeczna powinna opierać się na dążeniu do kompleksowego działania uwzględniającego potrzeby fizyczne, psychologiczne i społeczne osób potrzebujących pomocy.

Rodzaj, forma i rozmiar pomocy powinny wynikać z rzetelnego rozpoznawania potrzeb. Udzielana pomoc powinna służyć umacnianiu rodziny.

Działania wynikające z programu powinny być ukierunkowane na podnoszenie poziomu życia wszystkich mieszkańców. Pracownicy służb socjalnych powinny systematycznie podnosić swoje kwalifikacje zawodowe i uczestniczyć w szkoleniach w zakresie pomocy społecznej.

Polityka społeczna powinna dążyć do rozwoju usług wspierających, edukacyjnych lub korekcyjnych nastawionych na problemy poszczególnych kategorii osób lub rodzin wymagających pomocy. Program powinien być realizowany we współpracy z organami administracji publicznej i organizacjami pozarządowymi, związkami wyznaniowymi a przede wszystkim z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.

Celem niniejszej strategii jest:

- Określenie kierunków działań zmierzających do łagodzenia skutków dominujących problemów społecznych. Naczelną zasadą przy określaniu kierunków działań powinno być przede wszystkim ustalenie, czy działania łagodzące mają mieć wyłącznie charakter pomocy finansowej, czy też profilaktyki, oraz motywowanie mieszkańców do zmian w swoim życiu np. poprzez edukację, aktywne poszukiwanie pracy, itp.
- Sformułowanie zadań programowych i ich realizacja. Szczególnie ważnym w tym zakresie staje się określenie programu pomocy społecznej, przeznaczonego dla różnych grup problemowych.

Głównymi uczestnikami prac z ramienia Powiatu byli dyrektorzy poszczególnych jednostek powiatowych, czyli Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Urzędu Pracy, szpitali, placówek edukacyjnych oraz Dyrektorzy: Wydziału Promocji, Ochrony Zdrowia i Spraw Społecznych oraz Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego.

Koordynatorami prac nad Strategią ze strony Fundacji byli: Radosław Szarleja, Jacek Prusak i Marta Czarnecka.

2. Metodologia prac nad Strategią

Punktem wyjścia do opracowywania niniejszej Strategii były:

- sporządzenie diagnozy stanu sytuacji społecznej Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego
- cykl wywiadów pogłębionych z przedstawicielami Starostwa Powiatowego oraz różnych instytucji, działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie w sferze pomocy społecznej (PCPR), zdrowia (szpitale), walki z bezrobociem (PUP), edukacji (dyrektorzy placówek edukacyjnych)
- analiza ankiet przeprowadzonych wśród społeczności Powiatu.

Brano pod uwagę także zapisy wielu dokumentów programowych, dotyczących problematyki społecznej, takich jak:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego na lata 2008-2013
- Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Czarnkowsko-Trzcianeckim na lata 2013-2015
- Strategia Rozwoju Ochrony Zdrowia powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego z 2012 roku wraz z Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego
- Program Promocji Zdrowia w Powiecie Czarnkowsko-Trzcianeckim na 2014 rok.

Rozwiązywanie problemów społecznych jako działanie trudne i długofalowe wymaga strategicznego podejścia do zagadnień ze sfery polityki społecznej. Strategia niniejsza, będąca dokumentem wieloletnim, zakłada zatem pełniejsze wykorzystanie potencjału środowiska lokalnego dla rozwiązywania problemów mieszkańców Powiatu, co wpisuje się zarówno w reguły i zasady funkcjonowania pomocy społecznej, określone w Ustawie o pomocy społecznej, jak i w kierunki działań, realizowanych w innych krajach Unii Europejskiej. Przy tworzeniu Strategii kierowano się ideą, aby był to dokument, uwzględniający nie tylko wymagane Ustawą o pomocy społecznej zagadnienia, ale żeby stanowił także kompleksowe podejście do tematu rozwiązywania problemów społecznych Powiatu.

Podczas prac nad Strategią wyłoniono kilka obszarów problemowych, w odniesieniu do których przedstawiono propozycje rozwiązań. Tymi obszarami są:

- 1) Rozwój pomocy społecznej na terenie Powiatu
- 2) Przeciwdziałanie bezrobociu
- 3) Poprawa stanu zdrowia mieszkańców
- 4) Rozwiązywanie problemów społecznych w oparciu o edukację.

Z powyższego zestawienia wynika, że problematyka społeczna w niniejszej Strategii jest rozumiana znacznie szerzej niż wynikałoby to z Ustawy o pomocy społecznej, bowiem

obejmuje ona nie tylko zadania pomocy społecznej, ale szereg innych kwestii społecznych, takich jak walka z bezrobociem, zdrowie, czy edukacja, rekreacja, dostosowana do wymogów lokalnego rynku pracy.

Tak sformułowane obszary problemowe stały się jednocześnie celami strategicznymi, które określają kierunki rozwoju społecznego Powiatu. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju społecznego Powiatu, określonego w jego misji. Deklaracja misji jest określeniem, jakie są priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców w perspektywie co najmniej kilkunastu lat.

Z kolei cele strategiczne zostaną osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych i projektów. Projekty strategiczne to konkretne przedsięwzięcia, na które składają się działania, czyli czynności do wykonania.

Z powyższego wynika, że strategia jest bardzo pragmatycznym dokumentem, który:

- określa wizję i priorytety działalności samorządu Powiatu w sferze społecznej w następnych latach
- porządkuje sprawy, które są do załatwienia
- wskazuje konkretne sposoby realizacji zadań
- pozwala na kontrolę wykonania przyjętych zadań
- umożliwia coroczną aktualizację planów i wydłużanie horyzontu planowania o kolejny rok.

Należy podkreślić, że Strategia jest tzw. planem maksymalnym, to znaczy obejmuje ona wszystkie przedsięwzięcia, jakie jej autorzy chcieliby, aby były zrealizowane do 2023 roku – aby tak się stało, muszą być w pełni spełnione wszystkie warunki, związane z wygenerowaniem środków własnych, pozyskaniem środków zewnętrznych oraz wykorzystaniem zdolności technicznych i organizacyjnych.

W rzeczywistości cele, zapisane w Strategii, nigdy nie są osiągnięte dokładnie w takim zakresie, w jakim są za pierwszym razem zaplanowane, bowiem w ciągu wielu lat realizacji przedsięwzięć strategicznych zmienia się zarówno samorząd, jak i jego otoczenie – pojawiają się nowe koncepcje, wyzwania, oczekiwania i możliwości, których konsekwencją jest zmiana lub nawet zaniechanie części pierwotnych planów, a w ich miejsce wprowadzane są inne.

3. Raport z badania ankietowego

3.1. Wstęp

Jednym z elementów współtworzących Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych jest opinia obywateli na temat sytuacji społecznej panującej w regionie. Aby uzyskać jej obraz, przeprowadzono badanie ankietowe, skierowane do mieszkańców Powiatu. Kwestionariusz dostępny był zarówno on-line, za pomocą profesjonalnego narzędzia internetowego, jak i w wersji papierowej, w wybranych jednostkach organizacyjnych Powiatu (Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwo Powiatowe). Odnośniki do ankiety wirtualnej umieszczone były na witrynach wyżej wymienionych instytucji.

Kwestionariusz ankietowy zawierał piętnaście pytań merytorycznych oraz metryczkę, w której respondenci umieszczali swoje dane (wiek, płeć, wykształcenie, status zawodowy oraz miejsce zamieszkania). Część merytoryczna badała kolejno następujące obszary:

1. Skalę problemów społecznych w powiecie oraz opinię o działaniach przeciwdziałającym patologiom
2. Opinię o funkcjonowaniu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz propozycje usprawnienia działania placówki
3. Opinię o oświacie ponadgimnazjalnej i opinię o pożądanych kierunkach kształcenia
4. Sytuację na lokalnym rynku pracy; opinię o funkcjonowaniu Powiatowego Urzędu Pracy oraz propozycje usprawnienia jego działania
5. Opinię o powiatowej służbie zdrowia i propozycje poprawy funkcjonowania służby zdrowia
6. Korzystanie z usług Starostwa Powiatowego, poziom tych usług oraz propozycje usprawnienia funkcjonowania jednostki.

Ostatni punkt kwestionariusza stanowiło miejsce na inne uwagi związane z sytuacją społeczną, nieuwzględnione w ankiecie.

Wyniki ankiet zostały wykorzystane, jako jedno z kilku źródeł informacji, do sformułowania analizy SWOT, a następnie do określenia misji społecznej Powiatu oraz sformułowania celów i projektów strategicznych.

Niniejsza analiza zaprezentuje wyniki badania opinii mieszkańców o sytuacji społecznej w Powiecie. Pierwszym elementem analizy będzie charakterystyka grupy badawczej, a następnie raport przejdzie do części merytorycznej, opisując poszczególne obszary w przedstawionej wyżej kolejności.

3.2. Charakterystyka grupy badawczej

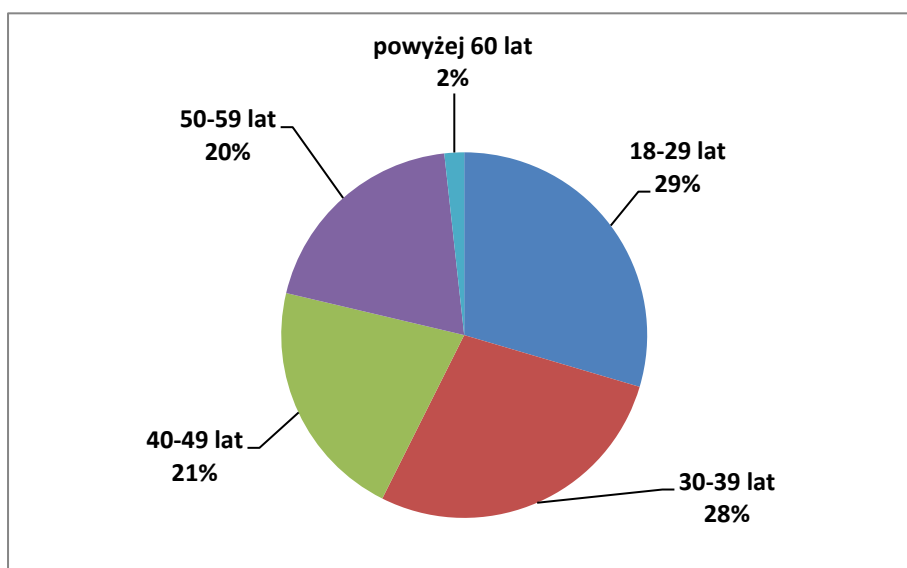
Kwestionariusz ankietowy wypełniły 234 osoby. Aby uzyskać wiedzę o grupie, która wzięła udział w badaniu, kwestionariusz wyposażono w metryczkę, która zawierała pytania o:

- Wiek
- Płeć
- Wykształcenie

- Status zawodowy
- Miejsce zamieszkania (z podziałem na jednostkę samorządu terytorialnego – gminę, oraz jednostkę osadniczą – miasto lub wieś)

Kryterium wieku przynosi stosunkowo równomierny (z wyjątkiem najstarszych respondentów) udział reprezentantów poszczególnych grup:

Rysunek 30. Wiek ankietowanych

Źródło: Badanie ankietowe

Tak niski udział osób 60+ wynika zapewne z faktu, że jednymi z istotniejszych obszarów działalności jednostki samorządu terytorialnego, jakim jest powiat, są zatrudnienie (Powiatowy Urząd Pracy) oraz wychowanie dzieci (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie), wobec tego nie są oni częstymi klientami PUP i PCPR.

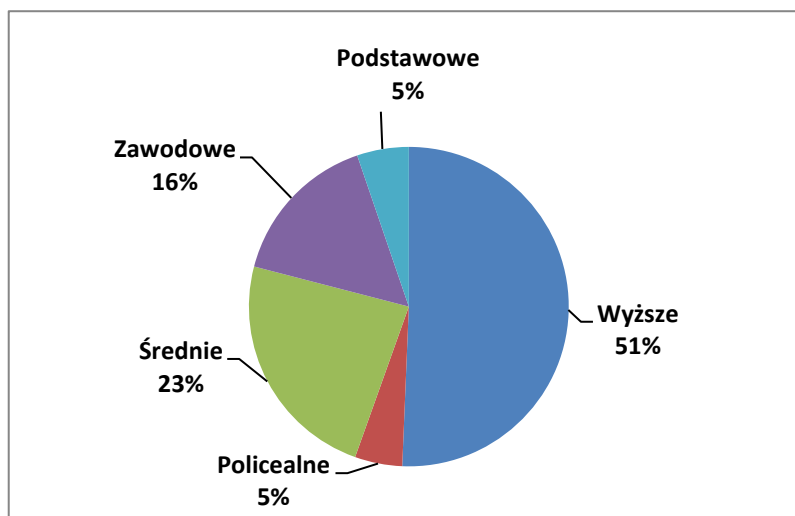
Jeśli chodzi o **płeć**, to na wypełnienie ankiety zdecydowało się więcej kobiet, niż mężczyzn:

- Kobiety: 133 (ponad 58%) wypełnień.
- Mężczyźni: 95 (niepełna 42%) wypełnień.

Suma – 228 – wynika z faktu, że kilka osób pozostawiło tę rubrykę pustą.

Najczęściej deklarowane **wykształcenie** to wyższe – ponad 50% respondentów legitymuje się dyplomem ukończenia studiów wyższych. Kwestię tę obrazuje rysunek 2:

Rysunek 31. Wykształcenie ankietowanych

Źródło: Badanie ankietowe

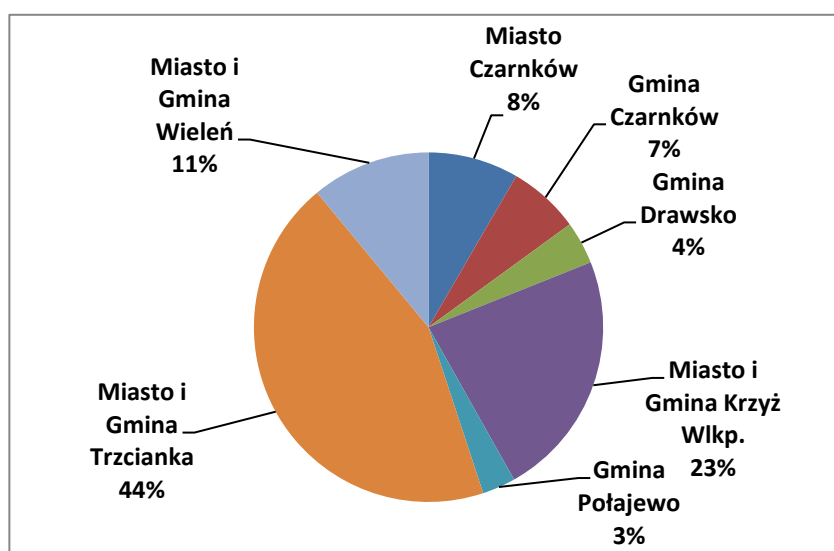
Zdecydowanie najczęściej wybieranymi opcjami w części badającej **status zawodowy** były:

- Pracownik etatowy: 110 (48%) wskazań
- Niepracujący: 105 (46%) wskazań

Pozostałe opcje zostały zaznaczone kilkukrotnie: przedsiębiorca – 6, a rolnik i student 3 razy.

Najwięcej respondentów pochodziło z Miasta i Gminy Trzcianka; rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek:

Rysunek 32. Miejsce zamieszkania ankietowanych

Źródło: Badanie ankietowe

Więcej respondentów -166 - jako **miejsce zamieszkania** wskazało miasto (73%); w badaniu wzięło udział 61 mieszkańców wsi. Siedem osób zrezygnowało z zadeklarowania zamieszkiwania danej jednostki osadniczej.

3.3. Skala problemów społecznych w Powiecie oraz opinia o działaniach prewencyjnych

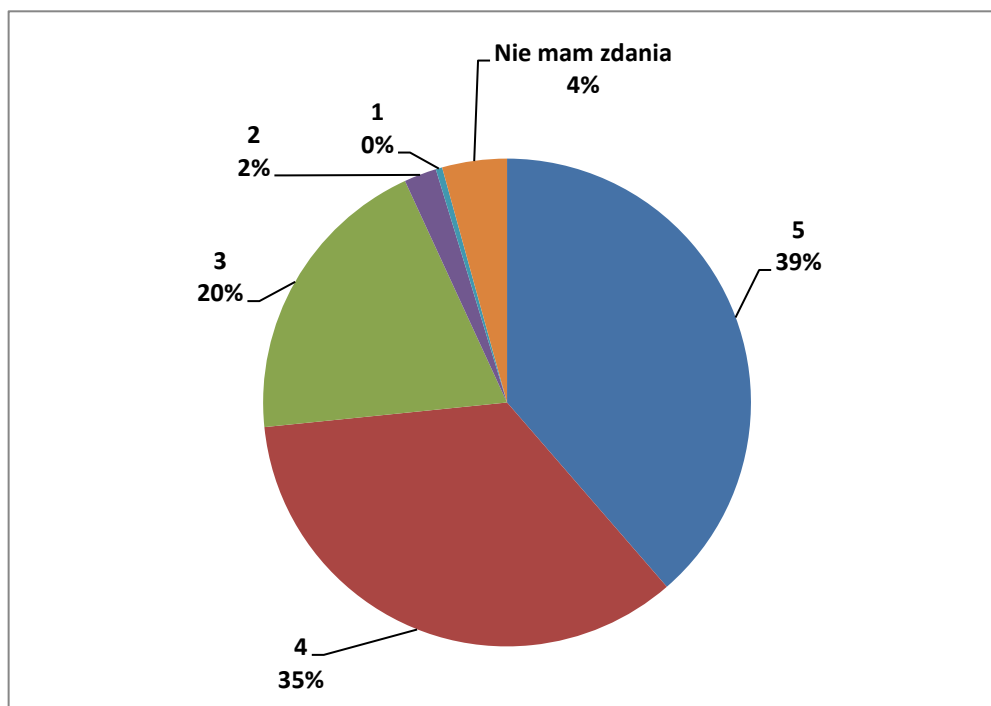
Pierwszą część kwestionariusza stanowiło pytanie macierzowe, w którym respondenci za pomocą pięciostopniowej skali:

- 5- Bardzo duży problem
- 4- Duży problem
- 3- Średni problem
- 2- Mały problem
- 1- Bardzo mały problem/brak problemu

oceniali czternaście wytypowanych obszarów. W punkcie piętnastym pozostawiono miejsce na wpisanie zjawiska, którego nie ujęto w kwestionariuszu: sześć osób skorzystało z opcji wpisania własnych uwag, natomiast ośmioro respondentów wyraziło zaniepokojenie innymi zjawiskami.

Pierwszym w kolejności, i zarazem najczęściej uznawanym za bardzo duży i duży problem, zjawiskiem społecznym było w kwestionariuszu **bezrobocie**. Rozkład odpowiedzi przedstawia kolejny rysunek:

Rysunek 33. Bezrobocie – skala problemu

Źródło: Badanie ankietowe

Sytuacja na rynku pracy jest jednym z kluczowych obszarów współtworzących rzeczywistość społeczną, zarówno w skali globalnej, jak i regionalnej. Symptomatyczne dla obaw społecznych są nie tylko oceny uznające bezrobocie za bardzo duży i duży problem, ale śladowa liczba wskazań - odpowiednio 3, 2 i 1 - które świadczą o niskiej randze tego niepożądanego zjawiska.

Następnym w kolejności tematem, o ocenę którego zostali poproszeni respondenci, było **ubóstwo**. Skala tego problemu jest nieco mniejsza niż w przypadku bezrobocia, lecz wyniki pokazują, że ubóstwo nadal budzi niepokój mieszkańców powiatu. Ilościowy i procentowy rozkład ocen prezentuje się następująco:

- Bardzo duży problem: 34 wskazania; 15%
- Duży problem: 67 wskazań; 29%
- Średni problem: 82 wskazania; 35%
- Mały problem: 22 wskazania; 9%
- Bardzo mały problem/brak problemu: 4 wskazania; niespełna 2%
- 10% badanych nie ma zdania na temat ubóstwa.

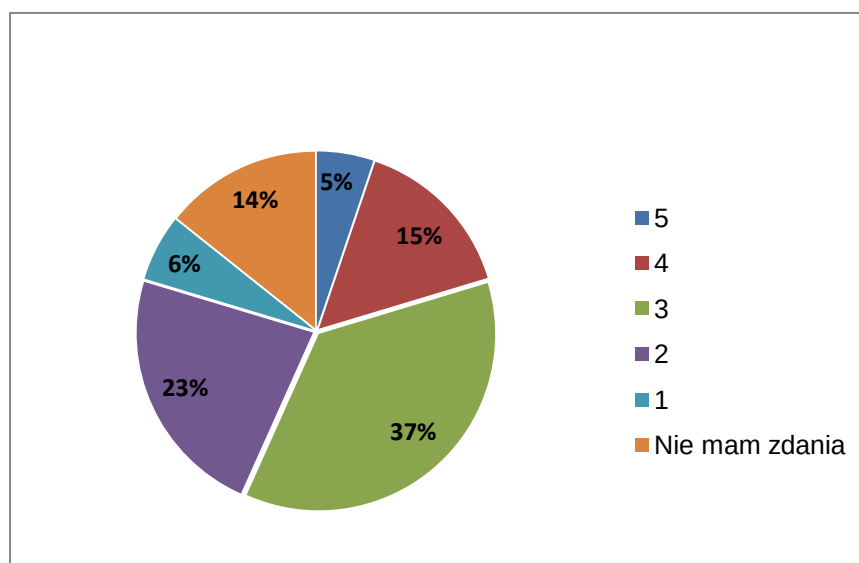
Zjawisko **alkoholizmu** jest powszechną, cywilizacyjną ułomnością, która niesie ze sobą szereg patologii i niejednokrotnie jest przyczyną wielu problemów społecznych, jak bezrobocie, ubóstwo i inne. Mieszkańcy powiatu w większości widzą w uzależnieniu od alkoholu średni problem - ponad 34% odpowiedzi. Ponad 23% respondentów uznaje go za duży, a 12% za bardzo duży problem. 18% badanych widzi tu mały lub bardzo mały problem, a ponad 11% nie ma zdania.

Jeśli chodzi o **przemoc w rodzinie** to najwięcej badanych uznaje ją za problem średniej rangi - ponad 28% takich ocen. Dokładnie tyle samo respondentów deklaruje brak zdania na ten temat. Pozostałe odpowiedzi przedstawiają się następująco:

- Bardzo duży problem: 5%
- Duży problem: 13%
- Mały problem: 17%
- Bardzo mały problem/brak problemu: 8%.

Poczucie bezpieczeństwa, zbadane poprzez ocenę skali problemu **przestępczości** jest na stosunkowo średnim poziomie (5 - bardzo duży, 4 - duży, 3 - średni, 2 - mały, 1 - bardzo mały problem):

Rysunek 34. Przestępczość/bezpieczeństwo – skala problemu

Źródło: Badanie ankietowe

Następne badane zjawisko: **narkomania**, jest charakterystyczną dla dużych metropolii patologią, stąd zapewne przewaga ocen „średnich” oraz wyrażających brak zdania:

- Bardzo duży problem: 12%
- Duży problem: 16%
- Średni problem: 26%
- Mały problem: 15%
- Bardzo mały problem: 10%
- Nie mam zdania: 20%.

Kolejnym, podlegającym ocenie ankietowanych, problemem społecznym były **zaburzenia psychiczne coraz większej liczby mieszkańców**. Wyniki pokazują, że w ostatnim czasie liczba takich zaburzeń według badanych nie wzrosła zauważalnie:

- Bardzo duży problem/duży problem: 12%
- Średni problem: 22%
- Mały problem/bardzo mały problem: 38%
- Blisko co trzeci badany nie ma zdania w tej sprawie.

Opinie respondentów co do trzech kolejnych zagadnień - niepełnosprawności, starzenia się mieszkańców i dostępie do opieki zdrowotnej - przedstawi tabela.

Tabela 1. Niepełnosprawność, starzenie się, opieka zdrowotna – ocena problemu

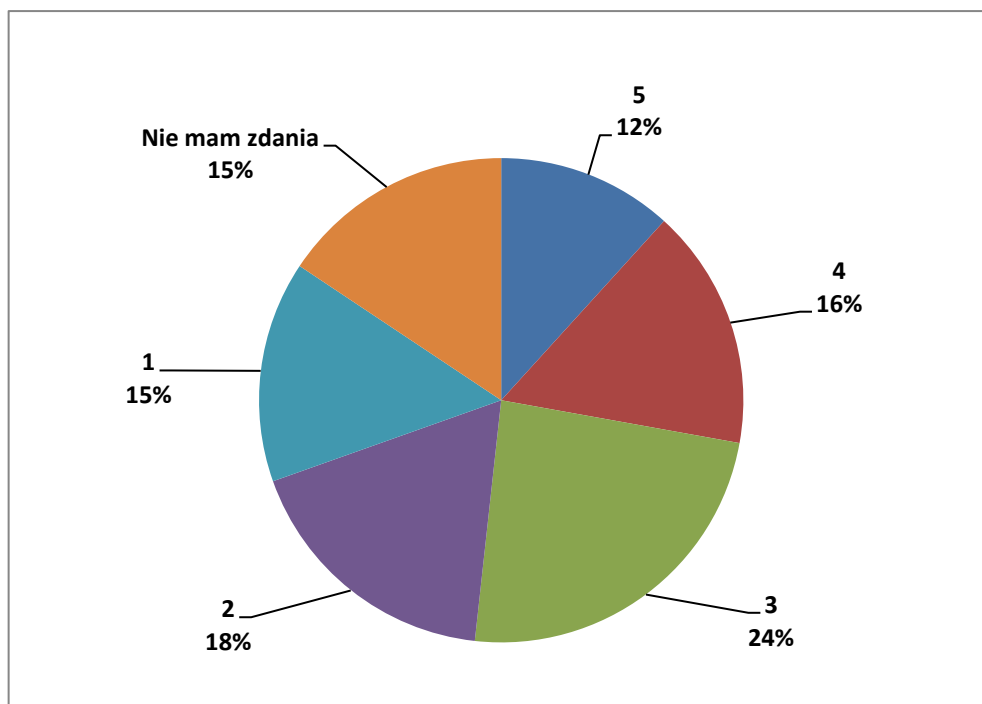
Zjawisko Ocena	Duża liczba osób niepełnosprawnych	Coraz większa liczba osób starszych	Dostęp do opieki zdrowotnej
Bardzo duży problem	5%	15%	34%
Duży problem	7%	26%	27%
Średni problem	29%	26%	16%
Mały problem	23%	14%	11%
Bardzo mały problem/brak problemu	13%	7%	2%
Nie mam zdania	22%	12%	10%

Źródło: Badanie ankietowe

Z grupy tych trzech problemów najczęściej wskazywanym jako „bardzo duży” był problem dostępu do opieki zdrowotnej. Mając na uwadze doniosłość tego zagadnienia, poświęcono mu osobną część kwestionariusza. Niepełnosprawność nie jest w oczach badanych dużym problemem, natomiast jeśli chodzi o widoczny w skali kraju tzw. proces starzenia się społeczeństwa, czyli wydłużania się oczekiwanej dalszej długości trwania życia, to 15% uznaje to za bardzo duży, a 26% za duży problem; można więc stwierdzić, że charakterystyczne dla Polski i Europy zjawisko, jest widoczne również w skali powiatu.

Wziąwszy pod uwagę postrzeganie bezrobocia i ubóstwa jako istotnych problemów społecznych, należy zwrócić uwagę na fakt, że według mieszkańców **skala pomocy społecznej** jest niewystarczająca, co za problem (bardzo duży, duży bądź średni) uznaje 72% badanych. 26 osób (11%) nie widzi tu dużego, a 11 (5%) żadnego problemu. Niespełna 14% badanych nie ma zdania.

Zbyt słaby poziom szkolnictwa najczęściej jest postrzegany jako „średni problem” - 24% osób wskazało tę opcję. Pozostałe odpowiedzi przedstawia rysunek (5 - bardzo duży problem; 1 - bardzo mały problem):

Rysunek 35. Zbyt słaby poziom szkolnictwa – skala problemu

Źródło: Badanie ankietowe

Kwestię istotną dla osób w wieku nieprodukcyjnym (dzieci/młodzieży oraz osób starszych), czyli **niewystarczającą ofertę spędzania wolnego czasu** przedstawia tabela:

Tabela 2. Wolny czas. Młodzież/osoby starsze – ocena oferty

Ocena \ Zjawisko	Niewystarczająca oferta dla dzieci i młodzieży	Niewystarczająca oferta dla osób starszych
Bardzo duży problem	24%	20%
Duży problem	21%	23%
Średni problem	26%	22%
Mały problem	15%	14%
Bardzo mały problem/brak problemu	3%	3%
Nie mam zdania	11%	17%

Źródło: Badanie ankietowe

Grupy społeczne, które dzieli różnica generacji, charakteryzują się tutaj zaniżonymi wynikami. Za problem - niezależnie od skali - uznaje niewystarczającą ofertę spędzania wolnego czasu 71% badanych - dla młodzieży oraz 65% - dla osób starszych. Aktywizacja grup społecznych nieaktywnych zawodowo jest istotnym czynnikiem kształtującym sytuację w regionie i zawsze stanowi istotne wyzwanie dla kreatorów polityk publicznych.

W ostatnim punkcie tej części, respondenci mieli możliwość wpisania tych problemów, które uważają za istotne, a które nie znalazły się na zaproponowanej liście. Z tej możliwości skorzystało sześć osób. Wskazały one następujące problemy (każdy oceniony jako bardzo duży):

- Zły stan dróg na terenach wiejskich
- Brak pomocy w znalezieniu mieszkania
- Korupcja
- Chora rywalizacja
- 17.000 osób na jeden Orlik
- Izolacja społeczna małoletnich, którzy spędzają zbyt dużo czasu przed komputerem.

Kolejna część kwestionariusza, wychodząc od oceny skali problemów społecznych w powiecie, skupiła się na **ocenie już istniejących rozwiązań danych problemów społecznych**. Zastosowano pięciostopniową skalę:

5- bardzo duża pomoc

4- duża pomoc

3- średnia pomoc

2- mała pomoc

1- bardzo mała pomoc.

Mając na uwadze, jakimi narzędziami w kwestii problemów społecznych dysponuje Powiat, wytypowano siedemnaście obszarów podlegających ocenie respondentów. Podobnie jak przy pierwszym pytaniu, tu również badani mieli możliwość wpisania zagadnień, których nie znaleźli w kwestionariuszu, a które uznali za istotne.

Badanych poproszono o ocenę istniejącej pomocy w następujących obszarach:

1. Bezrobocie
2. Ubóstwo
3. Alkoholizm
4. Przemoc w rodzinie
5. Przestępczość/bezpieczeństwo
6. Narkomania
7. Pomoc dla osób starszych
8. Pomoc dla uczniów z problemami z nauką
9. Oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży
10. Oferta spędzania wolnego czasu dla osób starszych

11. Dostępność i jakość placówek wsparcia dla osób cierpiących na zaburzenia psychiczne
12. Pomoc dla osób z rodzin dysfunkcyjnych
13. Pomoc dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej, umieszczonych w rodzinach zastępczych
14. Pomoc dla dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
15. Pomoc dla matek z małoletnimi dziećmi
16. Pomoc dla osób niepełnosprawnych
17. Dostępność i jakość domów pomocy społecznej.

Jeśli chodzi o pierwsze dwa obszary - **bezrobocie** i **ubóstwo** - to wyniki przedstawiają się następująco:

Tabela 3. Bezrobocie i ubóstwo – ocena istniejącej pomocy

Zjawisko Ocena	Bezrobocie	Ubóstwo
Bardzo duża pomoc	6%	4%
Duża pomoc	13%	6%
Średnia pomoc	34%	32%
Mała pomoc	16%	21%
Bardzo mała pomoc	17%	15%
Nie mam zdania	14%	22%

Źródło: Badanie ankietowe

Pomoc w obu tych problemach najczęściej oceniana jest jako „średnia”. Większa skala dotyczy, zdaniem respondentów, bezrobocia niż ubóstwa; związane jest to zapewne z szerszym wachlarzem potencjalnych usług, jakie mogą być świadczone osobom bezrobotnym (obok pomocy materialnej jest to choćby pośrednictwo pracy, czy usługi szkoleniowe), podczas gdy pomoc osobom ubogim sprowadza się do transferów.

Jeśli chodzi o istniejącą pomoc w zwalczaniu **alkoholizmu**, to respondenci odpowiadali następująco:

- Bardzo duża pomoc - 3%
- Duża pomoc - 8%
- Średnia pomoc - 25%
- Mała pomoc - 27%
- Bardzo mała/żadna pomoc - 11%

- Nie mam zdania - 26%.

Wydaje się, że taki rozkład ocen jest spowodowany nie tyle brakiem istniejących narzędzi, ale faktem, że choroba alkoholowa jest zjawiskiem o specyfice, która wymaga inicjatywy jednostki nią dotkniętej, a więc największa pomoc pochodzi tutaj od osoby nią zainteresowanej.

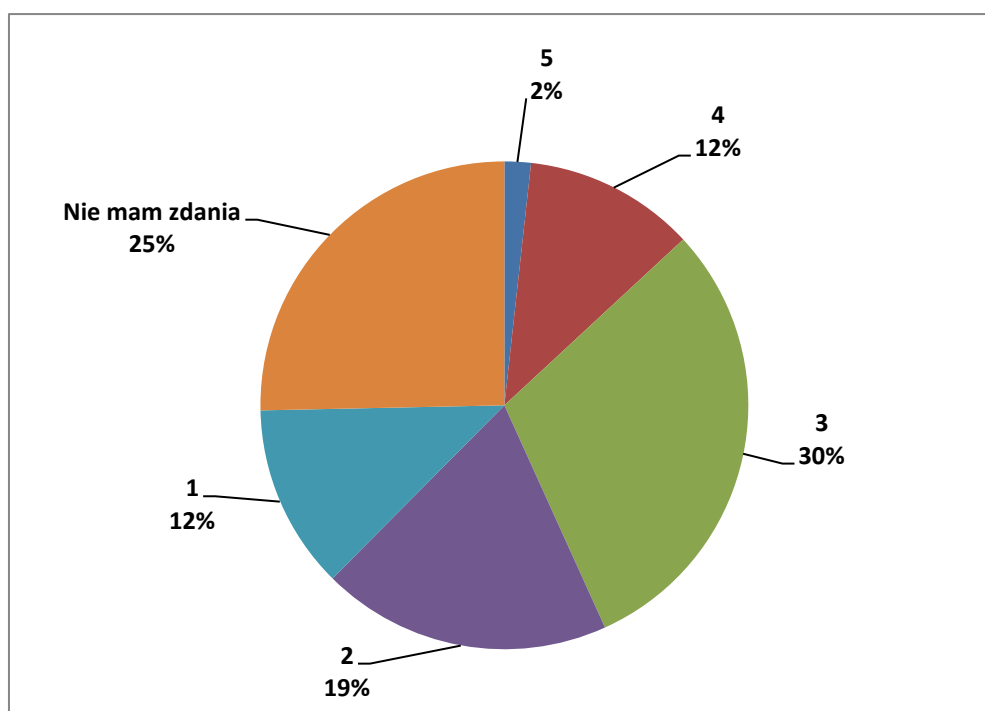
Zbliżone wyniki przyniosło badanie opinii o pomocy osobom, dotkniętym **przemocą w rodzinie**:

- Bardzo duża pomoc - 2%
- Duża pomoc - 8%
- Średnia pomoc - 23%
- Mała pomoc - 22%
- Bardzo mała/żadna pomoc - 10%
- Nie mam zdania - 33%.

Większy odsetek respondentów, którzy nie mają zdania, wynika z istoty materii, jaką jest zjawisko przemocy w rodzinie, niejednokrotnie trudnej do zaobserwowania i wykrycia, ponadto jest to zjawisko, podobnie jak alkoholizm, o wysokim stopniu tabuizacji.

Ocenę istniejącej pomocy w zakresie **przestępczości/bezpieczeństwa** przedstawia rysunek (5 - bardzo duża pomoc, 4 - duża pomoc, 3 - średnia pomoc, 2 - mała pomoc, 1 - bardzo mała pomoc):

Rysunek 36. Przestępczość/bezpieczeństwo – ocena istniejącej pomocy

Źródło: Badanie ankietowe

Wyniki można interpretować z pewną dozą optymizmu: więcej osób ocenia pomoc w tym obszarze pozytywnie - łącznie 44% wobec zsumowanych odpowiedzi „mała” lub „bardzo mała” pomoc - 31%. Ponadto co czwarty badany nie ma zdania na ten temat, czego główną przyczyną jest zapewne brak styczności ze zjawiskami wymagającymi interwencji służb porządkowych.

Pomoc osobom uzależnionym od **narkotyków** oceniana jest następująco:

- Bardzo duża pomoc - 4%
- Duża pomoc - 5%
- Średnia pomoc - 26%
- Mała pomoc - 17%
- Bardzo mała/żadna pomoc - 18%
- Nie mam zdania - 30%.

Zdecydowanie najwięcej osób nie ma zdania na ten temat; kwestia na ile jest to związane z indyferentyzmem, a na ile z niską skalą zjawiska, pozostaje otwarta, natomiast jako „małą” lub „bardzo małą” ocenia istniejącą pomoc łącznie 35% badanych, podobnie wygląda suma odpowiedzi pozytywnych.

Kolejne dwie tabele przedstawiają po dwa obszary wyodrębnione ze względu na wiek: **pomoc dla osób starszych** i **oferta spędzania wolnego czasu dla osób starszych** oraz **pomoc dla uczniów z problemami z nauką** oraz **oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży**:

Tabela 4. Osoby starsze – ocena istniejącej pomocy

Zjawisko Ocena	Pomoc dla osób starszych	Oferta spędzania wolnego czasu dla osób starszych
Bardzo duża pomoc	3%	3%
Duża pomoc	10%	10%
Średnia pomoc	24%	24%
Mała pomoc	25%	25%
Bardzo mała pomoc	16%	18%
Nie mam zdania	22%	20%

Źródło: Badanie ankietowe

Te dwa obszary mają istotną część wspólną, toteż nie dziwią niemal identyczne opinie respondentów przy ocenie istniejącej pomocy dla osób starszych i ofercie spędzania wolnego czasu dla nich.

Jeśli chodzi o inicjatywy skierowane w stronę młodzieży, to opinie badanych kształtują się następująco:

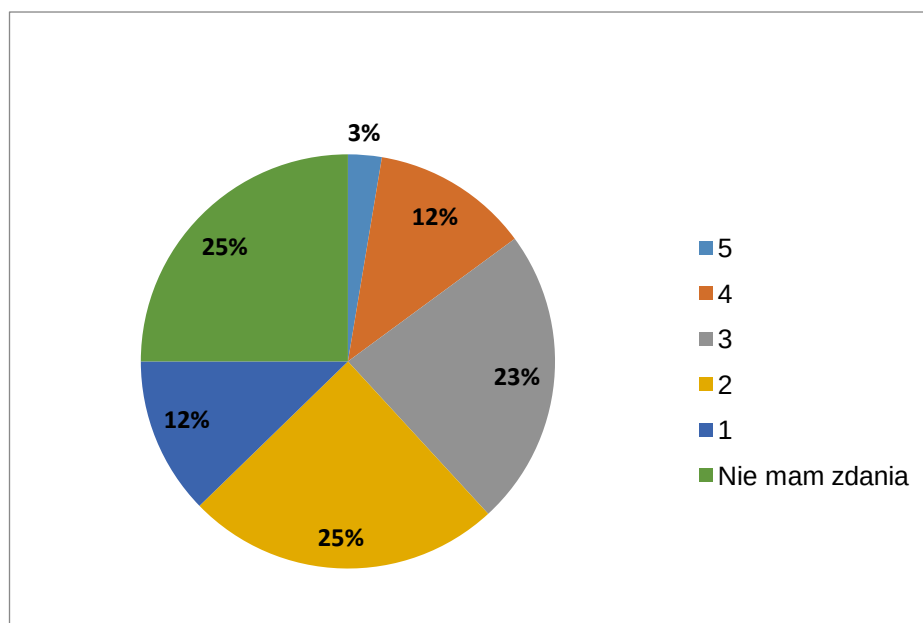
Tabela 5. Uczniowie i młodzież – ocena istniejącej pomocy i oferty spędzania czasu

Ocena \ Zjawisko	Pomoc dla uczniów z problemami z nauką	Oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży
Bardzo duża pomoc	4%	4%
Duża pomoc	17%	14%
Średnia pomoc	23%	24%
Mała pomoc	18%	23%
Bardzo mała pomoc	15%	19%
Nie mam zdania	22%	16%

Źródło: Badanie ankietowe

Oceny tych dwóch obszarów nie są tak bardzo zbliżone, jak w poprzedniej tabeli, natomiast pewna zbieżność jest z pewnością zauważalna. Oferta dla młodzieży jest wypadkową inicjatywy różnych środowisk: szkół, samorządów, instytucji kultury, wreszcie - przedsiębiorców. W obu przypadkach najczęściej wskazań uzyskała opcja „średnia pomoc”; odpowiedzi jednoznacznie negatywne zostały wybrane w mniejszym wymiarze, co może stanowić dobry punkt wyjścia do poszerzania oferty zarówno wobec młodzieży z trudnościami w nauce, jak i do pozostałych osób w wieku przedprodukcyjnym.

Respondenci zostali poproszeni o to, aby dokonali oceny **pomocy dla osób niepełnosprawnych** (infrastruktura, integracja, rehabilitacja, włączenie społeczne). Graficzny obraz odpowiedzi przedstawia się następująco (5 – bardzo duża pomoc, 1 – brak pomocy):

Rysunek 37. Pomoc dla osób niepełnosprawnych – ocena istniejącej pomocy

Źródło: Badanie ankietowe

Najwięcej respondentów deklaruje brak zdania na ten temat; taki sam odsetek - 25% badanych - zaznaczył opcję 2, która kryła za sobą negatywną ocenę „mała pomoc”. Nieco mniej badanych uznaje rozmiary pomocy za „średnie” (24%). Suma ocen jednoznacznie pozytywnych, czyli bardzo duża/duża pomoc, nie przekracza 15%. Niepełnosprawność jest istotnym wyzwaniem, przed jakim stoją instytucje publiczne. W ostatnich latach społeczeństwo polskie przeszło istotne, pozytywne zmiany w postrzeganiu osób niepełnosprawnych, nie tylko jako beneficjentów potrzebnej im pomocy, ale również jako pełnoprawnych uczestników współżycia społecznego, na jego licznych płaszczyznach, również zawodowej. Tę wartość należy wykorzystać w działaniach włączających osoby niepełnosprawne w dziedziny życia, do których dostęp był niejednokrotnie ograniczony.

Następne dwie tabele przedstawiają pogrupowane tematycznie odpowiedzi na pytania dotyczące:

- Dostępności i jakości placówek wsparcia dla osób cierpiących na zaburzenia psychiczne oraz dostępności i jakości domów pomocy społecznej
- Pomocy dla osób z rodzin dysfunkcyjnych, pomocy dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, pomocy dla dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych oraz pomocy dla matek z małoletnimi dziećmi.

Oceny pomocy z zakresu **placówek wsparcia dla osób cierpiących na zaburzenia psychiczne** oraz **dostępności i jakości domów pomocy społecznej** kształtuje się następująco:

Tabela 6. Placówki wsparcia oraz DPS – ocena pracy

Zjawisko Ocena	Placówki wsparcia	Domy pomocy społecznej
Bardzo duża pomoc	1%	4%
Duża pomoc	6%	9%
Średnia pomoc	23%	21%
Mała pomoc	19%	17%
Bardzo mała pomoc	14%	12%
Nie mam zdania	38%	36%

Źródło: Badanie ankietowe

W obu przypadkach największy odsetek badanych zadeklarował brak zdania na dany temat. Uzasadnienie takiego stanu wymagałoby pogłębionych analiz, na których w kwestionariuszu zabrakło miejsca. Ostrożnie można stwierdzić, że prawdopodobnie większość badanych osób nie potrzebowała tego typu usług ani dla siebie, ani dla swoich bliskich. Jednoznacznie pozytywne odpowiedzi (bardzo duża/duża pomoc) były zaznaczane rzadko (odpowiednio 7% i 13% ocen), częściej skłaniano się do oceniania skali pomocy jako średniej - 23% w przypadku placówek dla cierpiących na zaburzenia psychiczne oraz 21% dla DPS-ów.

Ostatnia tabela, dotycząca tej części kwestionariusza, stanowi jednocześnie wstęp do opisu kolejnego etapu badania, który badał opinię klientów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Niniejsza tabela przedstawia rozkład ocen obszarów dotyczących **pomocy dla dzieci i rodzin**:

Tabela 7. Pomoc dla rodzin – ocena istniejącego wsparcia

Zjawisko Ocena	Pomoc dla rodzin dysfunkcyjnych	Pomoc dla dzieci w rodzinach zastępczych	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	Pomoc dla samotnych matek
Bardzo duża pomoc	1%	3%	3%	2%
Duża pomoc	7%	10%	11%	12%
Średnia pomoc	25%	23%	24%	22%
Mała pomoc	21%	23%	20%	21%
Bardzo mała pomoc	12%	6%	6%	15%
Nie mam zdania	33%	35%	36%	30%

Źródło: Badanie ankietowe

Badanie kolejnych czterech obszarów przynosi cztery przypadki największego odsetka odpowiedzi wyrażających brak zdania (minimum 30% - w przypadku pomocy dla samotnych matek do 36% w przypadku pomocy dla dzieci umieszczonych w palcówkach opiekuńczo-wychowawczych). Suma odpowiedzi jednoznacznie pozytywnych (bardzo duża i duża pomoc) nie przekracza 15% (nieznacznie najlepiej oceniana jest pomoc dla samotnych matek). Prawdopodobnie wśród badanych nie było wielu beneficjentów tego typu usług.

Respondenci nie skorzystali z możliwości oceny wskazanego przez siebie obszaru, nie widniejącego na liście.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – opinie o działalności i propozycje jej usprawnienia

Dwa następne pytania kwestionariusza miały na celu zebranie opinii klientów PCPR o jakości świadczonych przez jednostkę usług oraz zebranie propozycji usprawnienia jej funkcjonowania. Pytania sformułowano w taki sposób, aby uzyskać odpowiedzi tych respondentów, którzy w ciągu ostatnich dwóch lat korzystali z usług PCPR.

Pierwsze pytanie zaproponowało ocenę pięciu obszarów, charakterystycznych dla funkcjonowania każdej instytucji. Za pomocą pięciostopniowej skali, respondenci ocenili życzliwość, wiedzę, szybkość załatwiania spraw, uprzejmość obsługi oraz warunki lokalowe. Wyniki prezentuje tabela; wytłuszczono skrajne oceny każdego obszaru:

Tabela 8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – ocena działania

Obszar Ocena	Życzliwość, gotowość pomocy	Wiedza, kompetencje	Szybkość załatwiania spraw	Uprzejmość, kultura osobista	Warunki lokalowe PCPR
Bardzo dobrze	9%	7%	12%	15%	16%
Dobrze	20%	18%	11%	14%	11%
Przeciętnie	10%	11%	15%	11%	11%
Słabo	1%	7%	5%	4%	6%
Bardzo słabo	8%	4%	5%	4%	2%
Nie mam zdania	51%	54%	54%	52%	52%

Źródło: Badanie ankietowe

W każdym przypadku najczęściej deklarowanym stosunkiem do danego obszaru był brak zdania - minimum 50% takich odpowiedzi przy każdej rubryce. Niewątpliwie korzystnie należy interpretować, że odpowiedzi najrzadziej dostarczane były w postaci ocen negatywnych.

Tak duża liczba osób niezdecydowanych może wynikać z wypełnienia części kwestionariusza dedykowanej klientom PCPR przez pewien odsetek respondentów, którzy mieli do czynienia z instytucją więcej niż 2 lata temu lub nigdy.

Najlepiej oceniana jest życzliwość - 29% bardzo dobrych i dobrych wskazań, podobnie uprzejmość i kultura osobista. Respondenci narzekają natomiast na szybkość załatwiania spraw, co wzięwszy pod uwagę dobre noty kadr PCPR, ma zapewne umocowanie w biurokratycznej procedurze.

Jeśli chodzi o propozycje narzędzi zwiększających skuteczność działań Centrum, to siedmioro respondentów skorzystało z możliwości przedstawienia swoich opinii. Wystosowano następujące postulaty:

- Częstszy kontakt z rodzinami.
- Przeszkolenie pracowników w kompetencjach innych stanowisk, aby uniknąć konieczności oczekiwania na powrót nieobecnego pracownika.
- Szersze rozpropagowanie działalności Centrum w społeczności lokalnej.
- Zatrudnienie większej liczby specjalistów, np. psychologa
- Większa aktywność PCPR w obszarze stałej pomocy specjalistycznej; pomoc psychologiczna i programy terapeutyczne.
- Aktywizacja osób niepełnosprawnych.
- Częstsze kontrole rodzin zastępczych - dwa wpisy.

Oświata ponadgimnazjalna – opinie i pożądane kierunki kształcenia

Organizacja procesu nauczania na szczeblu ponadgimnazjalnym jest jednym z zadań powiatu. Doniosłość tematu edukacji sprawia, że jest to zadanie, którego realizacja dokonywana jest ze wzmożoną troską; tym istotniejsza opinia mieszkańców na ten temat. Należy przypuszczać, że spora część respondentów sama była beneficjentami lokalnego systemu oświaty.

W tej części kwestionariusza podzielono oświatę ponadgimnazjalną na trzy typy:

- Licea ogólnokształcące
- Technika
- Zasadnicze szkoły zawodowe.

Każdy typ szkoły został oceniony ze względu na następujące kryteria:

- Jakość nauczania
- Przydatność zdobytej wiedzy w dalszej nauce lub możliwości znalezienia pracy
- Dostępność, możliwość dojazdu.

Skala ocen była tożsama z tą, stosowaną w poprzednich pytaniach - pięciostopniowa, gdzie najwyższa oznaczała zdecydowaną pozytywną opinię, a najniższa negatywną umożliwiono również skorzystanie z opcji braku zdania na dany temat.

Wyniki badania opinii o oświacie ponadgimnazjalnej przedstawiają kolejne tabele.

Dla **jakości** procesu dydaktycznego:

Tabela 9. Ocena jakości nauczania

Szkoły Ocena	Licea ogólnokształcące	Technika	Zasadnicze szkoły zawodowe
Bardzo dobra jakość	13%	13%	8%
Dobra jakość	32%	28%	22%
Przeciętna jakość	22%	24%	24%
Słaba jakość	4%	7%	9%
Bardzo słaba jakość	4%	3%	4%
Nie mam zdania	26%	26%	32%

Źródło: Badanie ankietowe

Jeśli chodzi o najmniejszy odsetek odpowiedzi, to niezależnie od typu szkoły, osiągnięto pożądany rezultat: jako bardzo słabą ocenilo jakość nauczania kilkoro respondentów, po 4% przy liceach i szkołach zawodowych oraz 3% przy technikach. Dobrze ocenia ją dla liceów, techników oraz szkół zawodowych odpowiednio 32%, 28% i 22% badanych. Nieco więcej ankietowanych wyraziło brak zdania przy ocenie jakości nauczania szkół zawodowych (32%). Wynikać to może z nieco gorszej reputacji tego typu placówek, jednak trzeba zaznaczyć że w ostatnich latach ich prestiż rośnie, a zwiększające się zapotrzebowanie na wykwalifikowanych fachowców ma wymierne odzwierciedlenie w liczbie uczniów szkół zawodowych.

Przydatność zdobytej wiedzy w dalszej nauce lub możliwości znalezienia pracy oceniana jest następująco:

Tabela 10. Ocena przydatności zdobytej wiedzy w szkołach

Szkoły Ocena	Licea ogólnokształcące	Technika	Zasadnicze szkoły zawodowe
Bardzo duża przydatność	8%	14%	9%
Duża przydatność	21%	24%	24%
Przeciętna przydatność	22%	25%	22%
Słaba przydatność	13%	11%	14%
Bardzo słaba przydatność	11%	2%	3%
Nie mam zdania	25%	23%	29%

Źródło: Badanie ankietowe

W wynikach tej części odzwierciedla się widoczny w ostatnich latach wzrost znaczenia edukacji technicznej kosztem ogólnokształcącej: tylko w przypadku liceów najmniejszy odsetek badanych ocenił przydatność wiedzy jako bardzo dużą. Sporo respondentów nie ma zdania (od 23% przy technikach, przez 25% dla liceów i niemal 30% dla szkół zawodowych). W każdym przypadku widać wyraźną przewagę ocen pozytywnych (suma bardzo dobrych i dobrych) nad negatywnymi (suma słabych i bardzo słabych).

Tabela 11 przedstawia opinie badanych na temat dostępności szkół będących elementami systemu oświaty ponadgimnazjalnej:

Tabela 11. Ocena dostępności usług oświaty ponadgimnazjalnej

Szkoły Ocena	Licea ogólnokształcące	Technika	Zasadnicze szkoły zawodowe
Bardzo dobra dostępność	13%	14%	14%
Dobra dostępność	31%	30%	27%
Przeciętna dostępność	21%	22%	20%
Słaba dostępność	5%	6%	7%
Bardzo słaba dostępność	5%	4%	5%
Nie mam zdania	25%	25%	27%

Źródło: Badanie ankietowe

Dostępność szkół ponadgimnazjalnych jest w każdym przypadku oceniana zdecydowanie pozytywnie. Trzeba jednak podkreślić, że 73% respondentów, jako miejsce zamieszkania zadeklarowało miasto, a właśnie w większych jednostkach osadniczych najczęściej znajdują się szkoły, zwłaszcza ponadgimnazjalne.

Ostatnim punktem części badającej ocenę systemu oświaty było pytanie otwarte o treści:

„W jakich kierunkach/zawodach powinny kształcić szkoły ponadgimnazjalne w Powiecie Czarnkowsko-Trzcianeckim?”.

Z możliwości wypowiedzenia się w tym temacie skorzystało 44 ankietowanych (blisko 19%); zgodnie z możliwymi do zaobserwowania trendami, związanymi z renesansem nauk technicznych kosztem humanistyki, najwięcej osób sugerowało położenie nacisku na **edukację techniczną**, proponując najczęściej: mechanikę pojazdów samochodowych, informatykę, elektronikę, geodezję, spedycję. Ogółem dwadzieścia osób sugeruje położenie nacisku na technikę w edukacji.

Sporo wpisów odnosiło się do **szkolnictwa zawodowego**: dziesięć osób postuluje takie kierunki, jak stolarstwo, hydraulikę, budownictwo, fryzjerstwo i inne.

Siedem osób podkreśla, że ważne jest łączenie modelu edukacji w regionie z sytuacją na **lokalnym rynku pracy**, postulując współpracę szkół z pracodawcami tak, aby wykształcenie absolwentów było zgodne z zapotrzebowaniem.

Ponadto pojawiały się takie propozycje, jak: edukacja sportowa, ratownictwo medyczne, kupiectwo, aluminium, management. Ankietowani wyrazili spore zainteresowanie tą częścią kwestionariusza.

To pytanie wiąże się z kolejną częścią kwestionariusza, która dotyczyła rynku pracy oraz działalności Powiatowego Urzędu Pracy.

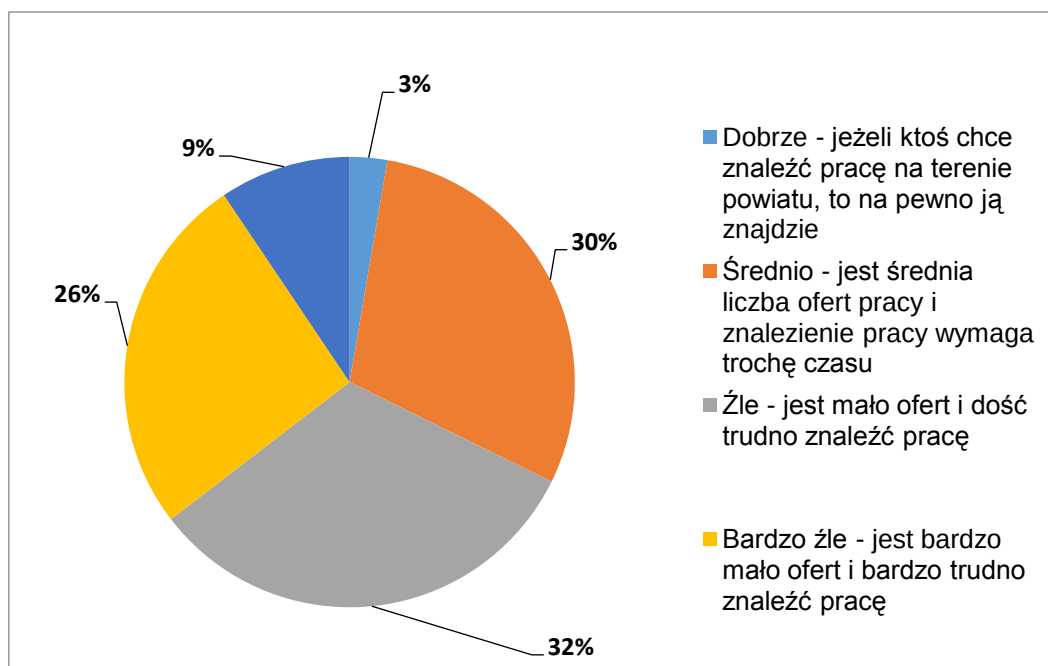
Lokalny rynek pracy, Powiatowy Urząd Pracy oraz propozycje usprawnienia jego funkcjonowania

Kolejne pytania kwestionariusza – siódme, ósme i dziewiąte – odnosiły się bezpośrednio do zagadnień związanych z pracą oraz działalnością prowadzoną przez Urząd Pracy.

Pierwsze z nich miało na celu zbadanie opinii o sytuacji na lokalnym rynku pracy; respondenci mieli do dyspozycji pięciostopniową skalę ocen, która przybrała następujące wartości i znaczenia:

1. Bardzo dobra sytuacja; jest dużo ofert pracy i nie ma problemów z jej znalezieniem.
2. Dobra sytuacja; jeżeli ktoś chce znaleźć pracę na terenie powiatu, to na pewno ją znajdzie.
3. Średnia sytuacja, gdy jest średnia liczba ofert pracy i jej znalezienie wymaga trochę czasu.
4. Zła sytuacja; jest mało ofert i trudno o pracę.
5. Bardzo zła sytuacja; jest bardzo mało ofert i bardzo trudno o pracę.
6. Nie mam zdania, nie wiem.

Wyniki przedstawia rysunek:

Rysunek 38. Ocena rynku pracy w Powiecie

Źródło: Badanie ankietowe

Respondenci oceniają sytuację na lokalnym rynku pracy raczej niekorzystnie, co w realiach kryzysu gospodarczego nie powinno budzić zdziwienia. Nie odnotowano ani jednej oceny bardzo dobrej; sześć osób ocenia tę sytuację dobrze. Co prawda blisko 30% badanych stwierdza, że jest „średnio”, lecz najczęściej wskazywaną opcją (32%) była ocena zła. 21 osób, czyli niespełna 10%, nie ma zdania.

Powiatowe Urzędy Pracy są jednym z instrumentów państwa, które bezpośrednio wpływają na regionalną sytuację na rynku pracy. Kolejne pytanie miało na celu zbadanie opinii klientów Powiatowego Urzędu Pracy w Czarnkowie. Za pomocą pięciostopniowej skali dokonali oni oceny następujących aspektów funkcjonowania instytucji:

- Faktyczna przydatność uzyskanej pomocy
- Życzliwość pracowników, ich gotowość do udzielenia pomocy
- Wiedza, kompetencje pracowników
- Uprzejmość, kultura osobista pracowników
- Warunki lokalowe PUP.

Tę część kwestionariusza wypełniło około 50% ogółu respondentów; wyniki badania prezentuje tabela:

Tabela 12. Powiatowy Urząd Pracy – ocena pracy

Obszar Ocena	Przydatność pomocy	Życzliwość pracowników	Kompetencje pracowników	Uprzejmość, kultura osobista	Warunki lokalowe PUP
Bardzo dobrze	10%	34%	27%	35%	15%
Dobrze	29%	22%	27%	27%	30%
Przeciętnie	22%	16%	17%	16%	20%
Słabo	11%	9%	8%	3%	8%
Bardzo słabo	13%	6%	5%	5%	12%
Nie mam zdania	15%	13%	15%	14%	17%

Źródło: Badanie ankietowe

Oceniając przydatność pomocy, klienci PUP najczęściej wskazywali dobrą ocenę; kadry instytucji zostały ocenione jeszcze lepiej: 34% respondentów bardzo dobrze odnosi się do życzliwości pracowników, a 35% tak samo odbiera poziom kultury osobistej. Również kompetencje pracowników PUP zeebrały zdecydowanie więcej ocen pozytywnych niż negatywnych. Sam budynek Urzędu dobrze ocenia 30% badanych, jedynie 8% było niezadowolonych z warunków lokalowych zastanych w PUP.

Dziewiąte pytanie ankiety było pytaniem otwartym - osoby, które wzięły udział w badaniu mogły zaproponować propozycje działań zwiększających skuteczność działania Urzędu Pracy. Z takiej możliwości skorzystało 11 osób. Pojawiły się następujące postulaty:

- Częstszy kontakt z obywatelem.
- Kilka wpisów oddaje potrzebę szerszej oferty stażowej.
- Doszkalanie pracowników PUP.
- Większa współpraca z pracodawcami.
- Organizacja targów pracy na terenie powiatu.
- Wolontariat (schroniska dla zwierząt).
- Wynagrodzenie urzędników skorelowane z wynikami pracy.

Służba zdrowia

Kolejne dwa pytania związane były z lokalną służbą zdrowia. Pierwsze z nich wiązało się z oceną czterech funkcjonujących w Powiecie placówek, drugie natomiast stanowiło miejsce na propozycje usprawnienia działań służby zdrowia.

Ocena placówek medycznych zaprezentowana jest w tabeli:

Tabela 13. Służba zdrowia – ocena pracy

Placówka Ocena	Szpital w Czarnkowie (111 ocen)	Przychodnie przy szpitalu (108 ocen)	Szpital w Trzciance (154 oceny)	Przychodnie przy szpitalu (139 ocen)
Bardzo dobrze	6%	6%	20%	11%
Dobrze	15%	16%	33%	30%
Przeciętnie	22%	19%	22%	27%
Słabo	11%	12%	9%	12%
Bardzo słabo	10%	5%	6%	5%
Nie mam zdania	36%	43%	10%	15%

Źródło: Badanie ankietowe

Jeśli chodzi o placówki położone w Czarnkowie, to zdecydowanie najwięcej badanych, którzy wypełnili tę część kwestionariusza, powstrzymała się od wyrażenia opinii. Ponadto przeważają oceny pozytywne. W przypadku trzcianeckich placówek medycznych, mniej osób nie ma zdania na temat ich funkcjonowania (10% - szpital, 15% - przychodnie), a jeszcze więcej niż w przypadku Czarnkowa ocenia dobrze ich działalność, odpowiednio: 33% oraz 30%; są to najczęściej padające oceny w obu przypadkach. Ocen „bardzo słabych” odnotowano kilka.

Jeśli chodzi o pytanie otwarte, będące miejscem na propozycje zmian, to odpowiedziały na nie 32 osoby. Zdecydowanie najwięcej wpisów (17) odnosi się do problemu będącego bolączką ogólnopolskiej służby zdrowia, czyli do kolejek do specjalistów. Kilka osób wyraziło swoje niezadowolenie z poziomu obsługi, będące pokłosiem stresujących sytuacji charakterystycznych dla tej dziedziny. Postulowano specjalizację szpitali w Czarnkowie i Trzciance tak, aby nie powielać kompetencji i tym samym poprawić skuteczność działania.

Jedna osoba zaznaczyła, że jej zdaniem placówki funkcjonują dobrze.

Starostwo Powiatowe

Ostatnia część kwestionariusza odnosiła się do funkcjonowania Starostwa Powiatowego. Aby zbadać opinie obywateli, którzy wzięli udział w badaniu, poproszono ich najpierw o wskazanie wydziału, z usług którego korzystali w ciągu ostatnich dwóch lat, a następnie o ocenę wizyty w Urzędzie i ogólną opinię o nim. Ponadto respondenci mogli przedstawić postulaty działań usprawniających działanie Starostwa.

Zdecydowanie najczęściej odwiedzany jest Wydział Komunikacji - 72 wskazania w przypadku Starostwa Powiatowego w Czarnkowie oraz 55 dla trzcianeckiej delegatury Urzędu. Pozostałe Wydziały były wskazywane następującą liczbą razy:

- Edukacji - 36
- Architektury i Budownictwa - 16
- Starosta/inny członek Zarządu- 16
- Geodezji, Kartografii i Katastru oraz Promocji, Ochrony Zdrowia i Spraw społecznych - 14
- Finansowy oraz Ochrony Środowiska a także ds. kultury - po 8 wskazań
- Gospodarki Nieruchomościami - 7
- Powiatowy Rzecznik Konsumentów - 5
- Biuro Programów Europejskich i Zamówień Publicznych – 3,

A dla delegatury w Trzciance:

- Wydział Architektury i Budownictwa: 17
- Wydział Geodezji, Kartografii i Katastru: 9.

W tym miejscu można podkreślić, że mieszkańcy swoją opinię o Powiecie kształtują najczęściej na podstawie wizyt w Wydziałach Komunikacji, toteż nacisk na jakość obsługi powinien być tu szczególny.

Ocena pracy urzędników Starostwa Powiatowego, według wybranych obszarów, kształtuje się następująco:

Tabela 14. Starostwo Powiatowe – ocena pracy

Obszar Ocena	Życzliwość, gotowość udzielenia pomocy	Wiedza, kompetencje	Szybkość załatwiania spraw	Uprzejmość, kultura osobista	Warunki lokalowe
Bardzo dobrze	20%	18%	14%	21%	25%
Dobrze	41%	44%	34%	42%	42%
Przeciętnie	16%	16%	23%	16%	12%
Słabo	4%	4%	7%	5%	4%
Bardzo słabo	5%	4%	9%	5%	3%
Nie mam zdania	12%	14%	13%	12%	14%

Źródło: Badanie ankietowe

Urzędnicy Starostwa (zwłaszcza Wydziału Komunikacji) mogą być zadowoleni z not, które wystawili im klienci. Słabych i bardzo słabych ocen było zdecydowanie niewiele, przeważały oceny „dobre”; nieco rzadziej padały one w przypadku szybkości działania, lecz tutaj istotny czynnik odgrywa procedura, uzupełniania przez jej realizatora. Same działania urzędników ocenione zostały pozytywnie.

Ośmioro respondentów zaproponowało rozwiązania, które ich zdaniem poprawiłyby działania Starostwa, są to:

- Aktualizacja BIP
- Większa absorpcja funduszy unijnych
- Komunikacja w Urzędzie (kolejność zapraszania klientów)
- Szkolenie kadr
- Wyższe wynagrodzenia
- Usprawnienie kolejek
- Dojazd do Urzędu
- Komunikatywność.

Dodatkowe uwagi respondentów

Cztery osoby zgłosiły dodatkowe uwagi w kwestionariuszu ankietowym:

- jeden respondent dał wyraz swemu niezadowoleniu z przebiegu wizyty w Starostwie
- zapytanie dotyczące podania do publicznej wiadomości
- postulat, aby ankiety nie wypełniały osoby spoza powiatu
- pragnienie, aby w centrum wszelkich działań był człowiek, a nie statystyki i pieniądze.

4. Uwarunkowania realizacji Strategii – zestawienie problemów i zagrożeń

W przypadku sporządzania kompleksowej strategii rozwoju powiatu, analiza SWOT jest swego rodzaju pomostem między Raportem o stanie Powiatu a Strategią jej rozwoju - zidentyfikowane silne i słabe strony oraz możliwości i zagrożenia są podsumowaniem obecnej sytuacji Powiatu, a jednocześnie wstępem do określenia perspektyw jego rozwoju, który powinien bazować na posiadanych własnych atutach oraz szansach, pojawiających się w otoczeniu.

W przypadku prac nad Strategią rozwiązywania problemów społecznych mamy do czynienia z nieco inną sytuacją – tutaj koncentrujemy się na identyfikacji sytuacji kryzysowych, czyli wewnętrznych problemów oraz zewnętrznych, istniejących i potencjalnych, zagrożeń. Istotą Strategii jest sformułowanie sposobów minimalizacji bądź nawet likwidacji tych problemów oraz zapobiegania zagrożeniom.

Poniżej przedstawiono zestawienie powyższych grup czynników wewnętrznych i zewnętrznych.

Problemy

Rynek pracy

- Utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia (stopa bezrobocia = ok. 15%, woj. – 9,8%)
- Wysoka liczba osób na długotrwałym bezrobociu
- Wyższa stopa bezrobocia wśród kobiet na skutek mniejszej oferty na rynku pracy niż dla mężczyzn
- Zbyt mała liczba nowych miejsc pracy na terenie Powiatu, główny deficyt dotyczy miejsc pracy nie wymagających większych kwalifikacji, dla kobiet
- Deficyty dotyczą głównie zawodów technicznych (z różnym poziomem wykształcenia)
- Jest sporo ofert pracy, ale nie ma chętnych z powodu:
 - Problemów z dojazdem do miejsca pracy
 - Alkoholizmu (potrzeba leczenia uzależnień)
 - Braku chęci podjęcia pracy
- Problem – możliwości znalezienia pracy przez osoby ze słabym stanem zdrowia
- Niskie wynagrodzenia w PUP
- Zbyt mała liczba pracowników, głównie opiekunów osób bezrobotnych
- Krótki czas otwarcia przedszkoli na terenach wiejskich (do godz. 13) – powoduje problemy z opieką nad dziećmi

Gospodarka

- Spadek liczby mieszkańców na skutek ujemnego salda migracji
- Podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym = 69,5% średniej wojewódzkiej
- Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca = 34,5% średniej wojewódzkiej
- Drogi publiczne o nawierzchni twardej na 100 km² = 34,4% średniej wojewódzkiej

Pomoc społeczna

- Niewystarczająca kwota do dyspozycji na wydatki pomocy społecznej przy rosnącej skali zadań, nakładanych na samorządy
- Wysoki poziom alkoholizmu wśród osób bezrobotnych
- Brak opieki nad chorymi osobami starszymi
- Niski poziom wykształcenia osób, korzystających z pomocy społecznej
- Brak jasności i stabilności przepisów
- Wolne miejsca w DPS-ach z powodu braku środków przez samorządy; propozycja – prawna możliwość komercyjnego korzystania z miejsc w DPS-ach
- Brak możliwości leczenia długofalowego po zakończeniu kuracji w poradniach odwykowych

Edukacja

- Spadek liczby uczniów szkół ponadgimnazjalnych na skutek niżu demograficznego
- Zbyt duża baza lokalowa szkół w stosunku do liczby uczniów
- Konkurencja między szkołami o uczniów, mogąca skutkować spadkiem poziomu nauczania
- Zbyt małe środki z budżetu Państwa na oświatę, konieczność utrzymywania bazy edukacyjnej z środków własnych
- Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych na 1 komputer z Internetem = 73,5% średniej wojewódzkiej
- Trudności z dojazdem do szkół w niektórych części Powiatu na skutek zmniejszenia liczby kursów autobusowych
- Zagrożenie niedoboru nauczycieli w perspektywie 10-12 lat
- Brak dokładnego rozeznania co do potrzeb lokalnego rynku pracy (opór pracodawców) oraz rynku pracy w skali ponadlokalnej
- Nie przygotowywanie przez technika do dobrych studiów
- Problemy poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego:
 - Konsultacje psychologiczne i neurologiczne – czasami trzeba czekać na nie kilka miesięcy, potrzebna jest też diagnoza medyczna
 - Coraz więcej jest dzieci niepełnosprawnych umysłowo

- Upada szkolnictwo specjalne – też słaba jest informacja, dzieci niepełnosprawne idą do szkół ogólnych i tam „giną”
- Brak psychologów, pielęgniarek i stomatologów w szkołach
- Brak rozwiniętego poradnictwa edukacyjno-zawodowego (orientacja zawodowa młodzieży gimnazjalnej), gimnazja tym się nie zajmują

Ochrona zdrowia

- Problem z dostępem do lekarzy specjalistów
- Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. mieszkańców = 75,8% średniej wojewódzkiej
- Problemy finansowe szpitala w Czarnkowie
- Brak zakładu opiekuńczo-leczniczego na terenie Powiatu (ZOL), co powoduje obciążenie oddziałów internistycznych – brak jest bazy, brak możliwości dofinansowania jej utworzenia przez NFZ
- Starzejąca się kadra lekarska
- Zbyt mało pielęgniarek
- Problem z pozyskaniem pediatrów, co powoduje łączenie dyżurów pediatrii i neonatologii
- W obydwu szpitalach jest nocna opieka ambulatoryjna (zamiast dyżurów lekarzy rodzinnych), przez co jest dużo pacjentów
- Starzejące się społeczeństwo – potrzeba opieki dla osób starszych – w powiecie jej nie ma
- Coraz większe problemy ortopedyczne – rosnące zapotrzebowanie na usługi ortopedyczne i rehabilitacyjne
- Brak opieki psychiatrycznej dzieci i młodzieży na terenie Powiatu

Zagrożenia

- Brak stabilizacji gospodarczej i społecznej znacznej części mieszkańców Powiatu
- Niedostateczne finansowanie pomocy społecznej
- Obojętność społeczeństwa na problemy społeczne
- Zagrożenie wzrostu liczby uzależnień i patologii społecznych
- Pogarszające się warunki bytowe ludności w skali makro
- Brak korzystnych przepisów dla rozwoju przedsiębiorczości
- Bezrobocie i patologie występujące w skali makro
- Utrwalenie się „bezrobotnego” stylu życia i roszczeniowej postawy wobec pomocy społecznej wśród niektórych środowisk
- Emigracja zarobkowa, zwłaszcza osób młodych, wykształconych
- Choroby cywilizacyjne
- Starzenie się społeczności Powiatu - spadek liczby i udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym

- Wzrost współczynnika obciążenia demograficznego, czyli stosunku liczby osób w wieku, gdy są one nieaktywne lub biernie zawodowo do liczby osób będących w wieku produkcyjnym
- Zły system wychowawczy i niedocenianie roli sportu w życiu dzieci, młodzieży i dorosłych oraz niska świadomość mieszkańców o ważności sportu i kultury w życiu człowieka
- Kryzys funkcji rodziny
- Utrwalający się negatywny model życia – rozbijanie więzi rodzinnych i społecznych
- Złe wzorce postępowania płynące ze środowiska rodzinnego, otoczenia i mediów

5. Misja oraz cele strategiczne i operacyjne

Kluczowym elementem niniejszej strategii jest misja – naczelny cel polityki społecznej Powiatu, któremu powinny zostać podporządkowane wszelkie działania lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych. Misja precyzuje, jaki powinien być kierunek rozwiązywania problemów społecznych Powiatu w perspektywie następnych kilkunastu lat i jakie są priorytety w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców.

Misja została sporządzona w procesie prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Czarnkowsko-Trzcianeckim; jej podstawą jest analiza posiadanych braków i problemów oraz zidentyfikowanych, zewnętrznych zagrożeń. Jej treść jest następująca:

Wspólne działanie osób, instytucji i organizacji w celu podniesienia jakości życia społeczności lokalnej Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Przez poprawę warunków życiowych należy rozumieć zarówno poprawę poziomu życia mieszkańców, wynikającą z posiadania zatrudnienia i coraz wyższych zarobków, jak i dostęp do nowoczesnej infrastruktury społecznej oraz bogatej oferty spędzania wolnego czasu.

Drugi element powyższej misji związany jest z troską i wspieraniem najbardziej potrzebujących mieszkańców, którzy sami nie są w stanie przezwyciężyć swoich problemów życiowych.

Misja ta dobrze koresponduje z misją Powiatu, która została określona w Strategii Rozwoju Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego na lata 2011-2020 i brzmi:

„Misją samorządu powiatowego jest współtworzenie z udziałem mieszkańców i strategicznych partnerów, systemu kreowania i wdrażania, na podstawie niniejszej Strategii, polityki zrównoważonego rozwoju społeczno-ekonomicznego, z optymalnym wykorzystaniem lokalnych potencjałów wzrostowych oraz inicjowanie przedsięwzięć przyczyniających się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań społecznych wyrażonych w wizji, a w szczególności poprawienia infrastruktury drogowej”.

W powyższym sformułowaniu także kładziony jest nacisk na współpracę lokalną oraz działania na rzecz zaspokojenia społecznych potrzeb mieszkańców.

W rezultacie przeprowadzonych analiz i spotkań z szerokim udziałem przedstawicieli lokalnych instytucji i organizacji, sformułowano **cztery główne cele**, dotyczące rozwiązywania społecznych problemów Powiatu. Wynikają one ze zidentyfikowanych uwarunkowań społecznych Powiatu (a więc najistotniejszych braków i problemów oraz obecnych i potencjalnych zewnętrznych zagrożeń), wytyczają one główne kierunki rozwiązywania

problemów społecznych na terenie Powiatu. Ich realizacja w wieloletniej perspektywie powinna w poważnym stopniu przyczynić się do realizacji wyżej sformułowanej misji.

Jak już wcześniej zaznaczono, cechą charakterystyczną Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego jest to, że ma ona znacznie szerszy zakres niż wymóg ustawowy, określony w Ustawie o pomocy społecznej. Dowodem tego jest przedstawione poniżej zestawienie celów strategicznych. Każdemu celowi strategicznemu przyporządkowano kilka celów operacyjnych. Ich osiągnięcie jest warunkiem osiągnięcia celu głównego.

Zestawienie celów strategicznych i operacyjnych przedstawiono poniżej:

Cel strategiczny 1. Skuteczne wsparcie najbardziej potrzebujących mieszkańców Powiatu

Cel operacyjny 1.1. Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych

Cel operacyjny 1.2. Tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania systemu pieczy zastępczej oraz wspieranie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej

Cel operacyjny 1.3. Uruchomienie systemu pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie

Cel operacyjny 1.4. Realizacja przez PCPR pozostałych zadań ustawowych

Cel strategiczny 2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców

Cel operacyjny 2.1. Poprawa dostępności i jakości opieki zdrowotnej na terenie powiatu

Cel operacyjny 2.2. Promocja zdrowia

Cel operacyjny 2.3. Przeciwdziałanie uzależnieniom

Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie bezrobociu

Cel operacyjny 3.1. Realizacja zadań publicznych służb zatrudnienia

Cel operacyjny 3.2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

Cel operacyjny 3.3. Wspieranie adaptacji oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy

Cel operacyjny 3.4. Przeciwdziałanie i zapobieganie wykluczeniu społecznemu wśród osób pozostających bez pracy

Cel operacyjny 3.5. Standaryzacja usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Czarnkowie

Cel strategiczny 4. Dobre przygotowanie absolwentów szkół powiatowych do startu życiowego

Cel operacyjny 4.1. Poprawa bazy edukacji ponadgimnazjalnej

Cel operacyjny 4.2. Adaptacja oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy

Cel operacyjny 4.3. Zwiększenie efektywności kosztowej oświaty.

Z powyższego spisu wyraźnie wynika, że realizacja każdego celu strategicznego przyczyni się do rozwiązania innego, istotnego problemu społecznego, występującego na terenie Powiatu. Za tę realizację odpowiedzialne będą różne jednostki, wchodzące w strukturę samorządu powiatowego:

Cel strategiczny 1. Skuteczne wsparcie najbardziej potrzebujących mieszkańców Powiatu

Zadanie koordynatora działań, polegających na pomocy mieszkańcom i grupom, wymagającym wsparcia, spoczywa na Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Oczywiście, gros tych działań wynika bezpośrednio z wymogów, określonych przede wszystkim w ustawie o pomocy społecznej (zadania własne Powiatu oraz zadania Powiatu z zakresu administracji rządowej), ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Nie oznacza to, że PCPR nie może realizować i nie realizuje wielu innych przedsięwzięć na miarę posiadanych zasobów ludzkich, rzeczowych i finansowych. Na uwagę zwraca możliwość kontynuacji wdrażania projektów dzięki pozyskiwaniu środków dotacyjnych z PFRON i funduszy pomocowych, co przewidziano w planie działań na kolejne lata.

Przedsięwzięcia, podejmowane przez PCPR w przyszłości, uporządkowano w 4 dziedziny, mające charakter celów operacyjnych:

- 1) Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych
- 2) Tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania systemu pieczy zastępczej oraz wspieranie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej (na podstawie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej)
- 3) Uruchomienie systemu pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie
- 4) Realizacja przez PCPR pozostałych zadań ustawowych.

Następnie każdemu celowi operacyjnemu przyporządkowano szereg projektów, w ramach których sformułowano konkretne działania do wykonania. Ich zestaw zostanie zaprezentowany w kolejnym podrozdziale.

Oczywiście, PCPR nie będzie w stanie samodzielnie wdrażać wszystkich działań, ani nawet być za nie odpowiedzialny. Do tego niezbędna będzie współpraca z szeregiem podmiotów. W kolejnej części dokumentu przy każdym działaniu określono jego głównego realizatora oraz podmioty współpracujące.

Cel strategiczny 2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców

Osiągnięcie tego celu jest uwarunkowane podjęciem wielu działań, które uporządkowano w dwie grupy – opiekę zdrowotną oraz profilaktykę zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom.

Za realizację projektów w ramach Celu operacyjnego 2.1. Poprawa dostępności i jakości opieki zdrowotnej na terenie powiatu, odpowiadają przede wszystkim dwa Zespoły Opieki Zdrowotnej: Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II w Trzciance oraz Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Czarnkowie. Zaplanowane w niniejszym dokumencie działania w sferze ochrony zdrowia wynikają w pierwszej kolejności ze „Strategii Rozwoju Ochrony Zdrowia powiatu

czarnkowsko-trzcianeckiego”, dla której dokumentem nadrzędnym jest Narodowy Program Ochrony Zdrowia na lata 2007-2015.

Podejmowanie działań w ramach dwóch kolejnych celów operacyjnych – „Promocja zdrowia” oraz „Przeciwdziałanie uzależnieniom” wynika bezpośrednio z ustawy o samorządzie powiatowym oraz kilku innych ustaw oraz programów krajowych i unijnych. Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki powyższe zapisy realizuje poprzez przygotowywany i konsultowany ze środowiskiem lokalnym „Program Promocji Zdrowia w Powiecie Czarnkowsko-Trzcianeckim” na dany rok kalendarzowy.

Konkretne planowane przedsięwzięcia, uporządkowane w projekty i wchodzące w ich skład działania, przedstawiono w kolejnym podrozdziale niniejszego dokumentu.

Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie bezrobociu

Jednostką, powołaną do realizacji przedsięwzięć, mających na celu minimalizację skali bezrobocia na terenie powiatu, jest Powiatowy Urząd Pracy w Czarnkowie.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy należy opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Z tego powodu sposoby osiągnięcia Cele strategicznego 3. Przeciwdziałanie bezrobociu, są jednocześnie „Programem promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy”.

Realizacja Programu odbywać się będzie poprzez prowadzenie działań w pięciu strategicznych obszarach, a mianowicie:

- 1) Realizacji zadań publicznych służb zatrudnienia (Cel operacyjny 3.1.)
- 2) Wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości (Cel operacyjny 3.2.)
- 3) Wspieraniu adaptacji oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy (Cel operacyjny 3.3.)
- 4) Przeciwdziałaniu i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu wśród osób pozostających bez pracy (Cel operacyjny 3.4.)
- 5) Standaryzacji usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Czarnkowie (Cel operacyjny 3.5.).

Podobnie, jak to miało miejsce w przypadku wcześniejszych celów strategicznych, tak i tutaj osiągnięciu zamierzonych efektów służyć będzie wdrażanie zaproponowanych projektów, z których każdy będzie obejmował wiele różnorodnych działań.

Niezwykle ważnym elementem prowadzących do osiągnięcia celu głównego jest współpraca z aktorami rynku pracy, do którego należą trzy sektory, tj. pracodawcy, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego. Tylko dzięki zaangażowaniu wszystkich podmiotów w promocję zatrudnienia możliwe będzie osiągnięcie celów operacyjnych na wszystkich pięciu płaszczyznach.

Cel strategiczny 4. Dobre przygotowanie absolwentów szkół powiatowych do startu życiowego

Zgodnie z ustawą o samorządzie powiatowym z 5 czerwca 1998 roku, powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, między innymi w zakresie edukacji publicznej. Jest to w obecnym czasie niezwykle trudne zadanie, przede wszystkim z racji:

- daleko niewystarczających środków (otrzymywanych w formie subwencji i własnych)
- konieczności samodzielnego finansowania bazy lokalowej szkół i placówek
- bardzo poważnego ubytku uczniów
- centralizacji systemu placowego w oświacie.

Od roku 2006 liczba uczniów w szkołach i placówkach prowadzonych przez Powiat zmniejszyła się z 5.205 do 3.286, czyli o 1.919, czyli ponad 1/3! Spowodowało to oczywiście zmniejszenie wpływów z tytułu subwencji oświatowej przy niezmienionej bazie administracyjno-obługowej i lokalowej.

Głównym zadaniem Powiatu w sferze edukacji jest zapewnienie absolwentom swoich szkół jakiego najlepszego startu życiowego poprzez jak najlepsze przygotowanie do zawodu lub stworzenie szansy na kontynuowanie nauki w szkołach wyższych. Aby to uczynić, należy osiągnąć trzy zaproponowane cele operacyjne:

- 1) Poprawa bazy edukacji ponadgimnazjalnej
- 2) Dopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy
- 3) Zwiększenie efektywności kosztowej oświaty.

6. Zestawienie projektów i działań

Na kolejnych stronach przedstawiono w formie tabelarycznej konkretne projekty, zaplanowane do realizacji w ramach niniejszej Strategii. Ich wykonanie w perspektywie czasowej do 2023 roku powinno się walcie przyczynić do osiągnięcia założonych celów, podporządkowanych misji, zmierzającej do podniesienia jakości życia społeczności lokalnej Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Zaplanowane projekty zostały rozpisane na działania oraz podmioty, odpowiedzialne za ich wdrażanie i podmioty, współpraca z którymi powinna walcie przyczynić się do osiągnięcia zamierzonych efektów.

CEL STRATEGICZNY 1. SKUTECZNE WSPARCIE NAJBARDZIEJ POTRZEBUJĄCYCH MIESZKAŃCÓW POWIATU

Cele operacyjne i projekty	Działania	Realizatorzy / partnerzy
CEL OPERACYJNY 1.1.	WYRÓWNYWANIE SZANS ŻYCIOWYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Projekt 1.1.1.	Stworzenie możliwości aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności	
	a) Finansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	PCPR / Starostwo, Gminy
	b) Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	PCPR
	c) Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	PCPR
	d) Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych oraz usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika	PCPR
	e) Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	PCPR / organizacje pozarządowe
	f) Realizacja programu „Aktywny samorząd”, dofinansowanego z PFRON	PCPR
	g) Realizacja Programu Wyrównywania Różnic między Regionami II, dofinansowanego z PFRON	PCPR
	h) Realizacja innych programów z zakresu rehabilitacji społecznej, dofinansowywanych ze środków PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych	PCPR, PUP / OPS-y
	i) Organizowanie procesu kształcenia uczniom niepełnosprawnym dostosowanego do indywidualnych możliwości	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły / Starostwo, Gminy

	j) Opracowanie i rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych	PCPR / organizacje pozarządowe, PUP, OPS-y, media, sponsorzy
	k) Projekty realizowane ze środków Unii Europejskiej z zakresu rehabilitacji społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych	PCPR, PUP / OPS-y
	l) Inne działania na rzecz stworzenia możliwości aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności	PCPR, PUP / OPS-y, organizacje pozarządowe
Projekt 1.1.2.	Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych	
	a) Stworzenie możliwości pracy dla osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, tworzenie firm społecznych	Starostwo, Gminy / PUP, PFRON, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe
	b) Przeznaczanie środków na podjęcie przez osobę niepełnosprawną działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	PUP
	c) Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej	PUP
	d) Zwrot kosztów szkoleń osób niepełnosprawnych	PUP
	e) Zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy	PUP
	f) Realizacja innych programów z zakresu rehabilitacji zawodowej dofinansowywanych ze środków PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych	PUP / PCPR
	g) Projekty realizowane ze środków Unii Europejskiej z zakresu rehabilitacji zawodowej na rzecz osób niepełnosprawnych	PUP / PCPR, OPS-y
	h) Inne działania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	PUP/ PCPR, OPS-y, organizacje pozarządowe

Projekt 1.1.3.	Poprawa warunków życiowych mieszkańców Domów Pomocy Społecznej	
	a) Podniesienie standardu życia mieszkańców przebywających w DPS	PCPR / Starostwo
	b) Podejmowanie działań zmierzających do większej asymilacji mieszkańców DPS ze społecznością lokalną	DPS / organizacja społeczne
CEL OPERACYJNY 1.2.	TWORZENIE WARUNKÓW DO PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ WSPIERANIE ROZWOJU RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ	
Projekt 1.2.1.	Efektywna ochrona, profesjonalne wsparcie i pomoc dzieciom w postaci stabilnego, solidnego i rodzinnego środowiska wychowawczego	
	a) Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych	PCPR / Starostwo, organizacje pozarządowe
	b) W razie występujących potrzeb, pomoc w organizowaniu terapii, poradnictwa, zajęć warsztatowych o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej	PCPR / poradnie psychologiczno-pedagogiczne
	c) Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej	PCPR / szkoły, kuratorzy
	d) Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną	PCPR
	e) Współpraca z instytucjami zajmującymi się pomocą dzieciom	PCPR / OPS-y, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły/MOS
	f) Tworzenie rodzin zastępczych zawodowych, w tym zawodowych specjalistycznych	PCPR
	g) Działania w zakresie utrzymania i wzmacniania więzi emocjonalnych między dziećmi, przebywającymi w placówkach a ich rodzinami	PCPR / organizacje pozarządowe, OPS-y, MOS

Projekt 1.2.2.	Profesjonalne wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	
	a) Wspieranie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą poprzez udzielanie pomocy pedagogicznej, zwłaszcza w zakresie wychowania i edukacji dzieci ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	PCPR
	b) W razie występujących potrzeb, pomoc w uzyskaniu dostępu do specjalistów, w tym pomocy psychologicznej, reedukacyjnej, rehabilitacyjnej	PCPR / poradnie psychologiczno-pedagogiczne
	c) Zapewnienie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby	PCPR / poradnie psychologiczno-pedagogiczne
	d) Wypłata świadczeń przewidzianych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	PCPR
	e) Udzielenie pomocy w doposażeniu mieszkań rodzin zastępczych, a także wypłata dodatkowych świadczeń na pokrycie kosztów remontu, utrzymania lokalu	PCPR
	f) Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego	PCPR / kuratorzy
	g) Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy, a w razie potrzeb również pomocy w postaci rodziny pomocowej	PCPR
Projekt 1.2.3.	Organizowanie kompleksowego systemu pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do rodzinnych form pieczy zastępczej.	
	a) Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	PCPR
	b) Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka	PCPR

	c) Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej	PCPR
	d) Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego i wydawanie świadectw ukończenia szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego	PCPR
Projekt 1.2.4.	Wspieranie i organizowanie pomocy w procesie usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz wychowanków, opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze	
	a) Opracowywanie programów usamodzielnienia i nadzór nad ich realizacją	PCPR
	b) Pełnienie funkcji opiekunów usamodzielnienia, pomoc w tworzeniu i realizowaniu indywidualnych programów usamodzielnienia	PCPR
	c) Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym życiu społecznym, pomoc w kontynuowaniu nauki oraz uzyskaniu kwalifikacji zawodowych	PCPR / OPS-y, PUP
	d) Udzielanie pomocy finansowej oraz rzeczowej	PCPR
	e) Pomoc w pozyskaniu mieszkania i zatrudnienia	PCPR / Gminy, PUP
CEL OPERACYJNY 1.3.	URUCHOMIENIE SYSTEMU POMOCY OFIAROM I SPRAWCOM PRZEMOCY W RODZINIE	
Projekt 1.3.1.	Organizacja systemu poradnictwa dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie	
	a) Poradnictwo psychologiczne	PCPR / Gminy, poradnie psychologiczno-pedagogiczne/szkoły/MOS
	b) Poradnictwo pedagogiczne	PCPR / Gminy, poradnie psychologiczno-pedagogiczne/szkoły/MOS

	c) Poradnictwo prawne	PCPR / kuratorzy
	d) Terapie dla ofiar i sprawców	PCPR / Gminy, OPS-y
	e) Punkt interwencji kryzysowej w oparciu o istniejące instytucje	PCPR / OPS-y, Gminy
	f) Świetlica terapeutyczna	PCPR / Gminy
	g) Telefon zaufania	PCPR
Projekt 1.3.2.	Organizacja miejsc pobytu dla ofiar przemocy	
	a) Utworzenie ośrodka wsparcia	PCPR / Gminy
	b) Organizacja hostelu	PCPR / Gminy, organizacje pozarządowe
CEL OPERACYJNY 1.4.	REALIZACJA PRZEZ PCPR POZOSTAŁYCH ZADAŃ USTAWOWYCH	
Projekt 1.4.1.	Zwiększenie potencjału kadr pomocy społecznej na terenie Powiatu	
	a) Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej	PCPR / OPS-y
	b) Doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu Powiatu	PCPR / OPS-y
Projekt 1.4.2.	Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia	PCPR / OPS-y

CEL STRATEGICZNY 2. POPRAWA STANU ZDROWIA MIESZKAŃCÓW

Cele operacyjne i projekty	Działania	Realizatorzy / partnerzy
CEL OPERACYJNY 2.1.	POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI OPIEKI ZDROWOTNEJ NA TERENIE POWIATU	
Projekt 2.1.1.	Rozbudowa szpitala w Czarnkowie	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Czarnkowie / Starostwo
	a) Dokończenie budowy budynku D: • Blok porodowy • Blok operacyjny (z 2 salami) • Połączenie z budynkiem A (w nim przebudowa pomieszczeń)	
	b) Dokończenie budowy budynku E: • Oddział pediatryczny • 2 poziomy oddziału internistycznego • Połączenie z budynkiem F (w nim przebudowa pomieszczeń)	
Projekt 2.1.2.	Rozbudowa szpitala w Trzciance	Szpital Powiatowy w Trzciance / Starostwo
	a) Rozbudowa Oddziału Rehabilitacji (nowy budynek)	
	b) Organizacja nowej pracowni endoskopii (w nowym budynku)	
	c) Modernizacja sal porodowych na oddziale ginekologiczno-położniczym	

Projekt 2.1.3.	Realizacja zapisów „Strategii Rozwoju Ochrony Zdrowia powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego”, wynikających z Narodowego Programu Ochrony Zdrowia na lata 2007-2015	Szpital Powiatowy w Trzciance, Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Czarnkowie / Starostwo
	a) Poprawa jakości świadczeń zdrowotnych w zakresie skuteczności, bezpieczeństwa i akceptowalności społecznej, w tym przestrzegania praw pacjenta	
	b) Usprawnienie wczesnej diagnostyki i czynnej opieki nad osobami zagrożonymi chorobami układu krążenia, udarami mózgowymi, nowotworami, powikłaniami cukrzycy, chorobami układu oddechowego oraz chorobami reumatycznymi, poprzez wspólne działanie szpitali i jednostek POZ	
	c) Zwiększenie i optymalne wykorzystanie systemu ochrony zdrowia oraz infrastruktury samorządowej dla potrzeb promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	
Projekt 2.1.4.	Współpraca jednostek Powiatu i podmiotów, wykonujących działalność leczniczą	Starostwo / szpitale
	a) Podjęcie działań przez Starostwo, a później ich monitorowanie i intensyfikacja, w kierunku nawiązania współpracy pomiędzy podstawową opieką zdrowotną a Szpitalami	
	b) Podjęcie działań przez Starostwo, a później ich monitorowanie i intensyfikacja, w kierunku nawiązania ścisłej współpracy pomiędzy Szpitalami w zakresie usług i świadczeń, których poszczególne Szpitale nie wykonują	
	c) Podjęcie działań przez Starostwo w celu ujednolicenia wzoru rachunku kosztów dla obu Szpitali	
	d) Podjęcie działań przez Starostwo w celu stworzenia wspólnej polityki rachunkowości dla obu Szpitali	
	e) Podjęcie przez Starostwo rozmów ze Szpitalami w kierunku próby scentralizowania niektórych zakupów środków medycznych, leków, usług, ewentualnie kadry medycznej i innych	

Projekt 2.1.5.	Uruchomienie nowych lub przywrócenie świadczeń zdrowotnych na terenie powiatu	Szpital Powiatowy w Trzciance, Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Czarnkowie, Starostwo / szkoły
	a) Opieka psychiatryczna (szczególnie dla dzieci i młodzieży) i leczenie uzależnień	
	b) Świadczenia opieki długoterminowej – utworzenie w obu szpitalach oddziału dla przewlekłe chorych lub utworzenie zakładu opiekuńczo-leczniczego	
	c) Przywrócenie zakresu działań poradni specjalistycznych w Krzyżu Wlkp.	
	d) Przywrócenie szkół rodzenia (przyciągnie to pacjentki do szpitali)	
	e) Opieka stomatologiczna i pielęgnarska oraz higienistki w szkołach	
CEL OPERACYJNY 2.2.	PROMOCJA ZDROWIA	
Projekt 2.2.1.	Aktywizowanie do działań w zakresie promowania zdrowego stylu życia pod hasłem „W zdrowym ciele – zdrowy duch”	Starostwo / szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
	a) Zawody sportowe	
	b) Rajdy rowerowe	
	c) Konkursy wiedzy i artystyczne	
	d) Badania i akcje profilaktyczne	
Projekt 2.2.2.	Doskonalenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej	Starostwo / szkoły i placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
	a) Powiatowy Turniej Młodzieżowych Drużyn I Pomocy Przedmedycznej	
Projekt 2.2.3.	Krzewienie idei honorowego krwiodawstwa wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego	Starostwo / szkoły , placówki ochrony zdrowia
	a) Podsumowanie działalności Szkolnych Kół Honorowych Dawców Krwi	

Projekt 2.2.4.	Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym	Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne / Starostwo, szkoły, MOS
	a) Konkursy w związku z Międzynarodowym Dniem Zdrowia Psychicznego	
	b) Konkursy na temat „stop agresji”	
Projekt 2.2.5.	Podnoszenie świadomości dziewcząt w zakresie zachorowań na raka piersi	Szkoły / organizacje pozarządowe, Starostwo
	a) Akcje prozdrowotne	
Projekt 2.2.6.	Konferencje, konsultacje i zajęcia warsztatowe	Starostwo / Sanepid, szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, organizacje pozarządowe
	a) Warsztaty, dotyczące radzenia sobie ze stresem	
	b) Warsztaty, dotyczące uzależnień od nowoczesnych technologii	
	c) Warsztaty, dotyczące zaburzeń odżywiania	
	d) Warsztaty, dotyczące umiejętności uczenia się, higieny czasu pracy i relaksu	
Projekt 2.2.7.	Promowanie zdrowego stylu życia poprzez materiały edukacyjno-informacyjne	Starostwo / szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
	a) Przygotowywanie ulotek	
	b) Przygotowywanie gadżetów	
CEL OPERACYJNY 2.3.	PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM	
Projekt 2.3.1.	Konsultacje, zajęcia warsztatowe, szkolenia	Starostwo / Sanepid, szkoły, MOS, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, organizacje pozarządowe
	a) Przyjęcia w punktach konsultacyjno-informacyjnych	
	b) Warsztaty dla rodziców na temat uzależnień	
	c) Warsztaty dla uczniów na temat uzależnień	
	d) Szkolenie dla pedagogów szkolnych ramach programu „ARS, czyli jak dbać o miłość” – dotyczącego używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze) – w ostatecznym etapie skierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych	

Projekt 2.3.2.	Działania przeciw uzależnieniom	
	a) Utworzenie poradni leczenia uzależnionych od środków odurzających w ramach istniejących struktur medycznych	
	b) Powiatowy Turniej Wiedzy o Uzależnieniach dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych	Starostwo Powiatowe / szpitale, PCPR, jednostki samorządowe, szkoły i placówki oświatowe
	c) Powiatowy Turniej Wiedzy o Uzależnieniach dla uczniów szkół gimnazjalnych	
	d) Przegląd Szkolnych Form Profilaktycznych dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych	
	e) "Tydzień Działań Profilaktycznych" dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych	
Projekt 2.3.3.	Zwiększenie aktywności fizycznej młodzieży oraz propagowanie zdrowego stylu życia bez nałogów	Starostwo / szkoły
	a) Turniej sportowy dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych	
Projekt 2.3.4.	Zwiększenie skuteczności w zapobieganiu zakażeniom wirusem HIV i podnoszenie wiedzy na temat HIV/AIDS	Starostwo / szkoły
	a) Olimpiada wiedzy nt. HIV/AIDS dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych	
Projekt 2.3.5.	Promowanie zdrowego stylu życia poprzez materiały edukacyjno-informacyjne	
	a) Edukacja publiczna – informowanie społeczeństwa o możliwościach szukania pomocy psychospołecznej i prawnej w zakresie profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, informatorów, zamieszczanie informacji w lokalnej prasie, radio, telewizji	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Starostwo, PCPR, jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe, szkoły i placówki oświatowe

CEL STRATEGICZNY 3. PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU
PROGRAM PROMOCJI ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWIZACJI LOKALNEGO RYNKU PRACY

Cele operacyjne i projekty	Działania	Realizatorzy / partnerzy
CEL OPERACYJNY 3.1.	REALIZACJA ZADAŃ PUBLICZNYCH SŁUŻB ZATRUDNIENIA	
Projekt 3.1.1.	Realizacja zadań wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	
	a) Profilowanie pomocy dla bezrobotnych	PUP
	b) Inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy	PUP
	c) Prowadzenie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego	PUP/ szkoły i placówki oświatowe
	d) Realizowanie działań sieci EURES	PUP
	e) Tworzenie specjalistycznych programów przy współpracy jednostek samorządu terytorialnego pracodawców i ich organizacji	PUP / samorządy, organizacje pracodawców, pracodawcy
	f) Umieszczanie informacji o współpracujących z PUP pracodawcach na stronie internetowej i publikacjach opracowywanych przez Urząd	PUP / pracodawcy
Projekt 3.1.2.	Identyfikowanie potrzeb i trendów panujących na rynku pracy	
	a) Badanie potrzeb szkoleniowych wśród osób zarejestrowanych w PUP	PUP / bezrobotni
	b) Diagnozowanie potrzeb pracodawców	PUP / pracodawcy
	c) Inicjowanie badań w zakresie diagnozowania potrzeb lokalnego rynku pracy	PUP / pracodawcy
	d) Prognozowanie kierunków rozwoju rynku pracy	PUP / pracodawcy

	e) Opracowywanie badań, analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, oraz dokonywanie ocen dotyczących rynku pracy PUP / pracodawcy	PUP / pracodawcy
	f) Prowadzenie statystyk dotyczących rynku pracy	PUP / pracodawcy
Projekt 3.1.3.	Wspieranie dialogu społecznego i budowanie partnerstwa	
	a) Utrzymanie kontaktu z innymi powiatowymi urzędami pracy	PUP / inne PUP-y
	b) Współdziałanie z innymi instytucjami i podmiotami działającymi na lokalnym rynku pracy (partnerstwo lokalne i działanie na rzecz aktywizacji)	PUP / samorządy, organizacje pracodawców, szkoły
Projekt 3.1.4.	Pozyskiwanie środków zewnętrznych	
	a) Opracowywanie i realizacja projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych	PUP
	b) Przygotowywanie lokalnych programów oraz wdrażanie programów regionalnych i krajowych mających na celu przeciwdziałanie bezrobociu	PUP
	c) Pozyskiwanie środków z „rezerwy” Ministra Pracy i Polityki Społecznej	PUP
Projekt 3.1.5.	Promocja usług publicznych służb zatrudnienia	
	a) Opracowanie i wydanie ulotek informacyjnych o usługach i instrumentach rynku pracy oferowanych przez PUP	PUP / Starostwo
	b) Promocja działań PUP w lokalnych mediach	PUP / lokalne media
	c) Informowanie otoczenia instytucjonalnego o zadaniach realizowanych przez urząd	PUP
	d) Promocja działalności PUP za pomocą strony internetowej	PUP
CEL OPERACYJNY 3.2.	WSPIERANIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	
Projekt 3.2.1.	Wspieranie samozatrudnienia, sektora MŚP i podmiotów ekonomii społecznej	
	a) Prowadzenie szkoleń z zakresu przedsiębiorczości dla bezrobotnych i poszukujących pracy	PUP / bezrobotni, poszukujący pracy

	b) Promowanie idei ekonomii społecznej	PUP
	c) Promowanie i realizacja zatrudnienia wspieranego	PUP
	d) Współpraca z samorządami lokalnymi i przedsiębiorcami w zakresie pośrednictwa pracy, szkoleń osób przewidzianych do zatrudnienia w ramach nowych inwestycji realizowanych przez przedsiębiorców	PUP / samorządy, pracodawcy
Projekt 3.2.2.	Współpraca z organizacjami przedsiębiorców	
	a) Współpraca z istniejącymi i nowopowstałymi organizacjami przedsiębiorców	PUP / organizacje przedsiębiorców
Projekt 3.2.3.	Dostosowanie oferty pośrednictwa pracy do potrzeb pracodawców	
	a) Informowanie pracodawców o zasadach funkcjonowania pośrednictwa pracy w urzędzie	PUP / pracodawcy
	b) Zachęcanie pracodawców do korzystania z pośrednictwa pracy	PUP / pracodawcy
	c) Organizowanie giełd i targów pracy	PUP / pracodawcy / szkoły
	d) Prowadzenie zewnętrznego pośrednictwa pracy	PUP / pracodawcy
	e) Oferowanie i w miarę potrzeb wdrażanie programów zwolnień monitorowanych	PUP / pracodawcy
CEL OPERACYJNY 3.3.	WSPIERANE ADAPTACJI OFERTY EDUKACYJNEJ DO POTRZEB RYNKU PRACY	
Projekt 3.3.1.	Współpraca publicznych służb zatrudnienia z jednostkami oświatowymi	
	a) Wydawanie opinii o nowych kierunkach kształcenia	PUP / szkoły, Powiatowa i Wojewódzka Rada Zatrudnienia
	b) Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną	PUP / Poradnie

Projekt 3.3.2.	Badanie potrzeb edukacyjnych z uwzględnieniem zmian zachodzących na rynku pracy	
	a) Prowadzenie analiz zawodów deficytowych i nadwyżkowych	PUP / pracodawcy / szkoły
	b) Ankietowanie lokalnych pracodawców w zakresie oceny kwalifikacji pracowników i kandydatów do pracy	PUP / pracodawcy
	c) Sporządzanie raportu dotyczącego aktywności zawodowej absolwentów poszczególnych szkół	PUP / pracodawcy, szkoły
Projekt 3.3.3.	Promocja kształcenia ustawicznego	
	a) Rozpowszechnianie informacji o możliwościach skorzystania z bezpłatnych szkoleń	PUP
CEL OPERACYJNY 3.4.	PRZECIWDZIAŁANIE I ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU WŚRÓD OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY	
Projekt 3.4.1.	Aktywizacja osób zagrożonych i wykluczonych społecznie	
	a) Realizacja programu PAI we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej lub podmiotami prowadzącymi działalność statutową na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	PUP / PCPR, OPS-y, organizacje pozarządowe
	b) Reintegracja zawodowa poprzez samozatrudnienie i zatrudnienie wspierane	PUP / pracodawcy
Projekt 3.4.2.	Pozyskiwanie środków na rzecz osób marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	
	a) Zdobywanie informacji o możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych	PUP / Starostwo
	b) Przygotowanie i wdrażanie projektów samodzielnie bądź w partnerstwie z innymi instytucjami statutowo zajmującymi się tą problematyką	PUP / PCPR, OPS-y, organizacje pozarządowe
Projekt 3.4.3.	Promocja i wykorzystywanie dobrych praktyk	
	a) Pozyskiwanie i rozpowszechnianie informacji o innowacyjnych projektach realizowanych dla grup defaworyzowanych	PUP / PCPR, OPS-y, organizacje pozarządowe

	b) Rozpowszechnianie dobrych praktyk wypracowanych przez urząd;	PUP / PCPR, OPS-y, organizacje pozarządowe
Projekt 3.4.4.	Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się osobami wykluczonymi społecznie i marginalizowanymi	
	a) Diagnoza potrzeb szkoleniowych	PUP
	b) Doskonalenie kwalifikacji zawodowych	PUP
	c) Doskonalenie umiejętności radzenia sobie z trudnym klientem	PUP
Projekt 3.4.5.	Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz osób wykluczonych i marginalizowanych	
	a) Wymiana informacji o formach pomocy świadczonych grupom defaworyzowanym	PUP / PCPR, OPS-y, organizacje pozarządowe
	b) Wymiana doświadczeń związanych z pracą z osobami marginalizowanymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym	
	c) Wspólne organizowanie przedsięwzięć na rzecz aktywizacji tej grupy	
	d) Pozyskiwanie nowych partnerów do realizacji projektów	
CEL OPERACYJNY 3.5.	STANDARYZACJA USŁUG ŚWIADCZONYCH PRZEZ POWIATOWY URZĄD PRACY W CZARNKOWIE	
Projekt 3.5.1.	Podnoszenie jakości usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Czarnkowie	
	a) Stałe wzmacnianie i doskonalenie systemu usług rynku pracy zgodnie z normami	PUP
	b) Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników PUP	
	c) Realizacja dla pracowników PUP szkoleń z zakresu: zarządzania dokumentacją urzędową, zmian do ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prawa pracy, prawa zamówień publicznych	
	d) Stałe doskonalenie umiejętności pracowników PUP w zakresie budowania sprawnych relacji z bezrobotnymi, wypalenia zawodowego, sprawnej obsługi klientów, radzenia sobie ze stresem, umiejętnego radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, kształtowania pozytywnego wizerunku PUP i innych instytucji rynku pracy	

Projekt 3.5.2.	Rozszerzenie współpracy z partnerami rynku pracy	
	a) Organizacja lokalnych targów i giełd pracy	PUP / pracodawcy
	b) Nawiązanie współpracy z jednostkami badawczymi w zakresie prowadzenie cyklicznych badań i diagnoz lokalnego rynku pracy	PUP / jednostki badawcze
	c) Współpraca z lokalnymi i regionalnymi organizacjami gospodarczymi w zakresie propagowania i ułatwiania procesu samozatrudnienia	PUP / organizacje gospodarcze
	d) Współpraca z lokalnymi i regionalnymi centrami kształcenia ustawicznego w zakresie propagowania i ułatwiania kształcenia przez całe życie	PUP / centra kształcenia ustawicznego

CEL STRATEGICZNY 4. DOBRE PRZYGOTOWANIE ABSOLWENTÓW SZKÓŁ POWIATOWYCH DO STARTU ŻYCIOWEGO

Cele operacyjne i projekty	Działania	Realizatorzy / partnerzy
CEL OPERACYJNY 4.1.	POPRAWA BAZY EDUKACJI PONADGMINAZJALNEJ	
Projekt 4.1.1.	Modernizacja bazy socjalnej szkół (stołówki, świetlice)	Organ prowadzący/ szkoły
	a) Przekształcenie stołówek szkolnych na rzecz świadczenia usług cateringowych	
	b) Likwidacja świetlicy szkolnej w szkole ponadgimnazjalnej	
Projekt 4.1.2.	Dalsza rozbudowa bazy sportowej (sale, boiska wielofunkcyjne przy każdej szkole)	
	a) Budowa boisk sportowych przy szkołach,	Organ prowadzący/ szkoły/dysponenci środków zewnętrznych (UM, MEN, MS)/ partnerzy prywatni i publiczni
	b) Budowa sali gimnastycznej przy Liceum Ogólnokształcącym w Czarńkowie	Organ prowadzący/ szkoły/dysponenci środków zewnętrznych/(UM, MEN, MSiT) / partnerzy prywatni i publiczni
	c) Budowa siłowni zewnętrznych przy szkołach i Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Białej	Organ prowadzący/ szkoły/dysponenci środków zewnętrznych (LGD/UM) /Podmioty prywatne

Projekt 4.1.3.	Termomodernizacja obiektów powiatowych	Organ prowadzący/ szkoły/dysponenci środków zewnętrznych / partnerzy prywatni i publiczni
	a) Kompleksowa termomodernizacja budynków ZSP i CEZ w Czarnkowie, MOS w Białej oraz ZSSp w Gębicach	
Projekt 4.1.4.	Pełne doposażenie bazy dydaktycznej i pracowni kształcenia zawodowego	
	a) Rozbudowa bazy kształcenia zawodowego we wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych	Organ prowadzący/ szkoły/dysponenci środków zewnętrznych / partnerzy prywatni i publiczni
	b) Doposażenie gabinetów specjalistycznych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych w związku z realizacją nowych zadań	
	c) Wymiana bazy komputerowej we wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych	
CEL OPERACYJNY 4.2.	ADAPTACJA OFERTY EDUKACYJNEJ DO POTRZEB RYNKU PRACY	
Projekt 4.2.1.	Bieżąca i perspektywiczna analiza rynku pracy pod kątem pożądanych profili kształcenia	
	a) Analiza popytu pracodawców na absolwentów o określonych specjalizacjach	Organ prowadzący/ szkoły, PUP, WUP, pracodawcy
	b) Analiza trendów zmian gospodarczych w powiecie i województwie	
	c) Wprowadzenie nowych zawodów kształcenia wynikających z aktualnych potrzeb rynku pracy	
	d) Koordynacja kierunków kształcenia szkół w celu unikania wzajemnej konkurencji	Starostwo / szkoły
Projekt 4.2.2.	Lepsze przygotowanie zawodowe uczniów	
	a) Praktyki i staże dla uczniów	Szkoły / pracodawcy/organ prowadzący
	b) Klasy patronackie	Szkoły / pracodawcy/ organ prowadzący

	c) Rozwój Powiatowego Centrum Edukacji Zawodowej w Czarnkowie	Organ prowadzący / szkoły, przedsiębiorcy, dysponenci środków zewnętrznych
Projekt 4.2.3.	Doskonalenie zawodowe nauczycieli	
	a) Doskonalenie zawodowe nauczycieli w przedsiębiorstwach	Szkoły / pracodawcy/Uczelnie Wyższe
	b) Specjalne programy doształcania nauczycieli 50+	Szkoły / Starostwo/PUP/WUP, dysponenci środków zewnętrznych
	c) Przekwalifikowywanie nauczycieli pod kątem nauczania nowych przedmiotów	Szkoły / Starostwo/PUP/WUP, dysponenci środków zewnętrznych
CEL OPERACYJNY 4.3.	ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI KOSZTOWEJ OŚWIATY	
Projekt 4.3.1.	Dostosowanie bazy oświaty do zmian demograficznych na rynku oświaty	Organ prowadzący/ szkoły/ placówki oświatowe
	a) Przeprowadzenie analizy możliwości zmniejszenia bazy lokalowej szkół przy zachowaniu obecnej liczby szkół i placówek oraz ewentualne podjęcie reorganizacji	
	b) Przeprowadzenie analizy potrzeb i możliwości zmniejszenia liczby szkół i ewentualne wprowadzenie zmian	
Projekt 4.3.2.	Reorganizacja i zmniejszenie kosztów oświaty	
	a) Połączenie 3 poradni psychologiczno-pedagogicznych – 1 dyrekcja	Organ prowadzący/ placówki
	b) Analiza zasadności utworzenia ZEAS	Organ prowadzący/ szkoły/placówki oświatowe
	c) Przeniesienie doradców metodycznych ze szkół do poradni	Organ prowadzący/ szkoły/placówki oświatowe

	d) Rozważenie możliwości przeniesienia siedziby PPP w Trzcieńcu i MDK w Trzcieńcu do budynku ZSP w Trzcieńcu	Organ prowadzący/ szkoły/placówki oświatowe
	e) Analiza możliwości połączenia Młodzieżowego Domu Kultury z Trzcieńskim Domem Kultury	Powiat/Gmina MDK/TDK

7. Zbieżność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z dokumentami strategicznymi na poziomie kraju i regionu

Projekty do realizacji, zapisane w dokumencie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego, są odpowiedzią na zidentyfikowane na terenie Powiatu wewnętrzne problemy społeczne i zewnętrzne zagrożenia. Zostały one sformułowane na podstawie opinii i propozycji zarówno pojedynczych mieszkańców (badanie ankietowe), jak i specjalistów – pracowników jednostek samorządowych, a następnie zostały poddane konsultacjom społecznym, przeprowadzonym w formie spotkań oraz publikacji projektu Strategii na stronie internetowej Powiatu. Jak już wcześniej wspomniano, bardzo istotnym źródłem bazy projektów były również zapisy różnych innych, obowiązujących w Powiecie programów (Program Pieczy Zastępczej, Strategia Rozwoju Ochrony Zdrowia, Program Promocji Zdrowia, etc.).

Zapisy Strategii są zbieżne także z innymi dokumentami, dotyczącymi problematyki społecznej, obowiązującymi na poziomie kraju i województwa. Poniżej wykazano tę zbieżność ze Strategią Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 oraz Strategią Rozwoju Kraju 2020.

7.1. Zgodność projektów strategicznych z celami Strategii Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020.

Priorytet	Cel Operacyjny	Zgodność projektu strategicznego Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego
I. WIELKOPOLSKA RÓWNYCH SZANS I MOŻLIWOŚCI	I.1. Poszerzenie oferty edukacyjnej oraz podnoszenie jakości kształcenia dla wszystkich kategorii wieku	4.2.1.
	I. 7. Ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny umożliwiających realizowanie funkcji i zadań służących jej rozwojowi	1.4.2.
	I.9. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży bez względu na ich status społeczny	4.4.1., 4.1.4., 4.2.2., 4.2.3.
	I.10. Tworzenie warunków aktywności sportowej i rekreacyjnej młodego pokolenia	4.2.1.
	I.17. Usuwanie i/lub ograniczanie barier społecznych i architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób z ograniczeniem sprawności	1.1.1.

	I.18. Aktywizacja zawodowa niepełnosprawnych	1.1.2.
	I.19. Rozwój infrastruktury i zasobów społecznych sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych i ich opiekunów	1.1.3.
	I.2. Wyrównywanie różnic w rozwoju społecznym województwa	1.2.1., 1.2.2.
	1.21. Eliminowanie/redukowanie czynników prowadzących do ubóstwa, izolacji, marginalizacji i wykluczenia społecznego jednostek i grup	1.2.3.
	I.23. Odbudowa statusu materialnego i społecznego jednostek/grup wysokiego ryzyka socjalnego	1.2.4.
II ZDROWI WIELKOPOLANIE	II.2. Kreowanie i realizacja wojewódzkiej polityki zdrowotnej	2.1.1., 2.1.2., 2.1.5.
	II.1. Profilaktyka i promocja zdrowia	2.1.3., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4., 2.2.5., 2.2.6., 2.2.7.
	II.3. Rozwijanie otoczenia instytucjonalnego, gospodarczego i środowiska społecznego służącego wdrażaniu koncepcji: <i>zdrowa społeczność – zdrowi obywatele</i>	2.1.4.
	- II.6. Profilaktyka najczęstszych zagrożeń zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży - II.7. Profilaktyka i zmniejszanie rozmiarów i skutków uzależnień	2.1.5., 2.3.1.
	II.10. Profilaktyka i leczenie uzależnień w starości	2.3.2., 2.3.3., 2.3.4., 2.3.5.
III BEZPIECZNA WIELKOPOLSKA	III.02.14. Budowanie standardów postępowania u pomocy w obliczu zdarzeń nadzwyczajnych	1.3.1., 1.3.2.
	III.01.2. Zwiększanie roli i poszerzanie udziału pracy socjalnej w przygotowaniu i realizacji programów rozwiązywania problemów społecznych	1.4.1., 3.2.1., 3.3.3., 3.4.1., 3.4.2., 3.4.4., 3.5.1.,

	• III.01.3. Rozwijanie przedsięwzięć na rzecz poprawy spójności obszaru i poprawy bezpieczeństwa socjalnego jego mieszkańców	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.1.4., 3.1.5., 3.2.2., 3.2.3., 3.3.1., 3.3.2., 3.4.4.
	• III.01.5. Poszerzenie ofert usługowej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem	3.3.2.
	• III.01.10 Rozwój infrastruktury instytucjonalnej i programów dla przedsięwzięć w sferze ekonomii społecznej umożliwiających reintegrację społeczną grup wrażliwych	1.4.2., 3.5.2.
	• III.01.11 Budowa systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach utraty bezpieczeństwa socjalnego i mechanizmów wczesnej interwencji w obszarach wysokiego ryzyka socjalnego	3.4.3., 3.4.5.,

Źródło: Opracowanie własne

7.2. Zgodność projektów strategicznych z celami Strategii Rozwoju Kraju 2020

Obszar Strategiczny	Cel Operacyjny	Zgodność projektu strategicznego Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego
I SPRAWNE I EFEKTYWNE PAŃSTWO	• I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela	2.1.1., 2.1.2., 2.1.3., 2.1.4., 2.1.5., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4., 2.2.5., 2.2.6., 2.2.7., 2.3.1., 2.3.5.
II KONKURENCYJNA GOSDPODARKA	• II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki	3.3.1., 3.3.2., 3.5.2.
	• II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej	1.1.2., 4.2.1.
	• II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego	3.1.1., 3.1.5., 3.4.4., 4.1.4.
	• II.4.3. Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej	3.1.2., 3.1.3.

	• II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej	4.1.3.
III SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA I TERYTORIALNA	• III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	1.1.1., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.3., 3.4.1.
	• III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych	1.1.3., 1.2.4., 1.3.2., 1.4.2., 3.3.3.
	• III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych	3.5.1., 4.3.1., 4.3.2.

Źródło: Opracowanie własne

8. Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Po zakończeniu prac nad Strategią i po przyjęciu jej przez Radę Powiatu, rozpocznie się wdrażanie zaplanowanych w niej działań, co jest niewątpliwie trudniejsze niż samo przygotowanie dokumentu.

Za opracowanie całości dokumentu Strategii odpowiadał zewnętrzny podmiot – Fundacja „Partnerzy dla Samorządu” z Poznania, natomiast ze strony Powiatu w procesie tym uczestniczyło liczne grono przedstawicieli jednostek powiatowych – PCPR, PUP, Starostwa Powiatowego, służby zdrowia, edukacji. Ponadto poprzez wypełnienie formularza ankietowego swoją opinię wyraziło 234 mieszkańców. Kolejnymi formami partycypacji społecznej były 2 otwarte dla wszystkich spotkania konsultacyjne oraz zamieszczenie projektu Strategii na stronie internetowej Powiatu.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, podmiotem odpowiedzialnym za sferę działań zawartych w Strategii jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, stąd osobą odpowiedzialną za koordynację realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Dyrektor Centrum.

Z drugiej strony należy zauważyć, że niniejsza Strategia obejmuje zakres zadań daleko wykraczający poza ustawowe kompetencje pomocy społecznej i z tego powodu jej koordynacja powinna być prowadzona z wyższego szczebla zarządzania samorządem.

W tej sytuacji nad realizacją Strategii powinien czuwać **Zespół Zadaniowy**, złożony z przedstawicieli jednostek Powiatu i organizacji pozarządowych. W jego ramach:

- Dyrektor PCPR będzie odpowiadał za realizację zadań pomocy społecznej
- Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy będzie odpowiedzialny za wdrażanie Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy
- Dyrektorzy szpitali będą czuwać nad wykonywaniem zadań z zakresu ochrony zdrowia
- Dyrektor Wydziału Promocji, Ochrony Zdrowia i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego będzie odpowiedzialny za realizację Programu Promocji Zdrowia
- Dyrektor Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego będzie odpowiadał za wdrażanie zapisów, dotyczących sfery edukacji.

Zespołem będzie kierował sam Starosta bądź osoba, wskazana przez niego w odpowiednim zarządzeniu.

Zarządzanie realizacją Strategii obejmuje całościowe koordynowanie procesu wdrażania strategii, monitorowania i ewaluacji (oceny).

Z zapisów przy poszczególnych projektach strategicznych wynika, że wdrażanie zadań odbywać się będzie przy aktywnym udziale nie tylko samorządu i podległych jemu jednostek, ale także wielu innych instytucji i organizacji pozarządowych, których pracownicy i przedstawiciele to jednocześnie reprezentanci społeczności Powiatu, która najlepiej wie, jakie są jej potrzeby i jak je najlepiej zaspokoić.

Skuteczność funkcjonowania przyjętej Strategii zależeć będzie od monitoringu i ewaluacji, a także od ewentualnej budowy programów celowych, rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring strategii i ewaluacja zapisów strategicznych będą polegać na systematycznym przeglądzie i ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastanie poszczególnych problemów lub oczekiwań społecznych.

Proces **monitorowania** Strategii polega na systematycznym zbieraniu i analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji, dotyczących wdrażania Strategii; polega również na nadzorowaniu zgodności projektów, wpisujących się i realizujących jej zadania z założeniami Strategii. Celem monitoringu jest zapewnienie zgodności realizacji Strategii z jej założeniami i celami.

Monitoring Strategii wraz ze sprawozdawczością, ewaluacją i promocją prowadzony będzie przez Zespół Zadaniowy. Prowadzenie monitoringu oraz ocena realizacji jego celów i kierunków przyjętych w Strategii pozwoli na wprowadzanie zmian w dokumencie Strategii poprzez podejmowanie stosownych decyzji w zależności od potrzeb społecznych i możliwości ekonomicznych.

Monitorowanie Strategii prowadzone będzie systematycznie, a raporty z wdrażania przedstawiane będą Radzie Powiatu nie rzadziej niż raz na rok. Monitoring będzie realizowany poprzez:

- Dokonywanie oceny realizowanych zadań – co najmniej raz w roku
- Identyfikowanie problemów, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację wyznaczonych zadań
- Proponowanie niezbędnych korekt i zmian w zakresie tych zadań.

Powyższe działania będą miały miejsce pod koniec każdego roku tak, aby dokonane zmiany mogły zostać uwzględnione przy konstruowaniu budżetu na rok kolejny.

Sprawozdania z realizacji poszczególnych projektów sporządzane będą przez każdego głównego realizatora-lidera projektu i przedkładane Zespołowi Zadaniowemu.

Proces **ewaluacji** Strategii polega na dokonywaniu oceny stopnia realizacji zadań w odniesieniu do postawionych jej celów oraz na analizie jej wpływu na postawione problemy. Ewaluacja to ocena efektywności (przydatności) świadczonych usług i stopnia osiągniętych rezultatów, to ocena długoterminowych efektów.

Proponuje się, aby szczegółowe opracowanie mierników, zawartych w poszczególnych projektach i zadaniach, było obowiązkiem Zespołu Zadaniowego.

Ewaluacja powinna:

- sprzyjać rozwojowi instytucji, realizujących Strategię i projektów, które są w niej realizowane
- przyczyniać się do wzrostu skuteczności działań i odpowiedzialności osób, które te działania realizują
- pomóc odpowiedzieć na pytanie, czy kierunki działań Strategii są właściwe i wystarczające
- przyczyniać się do promocji miasta i podmiotów, wdrażających Strategię.

Ocenie podlegać będą przede wszystkim:

- stopień realizacji poszczególnych celów Strategii
- mierniki
- projekty realizacyjne i skuteczność działań podejmowanych w ramach projektów
- zaangażowanie realizatorów zadań w projektach oraz ich współpracowników.

Strategia nie jest dokumentem zamkniętym, jej założenia mogą być modyfikowane pod wpływem zmieniających się warunków. Zmiany mogą wynikać na przykład:

- ze zmieniających się problemów i potrzeb społecznych
- zmieniającej się sytuacji budżetowej, związanej również z możliwościami pozyskania środków pozabudżetowych
- z określonych przez instytucje wdrażające zasad pozyskania dotacji
- z zaistniałej sytuacji społeczno-gospodarczej Powiatu.

Szczegółowy proces aktualizacji Strategii opracowany zostanie przez Zespół Zadaniowy. Aktualizacja Strategii odbywać się będzie nie rzadziej niż raz na dwa lata po przeprowadzeniu jej ewaluacji i konsultacji społecznych w zakresie m.in. identyfikowania problemów i potrzeb społecznych. Wszelkie zmiany do Strategii zatwierdzane będą uchwałą Rady Powiatu.

Strategia powinna być promowana wśród mieszkańców Powiatu, w tym osób kluczowych kształtujących w politykę społeczną, przedstawicieli różnych podmiotów działających w sferze polityki społecznej i organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i innych oraz pozyskiwanie usługodawców i partnerów społecznych do jej realizacji.

Zadaniem **działań informacyjnych i promocyjnych** jest:

- zapewnienie bieżącego informowania lokalnej społeczności o kierunkach i zakresie zadań w zakresie rozwoju społecznego w perspektywie następnych kilku lub kilkunastu lat, prowadzonych przez lokalną władzę

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków pomocowych na realizację projektów, służących realizacji Strategii dla wszystkich grup docelowych z terenu Powiatu
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach
- zapewnienie bieżącego informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Powiatu
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Strategii w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia.

Sposoby informowania oraz promowania Strategii to:

- konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje, festyny, pikniki i inne imprezy kulturalne – propagujące informacje m.in. o możliwościach wykorzystania środków unijnych, o rezultatach wsparcia UE oraz upowszechniające wiedzę na ten temat
- informowanie o projektach i ich promocja przez beneficjentów – dbanie o przekazywanie odpowiedniej wiedzy beneficjentom z terenu Powiatu, odpowiedzialnych za spełnienie wymogów w tym zakresie
- wykorzystanie nowoczesnych źródeł przekazu i nowoczesnych technologii, takich jak Internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Strategii
- publikacje, broszury informacyjne, plakaty, reklamy, materiały audiowizualne, ulotki
- współpraca z mediami – publikacje prasowe, artykuły, relacje, wiadomości w lokalnej i regionalnej telewizji oraz rozgłośniach radiowych, audycje, reklamy, czy ogłoszenia to kluczowe źródła przekazu wszelkich informacji o realizacji Strategii.

9. Spis rysunków

Rysunek 1. Mapa powiatu	6
Rysunek 2. Liczba ludności powiatu	9
Rysunek 3. Ludność wg płci i wieku	10
Rysunek 4. Migracje	11
Rysunek 5. Przyrost naturalny	12
Rysunek 6. Liczba ludności wg ekonomicznych grup wieku	13
Rysunek 7. Struktura ludności ze względu na ekonomiczne grupy wieku	13
Rysunek 8. Współczynnik obciążenia demograficznego	14
Rysunek 9. Liczba bezrobotnych	16
Rysunek 10. Stopa bezrobocia	17
Rysunek 11. Stopa bezrobocia w 2012 roku	18
Rysunek 12. Bezrobotni z podziałem na płeć	18
Rysunek 13. Bezrobocie długotrwałe	19
Rysunek 14. Podmioty gospodarki narodowej	20
Rysunek 15. Branże	20
Rysunek 16. Przestępczość ogółem (liczba przestępstw)	22
Rysunek 17. Przestępstwa kryminalne (liczba)	23
Rysunek 18. Przestępstwa (liczba)	23
Rysunek 19. Przestępstwa narkotykowe (liczba)	24
Rysunek 20. Przestępstwa gospodarcze (liczba)	24
Rysunek 21. Przestępczość nieletnich (liczba)	25
Rysunek 22. Przestępczość nieletnich (odsetek)	25
Rysunek 23. Wypadki i kolizje drogowe (liczba)	26
Rysunek 24. Zabici i ranni (liczba)	26
Rysunek 25. Etaty nauczycielskie w szkołach ponadgimnazjalnych	32
Rysunek 26. Absolwenci według szkół	33
Rysunek 27. Rodziny zastępcze w 2013 roku	41
Rysunek 28. Rehabilitacja społeczna – struktura wydatków	42
Rysunek 29. Przyczyny ubiegania się o pomoc społeczną	44
Rysunek 30. Wiek ankietowanych	56
Rysunek 31. Wykształcenie ankietowanych	57
Rysunek 32. Miejsce zamieszkania ankietowanych	57
Rysunek 33. Bezrobocie – skala problemu	58
Rysunek 34. Przestępczość/bezpieczeństwo – skala problemu	60
Rysunek 35. Zbyt słaby poziom szkolnictwa – skala problemu	62
Rysunek 36. Przestępczość/bezpieczeństwo – ocena istniejącej pomocy	65
Rysunek 37. Pomoc dla osób niepełnosprawnych – ocena istniejącej pomocy	68
Rysunek 38. Ocena rynku pracy w Powiecie	75

10. Spis tabel

Tabela 1. Niepełnosprawność, starzenie się, opieka zdrowotna – ocena problemu	61
Tabela 2. Wolny czas. Młodzież/osoby starsze – ocena oferty	62
Tabela 3. Bezrobocie i ubóstwo – ocena istniejącej pomocy	64
Tabela 4. Osoby starsze – ocena istniejącej pomocy	66
Tabela 5. Uczniowie i młodzież – ocena istniejącej pomocy i oferty spędzania czasu.....	67
Tabela 6. Placówki wsparcia oraz DPS – ocena pracy	69
Tabela 7. Pomoc dla rodzin – ocena istniejącego wsparcia	69
Tabela 8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – ocena działania	70
Tabela 9. Ocena jakości nauczania	72
Tabela 10. Ocena przydatności zdobytej wiedzy w szkołach	72
Tabela 11. Ocena dostępności usług oświaty ponadgimnazjalnej	73
Tabela 12. Powiatowy Urząd Pracy – ocena pracy.....	76
Tabela 13. Służba zdrowia – ocena pracy.....	77
Tabela 14. Starostwo Powiatowe – ocena pracy.....	79